Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Eriksholm, Anders I.
Titel | Title:	Lehnsfruen paa Ellinggaard : et Sagn ; samt flere andre Fortællinger med Illustrationer.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : B. Nielsen - Jermershus, 1905
Fysiske størrelse | Physical extent:	168 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Anders J.
Eriksholm: Lehns-
fruen paa Ellinge-
gaard. Samt flere
andre Fortællinger.
Kbh. 1905.

52, -68 a

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 00921 4

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Lehnsfruen paa Ellinggaard.

Et Sagn

af

Anders I. Eriksholm.

Samt flere andre Fortællinger
med Illustrationer.

• PRIS 1 KRONE •

1905. k. 2594

KØBENHAVN
TRYKT HOS B. NIELSEN — JERMERSHUS
1905

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

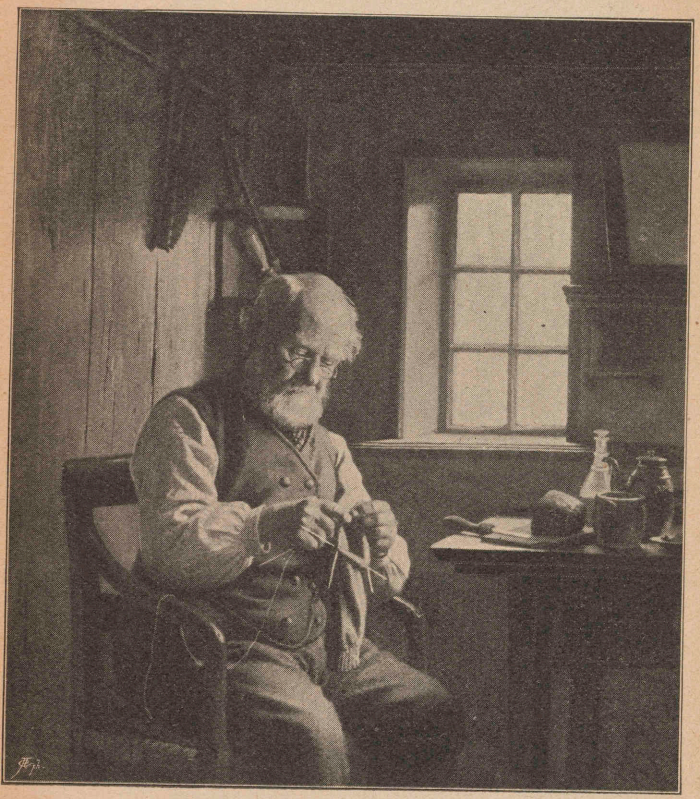

En gammel Skibsfører fra Sønderhø.
(Efter Professor J. Exners Maleri.)

Broder Lystig.

En Soldater-Legende af P. Fr. Rist.

(Illustreret af Alfred Schmidt.)

Det var en Aften i April Maaned, vi laa paa Forpost udenfor Fredericia og kjedede os frygteligt. Østerrigerne saa' og hørte vi ikke noget til, paa Pikettet havde vi sovet hele Dagen, spist, røget Tobak og atter sovet. Smeden fortalte Historier, men han var en daarlig Fortæller, langsom og drævende, ingen gad høre paa ham. Han kom aldrig videre, stoppede idelig og blev ved at gjentage det samme. „Næste Dag, da saa Manden kom," fortalte han, „saa" — men saa standsede han, pattede paa Piben, spyttede og sagde igjen: „og næste Dag, da han saa kom, saa" — tilsidst gad man ikke høre paa ham, men slumrede ind, og naar man saa efter lang Tids Forløb vaagnede op, hørte man endnu Smeden snøvle: „da Manden saa kom næste Dag, der var en Fredag, saa" — —

Endelig begyndte det at blive mørkt. Dagen havde været saa lang som et ondt Aar. Netop som en af Fol-

kene resolut udbrød: „Aa, luk nu Kjæft med det Sludder, Smed!“ kom der En frem foran Træhyttens aabne Gavl. Han stod der ganske pludseligt, stille og stiv. Dugmageren opdagede ham først og gav sig til at stirre paa den mørke Skikkelse, hans Blik ledte de andres Øjne hen paa ham, og efterhaanden, men hurtigt kom vi alle til tavse at betragte ham. Det var en høj, mager, gammel Mand. Han var iført en gammel, slidt Vinterfrakke, havde en Krogkæp i Haanden og en af de lyseblaa, spidspullede Felthuer fra 1848 paa Hovedet. Hans Ansigt var lyst og stuebleget, men gjennemfuret af Smaarynker, der krydsede og stregede det igjennem lige fra de svære, hvide Bryn og ned til det lille, korte Overskæg, der hang som en Tot over Munden. At det var en gammel Soldat, kunde alle se. Han stod stiv og rank og saa' paa os og vi igjen paa ham, indtil Smeden blev kjed af det og sagde: „Hvor Fanden kommer I fra?“

„I er nok Jyder?“ spurgte han, og et pudsigt, skjælmsk Smil pyntede op i hans gamle Ansigt og samlede en Vifte af Rynker sammen om Øjnene. „I holder vel af Brændevin? Kan I gi'e en Snaps?“ Han talte med en rask Stemme, der ligesom havde bevaret sin Ungdom og endnu havde Kommandoklang i sig.

Han blev budt ind i Barakken — enhver Adspredelse i vor Ensformighed var os velkommen, selv en gammel fordrukken Bondemand.

„Kommer I udefra eller indefra?“ spurgte Skolelæreren, idet han med Piben viste ind imod Fæstningen.

„Hvis jeg skulde sige, hvor jeg kom fra, fik jeg nok at bestille, for jeg har været ude og inde i mange Lande,“ svarede han og beholdt Feltflasken i Haanden efter at have drukket.

„Værsgo, Fa'er, aa sid nør,“ sagde en ung Karl, som de kaldte Peter Føl, og rejste sig.

„Tak, lille Søn!“

„Er I ikke her fra Egnen?“

„Nej, jeg er ikke her fra Egnen.“

„Hvor er I da fra?“

„Hvor jeg er fra? — Ja, jeg er fra 48, — og jeg er fra 1813, — og jeg er fra det Sted, som intetsteds ligger, og fra den Tid, som ikke er,“ svarede han og lo med sit lune Smil.

„Saa maa I være gammel," vedblev Skolelæreren; han førte nu altid Ordet.

„Naa—aa, jeg tæller ikke mere; jeg har saa mange af Aarene, at jeg kan rutte med dem."

Det var mere Lystigheden i hans Stemme end Vittigheden i Svarene, der indtog Folkene, men de syntes godt om hans pudsige, gaadefulde Svar, og der udspandt sig en lang Samtale fuld af Latter og Munterhed.

Den gamle sad paa Bænken med Feltflasken støttet mod Knæet og svarede med Lune paa de mange Spørgsmaal, han fik.

Da tilsidst Skolelæreren sagde: „Det er da vel Løgn, at I var med i den gamle Krig?" svarede han:

„Jeg var en Synder paa nogle og tyve Aar, da jeg sloges med Kosakkerne i Holsten, og siden har det gaaet Bakke ned uden Bremse, og Bakken er lang, — men Humøret er Patent og Vognen holder."

I maa ku' fortæll' en farlig Hovn," sagde lille Peter Føl.

Den gamle tog en umaadelig Slurk af Feltflasken, rejste sig saa og saa' sig prøvende om. „Lad mig sidde her, saa skal jeg fortælle Æventyr," sagde han og gik hen i Hyttens luneste Hjørne.

„Det er smaat med Halmen," mumlede han og svøbte sine Fødder ind i det, han kunde faa fat paa. Saa fortalte han Æventyr. Hans Ansigt lyste henne i den mørke Krog, og hans klare Stemme holdt os vaagne; der blev lét meget den Nat i Pikethytten, men der blev ogsaa tidt skottet hen til den gamle i Krogen med en vis Sky eller Frygt — vi vidste ikke, hvad vi skulde tro om ham.

„Jeg var ikke mange Aar over de 20 Aar, da vi var færdige med Kosakkerne, og saa blev vi sendt hjem. Det var jeg ikke glad over. Der var gamle, graahaarede Folk, som havde ligget Soldat i henved en halv Snes Aar, der var glade, men jeg havde jo gjort mig mange Tanker om at vinde Guld og Ære, om at drikke Vin og kysse Piger, og jeg havde lige vænnet mig saadan til Svir og Brændevin, at jeg ikke duede til andet, og dog havde jeg en lille Pige hjemme i Leisten Mølle, maa jeg fortælle. Ja, for jeg er fra Leisten Mølle. Er der nogen her fra Leisten? Nej, det er der vel ikke, I er nok nordenfra Fjorden.

Naa, da saa Krigen var forbi, blev alle Landevejene

fulde. Den ene gik østpaa, den anden gik nordpaa, og det gjorde jeg da med, op i Jylland, hjemad til. Da vi havde været inde i den sidste Kro, skiltes vore Veje, og jeg stod alene paa den brede Vej og saa' ud over de flade Marker. Naa, lidt ør var jeg i Hovedet, og nu var der pludselig saa stille omkring mig, som der i Krigens Tummel ikke i lang Tid havde været; det var, ligesom jeg fra det muntre Drikkegilde var kommen ind i en Kirke. Saa stod jeg lidt og tørrede Sveden af Panden, og saa gik jeg ud ad Vejen og gik et godt Stykke; saa blev jeg tørstig. Jeg har nu

fra Barnsben altid været plaget af Tørst. Det er en dejlig Ting, naar man har noget at drikke. Og hvordan det end er gaaet, har jeg skam altid fundet noget. Jeg fik da nu Flasken frem og satte den for Munden, og saa var der En, der siger: „Skaal!" Det var en usælig gammel Soldat, der sad i Grøften og bad om en Skilling i Guds Navn.

„Ej Kammerat," siger saa jeg, „hvad har vel jeg at give dig, jeg er beaffkediget ligesom du og har kun fire Styver i Lommen og mit sidste Kommisbrød. Naa, Hunger er et skarpt Sværd — vi kan jo dele."

Og saa fik han det halve Brød og de to Styver, og saa gik jeg min Vej. Men da jeg saa havde gaaet en god Mils Vej, traf jeg igjen en Soldat; det var en Invalid, der lige var sluppen ud fra Lasarettet. „Naa, Bruder!“ siger jeg til ham, „du ser jo ud, som du lige var faldet ned fra Galgen, — nu skal du faa Mønt og Levemaade,“ og saa fik han en Del af Brødet og nok en Styver.

Vil I saa tro mig, at da jeg kom til en Landsby, var alle Ungerne og Pigerne og Karlene stimlede sammen om en Mand med et Træben, der stod og sang tyske Viser for dem. Ham kjendte jeg, det var en gammel udslidt Rytter af de holstenske Dragoner. Der kan man se, hvorledes det gaar de gamle Soldater! tænkte jeg. „Hej Bruder!“ raabte jeg, „kom mal hier!“ og saa fik jeg ham med ind i Kroen. Der fik vi os et ordentlig Maaltid Mad og en Flaske Brændevin, for — ærlig talt — jeg havde en gammel Sølvmark syet ind i mit Frakkefoer, og saa blev der Lystighed; den gamle stod tilsidst paa det ene Ben og hug' os alle Rytterhuggene i Luften med Træbenet, men saa faldt han om og sov, og jeg blev smidt ud, da Pengene var væk, og saa stod jeg uden for Byen med Lommerne tomme, men selv var jeg fuld.

Naa, saa tørte jeg mig om Munden og kløede mig i Hovedet og begyndte at gaa videre. Men det gik ikke godt, træt var jeg og løs paa Fødderne, skjønt Humør var der nok af, og afsted maatte jeg, men hvordan det nu gik eller ikke gik, saa linkede jeg kun saa smaat frem. Jeg syntes, Vejen rullede væk under mig ligesom en Kugle, og jeg tænkte allerede paa at lægge mig ned, saa — ja, saa mærkede jeg, at jeg havde En under Armen. „Holdt! Hvem der!“ siger jeg, og saa svarer en lang, tynd Mand, hvid var han i Ansigtet, og en lang, sort Kjole havde han paa: „God Ven!“ svarer han.

Saa saa' jeg, at det var en Feltskær — I ved nok, saadan hvad I nu kalder en Doktor, den Gang havde de et Barberbækken om Halsen, og ved hans Belte hang der nogle smaa, kuglerunde Flasker.

„Nej, Kammerat,“ sagde jeg, for jeg troede, at han vilde tigge, „nu er jeg læns, jeg har faaet min Afsked og et Kommisbrød og fire Styver i Kongens Mønt, men væk er Brød, og væk er Mønt, ærlig har jeg delt med gamle Kammerater, og nu er jeg saa tørstig, som der var en Glød

i Halsen paa mig. Her er mit Pas," sagde jeg, „kan du se, her staar, at jeg ved alle forefaldende Occasioner haver forholdet mig ærlig og tro, som det sig en ærekjær og tapper Krigsmand sømmer og anstaar. Naa, og nu vil jeg hjem til min lille Pige i Leisten Mølle; men der er lang Vej hjem."

„Lang Vej!" sagde Feltskæreren, og han talte med en Røst som inde fra en Tønde, saa dyb var den. „Kom med mig, Broder Lystig, jeg kjender en Gjenvej."

Saa véd jeg ikke hvordan — eller jeg kan ikke huske hvordan, men da jeg saa op — ja, saa var det Aften, Solen gik rød ned, og jeg stod foran Leistens hvide Mølle, og jeg hørte den lille Klokke ringe over Døren til Bagerbutikken, naar den gik op, og Lugten af det varme Brød bølgede ganske lummervarm ud til mig, ligesom da jeg var Barn. Jeg maatte holde mig fast ved det gamle Jærngelænder, da jeg kiggede ind — ja, inde i Butikken stod hun ved Disken og lo med en halvvoxen Tøs, rød og hvid var hun, velsignet og glad saa hun ud. Saa stavrede jeg op ad Trinene, skubbede Døren op, saa Klokken ringede saa gladelig, som det var et Menneske, der skoggerlo. Ja, laset og skidden var jeg, stakkels Soldat, og fuld var jeg, stakkels Knøs, og et Saar havde jeg i venstre Arm, som stank, og Skægget stod i Stubbe i mit røde Ansigt — saadan venter vel ingen Pigelil sin Kjæreste hjem fra Krigen!

Men alligevel! hun saa' længe paa mig ganske tavs, saa kjendte hun mig, og hun blev hvid i sit Ansigt som Melet i Bøtten, men da jeg talte til hende og rakte ud efter hende, saa brugte hun mange drøje Ord, jog mig bort — og saa smed hun sig over Disken og græd. Og jeg listede af.

Men fra den Dag kunde jeg slet ikke lade være at drikke, og jeg naaede ikke en eneste Dag op til hendes ringende Dør med Hjærnen klar og Personen i Orden, nej!

Saa gik der nogen Tid; jeg blev der i Byen — den meste Tid var jeg paa Kroen. —

En Aftenstund, da jeg drev ud ad Vejen, gik jeg en Mand forbi, der ligesom stod og ventede paa mig. Manden, som havde et blegt Ansigt og en lang, sort Kjortel, saa' paa mig, da jeg gik forbi, og da jeg havde gaaet et Stykke og vendte mig om, stod han endnu og saa efter mig;

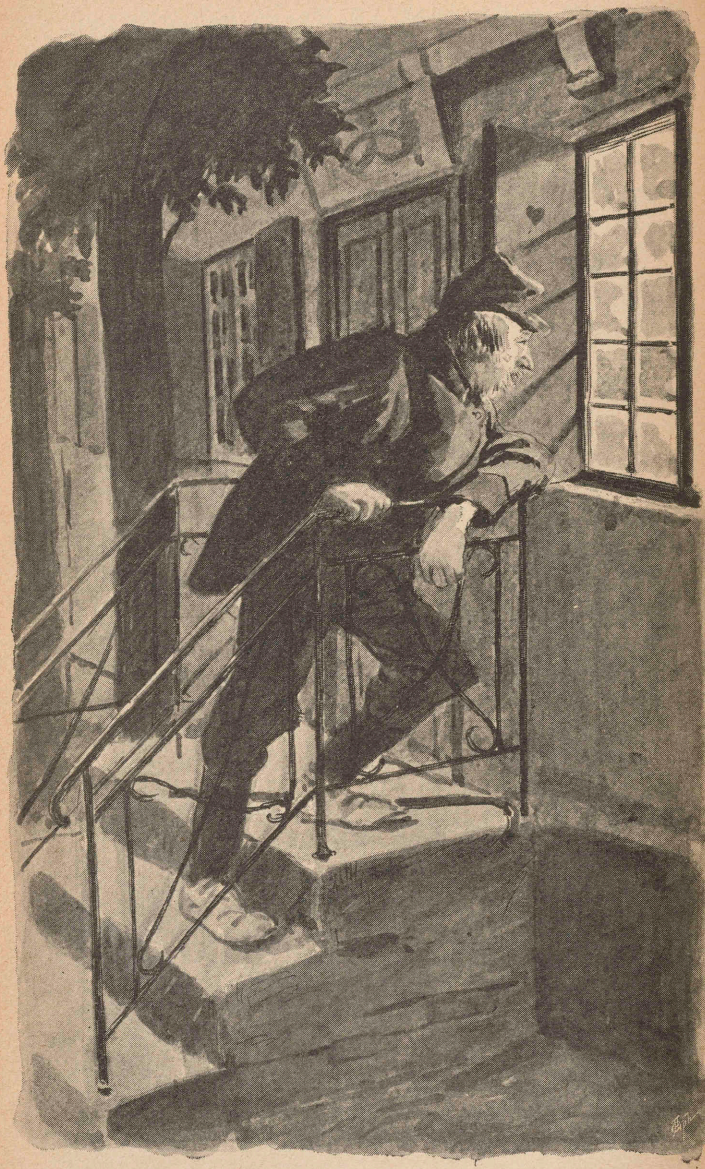

et Bækken havde han om Halsen og smaa, runde Flasker ved Bæltet. Ja, min Sandten, var det ikke min Ven Feltskæreren! Jeg havde ikke tænkt paa ham siden hin Aften, da Solen gik saa rød ned. „Hej!“ raabte jeg, „er du der, Bruder!“

„Ja, her er jeg!“ sagde han, og saa kom han ganske langsomt hen imod mig.

Saa kom vi i Snak med hinanden, og han sagde mig mange Ting med sin dybe Stemme; men jeg forstod ham ikke rigtig. Han var examineret Doktor fra Universitetet, sagde han, men han vilde ikke kurere Folk for Penge Han gik ikke om i Verden for at søge Lykken, men for at søge Ulykken og Elendigheden og Sygdom og Saar; han vilde hjælpe og helbrede og læge og lindre, og det kaldte han at finde Lykken for sig. „Thi jo flere Saar, jeg kan hele, jo flere Smerter, jeg kan stille, jo flere Taarer, jeg kan tørre, jo større Lykke kan jeg finde,“ sagde han. Men tilsidst saa' han mig ind i Øjet og sagde: „Vil du følge med? Du skal blot være lystig og glad, som du plejer, og saa have Halvdelen af alt, hvad jeg fortjener?“

„Top!“ sagde jeg, „jeg er din Mand. Det er et Levebrød, som jeg kan forstaa. Farvel, du gamle Brændevinskro!“ raabte jeg og vinkede tilbage til Byen med min Hue. „Farvel, du Leisten hvide Mølle!“ Men saa kom jeg til at tænke paa den lille Pige og blev staaende — til han tog mig i Armen og sagde: „Kom nu, Kammerat!“

Saa fulgte jeg ham i den mørke Nat og mange Dage og Nætter derpaa.

Hvor vi kom hen, søgte han bort fra, hvor der var Glæde og Fred, og hen dér, hvor Sorg og Sygdom havde tilhuse. Han nikkede mildt til de sunde, legende Børn paa Vejene og i Haverne, men saa' han dem sidde ene og stille, standsede han hos dem, fik dem til at tale med sig, og han slap ikke disse blege, lidende Børn, før han havde lindret deres Sorg, badet deres Saar, helet deres Brøst. Selv de gamle, haltende og forrevne Hunde, vi mødte paa Vejene, søgte han at hjælpe. Men naar vi kom ind i Huse og Gaarde, hvor der var Sygdom, lod han mig blive ude hos Folkene og gik selv ind til den syge. Det var da mig, som med mange raske Historier og lystige Fortællinger, Pudserier og Narrerier holdt deres Opmærksomhed fangen, fik dem til at være rolige, ja, til at le og more sig, saa

at de næsten glemte den syge derinde — til han, min Kammerat, kom ud, og faa Timer efter var der ingen Sorg eller Bekymring eller Sygdom i Huset. Saaledes helbredede han Oldinge og Børn, Mænd og Kvinder, hvor han kom frem, med lidt Salve, med nogle Draaber, med sine skarpe Knive og især med køligt Vand. Og jeg kom i saa lystig en Stemning ved at se al den Glæde, vi vakte, at mit gode Humør ret slog ud i lyse Luer, saa at han tidt sagde, at jeg var hans bedste Medicin. Det var en dejlig Tid, og da han spurgte mig, om jeg var glad, saa sagde jeg ham det.

Dog var der en Ting, som begyndte at ærgre mig, ja mere og mere, og som tilsidst ikke lod mig Ro Dag eller Nat. Han havde jo lovet mig sin halve Fortjeneste, men hvor vi kom hen, hos rige eller fattige, aldrig vilde han modtage noget, fordi han bragte dem Sundhed og Helbred, aldrig en Skærv eller Skænk eller Gave. De velsignede og takkede os, de bragte os Penge og Foræringer, Høns og Gæs og Ænder og Lam, ja vi kunde snart have været rige Folk, men han afviste det; han tog deres Velsignelser og Tak, et tarveligt Maaltid og et simpelt Leje, ellers intet, og jeg — jeg maatte ikke heller tage noget, ikke lade en Skilling glide skjult i min Lomme. Det harmede mig haardt. Hvad mente han da med den halve Fortjeneste? Nu endelig havde jeg troet at vinde Guld i Mængde; hvad hjalp det mig vel, at den rige Bonde skjænkede mig sin bedste Most i Glæde og Lystighed, naar hans brækkede Ben var lægt og hans tykke Kones Gigt var borte! Nej, Penge vilde jeg have, Lommerne fulde. Jeg kunde ikke forstaa hans Dumhed, men saadan er jo de lærde, tænkte jeg: kloge paa hemmelige Ting, men dumme i den virkelige Verden! Ak ja, de forstaar det ikke: af Mangetak døde Smedens Kat.

Saa kom vi en Dag til en stor Bondegaard, hvorfra der lød en sørgelig Skrigen og Klagen. Lænkehunden hylede i Gaarden, Katten jamrede sig paa Trappen, Køerne brølede, Hestene vrinskede, Hønsene kaglede, og Bondekonen løb grædende om og vred Hænderne: Manden var kommen syg hjem fra Marken og laa nu i Stuen og droges med Døden.

Da vi kom ind til al denne Elendighed, og min Ven havde set paa Manden, sagde han: „Vær stille, gode Kone,

jeg vil helbrede din Mand," og han tog en af sine Flasker og hældte en Slurk i Mandens Mund. Da stilledes dennes Smerter ganske, og lidt efter sov han ind i en frisk og sund Søvn.

„Ak, hvormed skal jeg lønne eder!" raabte Konen, „forlang, hvad I vil!" Men min Fælle nægtede som sædvanlig at modtage noget, og jo mere hun bød ham, des mere vægrede han sig. Da kunde jeg ikke dy mig længere, men trak ham i Kjolen og hviskede: Bruder, tag dog noget! tag dog noget! Jeg skal jo dog have Halvdelen deraf! Og Konen bragte Penge og Sølvtøj, Skeer og Krus og store Mønter, men han vilde intet modtage. Da blev jeg vred og sagde: „Aa, din dumme Pjalt, tag dog noget, vore Lommer er jo tomme, for min Skyld tag dog noget, jeg kan jo ikke leve af Halvdelen af ingen Ting!"

Men han rystede afværgende paa Hovedet og gik ud af Huset, fulgt af Konens og Mandens Velsignelser. Hunden sprang logrende i sin Lænke, Katten gned sig op ad ham paa Trappen, og Duerne flagrede kurrende om hans Skuldre. Men jeg stod et Øjeblik og kløede mig bag Øret og ærgrede mig. Da sagde Manden: „Siden I ikke en Gang vil blive hos os til Aften, saa tag i det mindste den Hare, som hænger der, og som jeg skød forleden Dag." Saa tog jeg Haren paa Nakken og sprang afsted efter min Staldbroder og raabte: „Hej! hej! der er en død Hare efter mig!"

Men han skjændte paa mig, da han saa mit Bytte, dog ganske mildt, og endte med at sige: „Siden du har taget den, maa du ogsaa selv bære den." Saa gik vi videre i den varme Sommeraften, og alt som vi gik, blev Haren mere og mere tung, ja, I kan ikke vide, hvor tung og svær, ikke som en Hare, men som en Hest eller Oxe, jeg kunde næppe slæbe den afsted. Jeg lod mig dog ikke mærke med noget, men tænkte blot: liden Byrde er langvejs tung, og da han sagde til mig: „Du springer ikke i Dag, som du plejer, du synger ikke dine lystige Soldatervise, Broder Lystig, hvad skader dig?" svarede jeg: „Jeg er sulten, Kammerat, hjærtelig sulten, og vil du som jeg, saa bliver vi her i denne lille Skov og steger os en rigtig god Steg."

„For mig gjærne," svarede han, „men jeg forstaar mig ikke derpaa."

„Men det gjør jeg — ak Gud i Himlen, hvor mangen herlig Steg har jeg ikke lavet til i Krigens Tid. Kom, skal du se!" sagde jeg og smed den tunge Hare, som næsten trykkede mig til Jorden, i det friske Grønsvær.

„Nej," sagde han, „lav du Haren til, medens jeg gaar lidt omkring — dog," sagde han, idet han vendte sig om og hævede Fingeren, „det siger jeg dig, Broder Lystig, intet smager du af Stegen, før jeg kommer tilbage."

Saa gik han da, og nu fik jeg travlt. Hvilke Løjer var det ikke, igjen at mindes de gamle, glade Dage fra Lejren og Bivouakken! Medens jeg samlede Kvas og Kviste og hentede Vand fra Bækken i en lille Skaal, og medens jeg flaaede Haren og rensede den og brugte min jernbeslaaede Stok som Spid, tænkte jeg paa de lange Marscher i Mecklenburg og Holsten og paa Kosakkernes Lanser, som altid lurede paa os, og medens jeg tændte et godt Baal og drejede Stegen flittigt over Ilden og dryppede den med lidt Vand, tænkte jeg paa den store Lejr ved Ratzeburg, som vi maatte lade gaa op i Luer, før vi forlod den. Det var, som om det igjen var i Krigens Tid, og jeg tog til min Lomme — naa — Brændevinsflasken! ja, den havde jeg rent glemt i den senere Tid.

Haren begyndte allerede at blive mør og brun og duftede lifligt, men min Kammerat kom ikke. Saa tog jeg Stegen af Ilden, da den var færdig, og skar den for; Saften løb kraftig ud af det gode Kjød, og mine Tænder løb i Vand, men da jeg saa' det brunstegte fede Hjærte, kunde jeg ikke styre mig længer. Det er det allerlækreste paa Haren, skal jeg sige jer. — jeg bed i det — hum! og jeg spiste det helt op.

I det samme knagede Grenene i Skoven, det var blevet Skumring — der stod han og saa' paa mig, og Solen gik ned bag ved ham og skinnede imellem Træerne.

„Naa, er du færdig? Ja, selv kan jeg intet spise, jeg er ikke sulten."

„Ej, vist saa," sagde jeg, „se, hvor lækker den er. Halvparten af den er din og Halvparten min. Kom nu!"

„Nej, du kan spise hele Haren alene, jeg vil kun have Hjærtet, giv mig kun det, andet bryder jeg mig ikke om."

Nu blev jeg hed om Ørene og begyndte at søge omkring i Stegen, idet jeg lod, som om jeg ikke kunde finde det, jeg søgte. Tilsidst sagde jeg: „Der er ikke noget Hjærte!"

Ein Indianer und ein Weißer sitzen am Lagerfeuer

„Hvor kan det da være henne?"

„Ja, hvor kan jeg vide det? Men nej dog," raabte jeg pludselig, „hvor vi dog er dumme! Her sidder vi og roder efter Harens Hjærte, og saa er det dog en bekjendt Sag, at en Hare slet ikke har noget Hjærte!"

„Hvad for noget! Har den ikke noget Hjærte! Ethvert Dyr har dog et Hjærte!"

„Ja, men ikke Haren, bedste Ven, ikke Haren," sagde jeg, „derfor er den jo saa bange af sig; tænk dig bare om, saa husker du det nok. Havde den Hjærte i Livet som alle vi andre, saa var den vel ikke saa bange som — som en Hare. Alvorlig talt, den har ikke noget Hjærte."

„Naa, ja, ja," svarede han, men han smilte ikke som ellers, naar jeg talte muntert og lystigt, „naa, ja, ja, har den intet, saa har den intet, og jeg vil intet have."

Naa, saa spiste jeg med god Appetit og lettet Hjærte, snakkede af Hjærtens Lyst, slikkede mine Fingre og skyllede Maden ned med en god Slurk af hans Flaske. Da vi saa havde hvilet os en Stund, gik vi igjen videre i den smukke Aften, og jeg sang mine kjønneste Sange med godt Humør, indtil vi kom til en bred Aa, som vi maatte vade over.

„Gaa du foran!" sagde min Kammerat.

„Nej, du kan tro nej," sagde jeg, „jeg er gammel i Hætten. Du er højere end jeg, det er bedre, at du prøver, hvor der er laveſt."

Saa vadede han da over, og Vandet naaede ham kun til Knæene. Saa sprang jeg ogsaa raſk ud i Aaen, men alt som jeg gik, gled jeg paa de slimede Sten og var ved at falde; jeg maa vel være kommen ved Siden af Vadet, for Vandet steg højere og højere.

„Ej, Kammerat, hjælp mig dog, hjælp mig!" raabte jeg.

Men han stod højt paa den anden Bred; hans Skikkelse traadte mørk og mægtig frem mod den lyse Nathimmel, og han raabte til mig:

„Hvad! Er du bange, Broder Lystig — har du maaske spist af Harens Hjærte?"

„Nej, nej!" raabte jeg, „men hjælp mig, hjælp mig bare, hjælp!" Thi Vandet naaede mig allerede til Halsen.

„Jeg vil hjælpe dig, gode Broder," svarede han, „hvis du har spist af Harens Hjærte."

Da mærkede jeg Vandet løbe ind i min Mund; jeg saa' den visse Død for Øje, men jeg var jo en raſk Soldat,

som stod ved mit Ord — skulde jeg stikke op for en forløben Plastersmører! Nej, jeg rakte Halsen i Vejret og raabte: „Nej, en Hare har ikke noget Hjærte!"

Da gik han ud i Vandet til mig og rakte mig sin varme Haand. Benene skjælvede under mig, da jeg stod paa Bredden, men jeg lod som intet og sagde: „Der var dybere, end jeg havde tænkt; der ser man: man skal ikke strække længere, end Buxerne kan naa." Saa smilte han, og vi gik videre.

Endelig stod vi foran et stort Slot, hvis forgyldte Fløj længe havde blinket til os i det fjærne. De tykke, røde Mure stod stampet fast i Gravene, hvor Svanerne laa mellem de høje Siv og saa' paa os med deres Slangehalse bøjede som Spørgsmaalstegn; inde under Vindebroen ved Portens Fod voxede store, grønne Skræpper, og paa Broen stod en gammel, barhovedet Tjener og græd.

„Hvad græder du for, gamle Mand?"

„Jeg græder, fordi min Herre er syg og maa dø. Hvad hjælper ham nu hans unge Liv, hans rige Gods, hans glade Brud; min gode Herres Søn maa dø!"

Død og Pine, tænkte jeg, dette er noget for os!

„Skynd dig lidt, gamle!" sagde jeg, „før os til din syge Herre, vi skal hjælpe ham." Og da Tjeneren tøvende saa' paa vore daarlige Klæder, tilføjede jeg: „Saadan som du ser os her, ser du to berømte og lærde Mænd. Skynd dig! løb! Du skal ikke dømme efter Skinnet. Selv en sort Ko giver hvid Mælk. Det er Visdommens Uniform, vi er iførte. Skynd dig, inden det bliver for sent!"

Og Tjeneren løb.

Men mit gamle Mod var ikke mere det samme som før, min Lystighed var ikke mere saa frisk; jeg havde ikke længe havt en ærlig Rus; min Lyst til Guld og Gods var blevet større og større; jeg længtes bort fra min lærde Fælle og al hans Snak, og da vi gik over Slotsgaarden, der var stor som Torvet i en lille By, besluttede jeg denne Gang ikke at give Slip paa min Halvpart af Fortjenesten.

Angstens Stilhed og Tavshed rugede i de brede Gange og de store Gemakker. Den unge Herremands Venner sad omkring hans Leje, selv laa han stille hen i den store Himmelseng, bleg og gul; det fine Skæg tegnede sig sort og skarpt om de hule Kinder, men om Munden, der næppe

aandede, bævede endnu et skrøbeligt Smil, naar han af og til hviskede en Kvindes lille Navn, og han syntes, at han skulde dø med det paa Læberne.

Da traadte vi to pjaltede Mænd frem for hans Leje; min Følgesvend slog de tunge Gardiner til Side, løftede den unge Mand i sine stærke Arme, rev Tøjet af hans slanke Legeme, hældte den blanke Vædske ud over ham, gned den ind i hans fine Hud og gav ham ogsaa noget af den at drikke. Da kom Blodets Rødme drivende tilbage i hans Kinder, saaledes som Sædemarken grønnes i Vaarens Tid; han aandede dybt op, de tunge Laag hævede sig for et frit og kraftigt Blik — saa faldt han tilbage i en stærk, ungdomssund Søvn.

Den unge Mands Slægtninge og Venner overvældede os da med Tak og Lovprisninger, og da min Ven stod stille med korslagte Arme og saa' paa den syge, vendte jeg mig til dem og sagde: „Ja, der kan man se, der er Raad for alle Uraad, naar bare man kjender dem." Men deres Beundring blev end større, da min Kammerat gik hen til Sengen og raabte: „Staa op og vær karsk!" og da den unge Herre da rejste sig frisk og glad.

„Begjær din Løn," raabte han til min Staldbroder, „om end det er mit halve Gods, skal det være dit."

„Jeg forlanger intet," svarede han.

„Aa, dit Bæst!" tænkte jeg ved mig selv, „er du nu der igjen!" og jeg sprang hen til ham, puffede haardt til ham og hviskede: „Aa, du store Dumrian, betænk dog, hvad du gjør, og hvis du er saa dum for dit eget Vedkommende, saa glem ikke mig, snyd mig ikke for min Løn, din Bedrager! Jeg skal jo have Halvdelen! Hører du, min Halvdel!"

Men han svarede mig ikke, trykkede dem i Hænderne, vendte sig og gik og lod mig ene tilbage. Men da lod Herremanden, der havde forstaaet min Vrede, min Randsel fylde med møntet Guld, og i mit Hjærtes Glæde stoppede jeg den dygtig fuld, glemte næsten at sige Tak og sprang hurtig afsted gjennem Borggaarden, over Vindebroen, forbi Skræpperne og Svanerne, men først langt borte ved en lille Skov naaede jeg min Staldbroder.

„Puh!" sagde jeg og smed mig i Græsset, „det var en varm Tur, og saa vil du nok oven i Kjøbet løbe fra

din Halvdel, her er den!" Og fuld af Glæde viste jeg ham alt vort Guld.

„Du er en underlig Svend," sagde han og saa' alvorligt paa mig.

„Ja, men en brav Soldat," svarede jeg, „men nu skal vi dele!"

„Lad mig," sagde han og satte sig i Græsset hos mig, og til min Forundring delte han vort Guld i tre lige store Dele. „Se," sagde han, „nu har jeg delt nøjagtig i tre lige store Dele: én til dig, én til mig og én til den, der spiste Harens Hjærte!"

„Det var mig!" raabte jeg hurtigt og strøg Guldet til mig, og saa lo jeg saa godt og saa længe, som jeg ikke længe havde lét. „Kjære, du kan frit bande paa, at det var mig."

„Men en Hare har jo intet Hjærte!"

„Aa Snak, kan du da ikke forstaa Spøg. Du er en flink Fyr og en dygtig Fyr, gamle Kammerat, men Vorherre har ikke givet dig megen Forstand, det har jeg tidt nok mærket, ellers havde du vel ogsaa delt med mig før."

„Jeg har delt med dig."

„Hvornaar?"

„Den Gang og hver Gang du følte dig glad og vel til Mode."

— — —

Den gamle tav. Mange af Folkene sov.

„Hvad saa?" spurgte lille Peter Føl.

„Ikke mere — der skiltes vore Veje."

„Hvad var han for En?"

„Ja, hvad var han for En?" spurgte Manden og smilte, saa Rynkerne samlede sig om hans Øjne.

„Jeg tror, det var den hellige Christoforus," sagde Peter Føl langsomt og blev ganske rød i Hovedet over sin Lærdom.

„Men Pengene?" spurgte en af Folkene, „de brændte dig vel paa Laaret; hvad gjorde du med Pengene?"

„Spørg du hellere, hvad Pengene gjorde med mig."

„Saa er du vel ikke rig mere?"

„Aa jo, jeg er rig nok hjemme," svarede han leende, „men jeg ved ikke, hvor jeg bor."

„Naa, og den lille Pige i Leisten Mølle?" spurgte lille Peter Føl og blev atter rød.

„Ja, nu er det en gammel Matrone, som ligger over Disken og græder," svarede han og tømte Flasken til sidste Draabe.

Saa vilde Skolelæreren til at spørge, og saa havde vi da ogsaa nok faaet mere at vide, men i det samme blev der raabt til Gevær; vi tumlede ud — og da vi kom tilbage, var den fremmede Mand gaaet; men Skolelæreren sagde næste Dag, at det var en gammel Historie, som han havde læst i en Æventyrbog.

„Jamen alligevel" — sagde lille Peter Føl og saa' ganske betænksom ud.

Tankekorn.

Berømte Mænds Særeheder ere som Æselsøren i en god Bog.

* * *

Sjusfethed er Nøglen til Fattigdom.

* * *

Den, der giver med Glæde, holder af at give hurtig.

Historier.

Amerika kan rose sig af at have de renligste Tjenestepiger. De tager aldrig Tjeneste uden paa det Vilkaar, at Fruen skal gjøre det smudsige Arbejde.

* * *

En ung Dame ønsker at vide, om en Kvinde kan være sikker paa, at en Mand nærer en usigelig Kjærlighed til hende, naar han sidder to Timer ved Siden af hende uden at sige et Ord.

* * *

En Mand, som har Ligtorne og for smaa Støvler, er blind for al Verdens Dejlighed.

* * *

Naar man vil gifte sig med en ung Dame, men i Forvejen ønsker at erhverve sig noget Kjendskab til hendes Temperament, er det et aldeles ufejlbart Middel at rive hendes Baldragt itu. Bevarer hun under disse Omstændigheder sin Sindsligevægt, kan man rolig fri til hende og betragte sig selv som en lykkelig Mand, hvis hun svarer Ja.

* * *

I det første Nummer af en ny Avis, der udkom i Chikago, var der optaget et Brev, undertegnet „en gammel Abonnent."

* * *

Baade unge og gamle Koner, der finder Anledning til at holde Straffepræ dikener for deres Mænd, burde huske paa, at et Isbjærg langt snarere smelter ved lidt smukt Solskin end af en bidende Østenvind.

* * *

En Forretningsmand, der havde en Fordring paa en Kjøbmand i en langt bortliggende By, skrev til en derboende Sagfører for at forhøre sig om sin Debitor og modtog følgende Svar: „Manden er død, men det har intet at sige, for han betaler ikke daarligere nu, end han gjorde i tidligere Tid."

Fodgarden holder Hvil i Skoven.

(Efter V. Irmingers Maleri).

Soldaterlivet har jo sine Besværligheder og Strabadser, men ingen Værnepligtig vil nægte, at det ogsaa har sine lyse og fornøjelige Sider. Har man gaaet Rekrutskolen igjennem og vænnet sig til Marscher og Exercits, saa gaar Tjenesten baade hurtigere og muntrere, end mangen brav Jens er tilbøjelig til at tro den Dag, han møder for at iføre sig „Kongens Tøj". Og vist er det, at man langt bedre husker Samlivet med Kammeraterne, Friluftslivet under Manøvrerne og maaske en god Indkvartering, da man blev indkaldt igjen til Kantonnementsøvelserne, end man siden hen mindes de Gjenvordigheder, som Tjensten førte med sig. — —

Det er Fodgarden, som er ude paa Manøvre, og nu holdes der Hvil i Udkanten af Skoven. Træt og varm er man; Fødderne er ømme, og i den sidste Times Tid har man havt en alt andet end behagelig Fornemmelse af, at Tungen er klæbet fast til Ganen. Men ogsaa kun dem, som har prøvet saadanne Møjsommeligheder, forstaar tilfulde at paaskjønne det Velvære, der er forbundet med en halv Times Hvil i det skyggefulde Skovbryn. Madposerne og „Lærkerne" frem, et lille Løb hen til Manden med Ølvognen, og saa slænger man sig paa den bløde Skovbund, strækker de mødige Lemmer eller læner sig op til Bøgetræets brede, spaltede Stamme. Og ikke det kosteligste Maaltid, serveret paa det fineste „Postelin", smager saa storartet som den tarvelige Bid Brød og en Dram, der nydes i dette Øjeblik af de trætte Fodgardere.

Det dufter af Mos og fugtig Muld, og udenfor Gjærdet er der høj, lys Himmel. Man trækker Vejret med sine Lungers fulde Kraft, strækker sig velbehageligt og faar „Snadden" tændt. Og hist og her begynder man paa en Stump af en Vise, og flere og flere stemmer i, og Visen har en mærkværdig Mængde Vers. Men før man ved et Ord af det, lyder Samlingssignalet, og saa er man færdig med at holde Hvil — for den Gang.

Fodgarden holder Hvil i Skoven. (Efter V. Irmingers Maleri).

„Karen-Marie".

Af **Borge Jansen**.

(Med Illustraitoner af Alfr. Schmidt).

Det er Oktoberdage med Regn, Slud og Taage.

Det begynder at mørkne, men der er ingen Aftensol til at gyde Glans over Arsenalets røde Tegl og Slottets grønne Kobber, ingen Glimt som af Morild i Kanalens stille, matte Vand — graat i graat, kvægende for Øjet, dulmende for Tanken.

Men der fremme i det graa løfter sig Skrogene af et Par begede Skuder; Vandet driver over Dæk, langs Masten — der er ingen Folk at se om Bord.

Der er i det hele taget slet ingen Folk at øjne noget Steds, slet ingen — jo, langt dér borte en gammel Pensionist med Paraply og sluprende Galoscher — nu svinder hans sidste sjokkende Trin, og der høres ingen anden Lyd end Regnens nynnende Melodi — jo — tys, der er skam ogsaa en anden Melodi — —

Ach, du lieber Auguſtin —

Det var en Harmonika, der klynkede — jeg lyttede spændt.

— Hvad kunde den Skude derovre monstro hedde — det skulde da vel aldrig være — „Karen-Marie"?

Aa, Snak, den var sandsynligvis Pokker i Vold, det vil sige, et eller andet Sted mellem Mariager og Kjøbenhavn, fragtet med Cement til en eller anden ny Kaserne.

Ach, du lieber Augustin —

Nej, det maatte vist alligevel være Jens Kristian, der trakterede den Harmonika; hans Bravournummer var det — hans smukke Foredrag — jo, vist — nu var han igjen ved „du lieber" — for en Følelse, der laa i den Takt — jo, det maatte være ham og ingen anden.

Jeg satte i en Fart udenom Kanalen, over Tøjhusbroen, og den lieber Augustin klang stadig for mine Øren, nøjagtig som den havde lydt, da jeg for to Aar siden med Jens Kristian og hans „Karen-Marie" havde gjort Rejsen over Kattegat.

Nu var jeg derovre — jeg kiggede paa Navnebrædtet — ja, min Sandten, med snirklede Bogstaver stod der:

Karen-Marie af Mariager.

Jeg svang mig over Rælingen — nu stod jeg henne ved Kahytten.

Lemmen var halvt skudt til Side, et svagt Lys sivede imod mig, dermed fulgte Duft af Posetobak, Rom og lokkende Toner.

Jeg kiggede derned — jo, ganske rigtig — der sad saamænd gamle Jens Kristian mutters ene og halede i Harmonikaen.

Oljelampen i Loftet lyste over de furede Træk, over det hvide Haar og Skæg, over den islandske Nattrøje, over hele Herligheden dernede, Køjeklæderne, den grønne Skibskiste, Søkortene, Kikkerten og Tobaks- samt Skraakarbusen der var anbragt sammen med en Bibel og en Romflaske paa en Hylde over Køjet.

Jeg nænnede næsten ikke at forstyrre den gamle.

Med Hovedet paa Sneb, med Piben i Mundvigen og Øjnene halvt tillukkede som i stille, sorgblandet Nydelse, med

et andægtig-saligt Udtryk i hver en Mine sad han og lyttede til Tonerne fra Harmonikaens Blæsebælg.

Endelig rømmede jeg mig, men han hørte det ikke; videre klemtede han løs paa sin lieber Auguſtin.

Saa rømmede jeg mig en Gang til.

Jeg syntes, den gamle misſede lidt med det ene Øje, men det maa formodentlig have været et eller andet Minde, der var Skyld i det; jeg havde i alt Fald ingen Del deri, ufortrødent klemtede han videre løs uden at tage den mindſte Notits af mig.

Regnen begyndte saa smaat at drive mig koldt ned ad Ryggen; jeg syntes snart, det kunde være paa Tiden at komme ned til den gamle. Baade han selv, Kahytsduften, Rommen og Poſetobakken drog mig — og dog, jeg nænnede ſtadig ikke at forſtyrre Jens Kriſtian — kan hænde, han sad og gjorde et eller andet op med sig selv, og hvad Ret havde jeg saa til at blande mig i hans Affærer?

Ja, jeg tænkte virkelig et Øjeblik paa at liſte lige saa ſtille af, ſom jeg var kommen, men saa med ét ſatte den gamle Harmonikaen fra sig og ſukkede saa underlig dybt.

„Naa, hvad er der galt, Jens Kriſtian?“ ſlap det mig af Munden.

Det gav et Sæt i den gamle; jeg syntes, han blev ganſke bleg.

„God Aften, Jens Kriſtian!“ ſkyndte jeg mig at lægge til.

„— Hvem — hva' — Fa — er det Dem — næ, nu har jeg min Salighed aldrig kjendt saa galt — værsartig træd nærmere — men me' Forlov, hva' vil De?“

„Jeg vil naturligvis beſøge Dem!“

„Det er da Løgn! Vil De beſøge mig, næ, nu har jeg aldrig kjendt saa galt — det er ligegodt nydelig gjort af Dem; det ſka' De ha' Tak for, ſka' De, det ka' jeg li' Dem for!“

Saa ſad jeg paa Skibskiſten ved Siden af Jens Kriſtian.

„Nu ſka' vi ligegodt ha' en lille en ligeſom i gamle Dage,“ mente Jens Kriſtian, „ſka' det være Grog, eller ſka' det være Rom, eller ſka' det være half and half, ſom Engelſkmanden ſiger?“

Jens Kriſtian fik travlt; det hjalp ikke, jeg proteſterede; han vilde varme Vand, fiſke en Haandfuld Kandis op af

Sukkerbøtten osv., og et Kvarters Tid efter sad vi nok saa lunt, rygende, drikkende, snakkende.

„Men me' Forlov at spørge, hvordan hittede De mig nu saadan egenlig?"

„Ach, du lieber Auguſtin, forſtaar De!"

„Ha—ha, De kjendte Haandlaget, ja vel, forſtaaet!"

„Hvad er det for Læsning, med Forlov?" spurgte jeg og halede en gammel, fedtet Bog op af hans Lomme.

„Aa den — det er noget ſlemt Sludder," ſagde han og blev lidt alvorlig ved det.

„Saa—aa?"

Jeg kiggede i Bogen.

„En Sømands Beretning om hans Færden paa det vilde Hav ſamt hans Hjemvenden til ſin Piges Favn, 4 Skilling."

Han var en rask Karl, sagde de gamle Skippere, og han var en kjøn Karl, sagde de unge Piger, og da han nu var anlagt for det lystige ligesom den salig Blokkedrejer, saa var det jo ikke saa mærkeligt, at han kunde faa Pigerne til at tænke baade paa det ene og paa det andet, naar det var galt med Dansebal og anden Lystighed.

Det mærkedes da ogsaa snart, at Jens Kristian Toftby — saadan var hans fulde Navn og paalydende indregistreret i den gode gamle Mariager Klosterkirkes Kirkebog — blandt de unge Karle begyndte at faa Misundere, der gjorde deres for at sætte ondt for Fyren. Men det gjorde naturligvis blot Pigerne endnu mere galne; ja de sloges formelig om den arme Jens Kristian. Og han var ikke gal; hvorfor skulde man sige nej, naar der bydes paa sød Limonade og Sukkerkringler, dog den Kost vamlede lidt efter lidt for ham, og da han saa nok tilmed havde langet lidt vel rigeligt til Fadet, saa skete det et Aar, at han maatte se at komme til Søs lidt tidligere, end Bestemmelsen egentlig fra først af havde været.

Og han gik til Søs, men saa var det nok, at han en Gang i en rygende Brandstorm forliste nede mellem de smaa Antiller, og der laa han og drev paa et Ruf i tre Dage, før han blev optaget af en Spaniol. Men i de tre Dage maa han antagelig have kastet Lystigheden i Gabet paa de kredsende Hajer, saa den blev helt og ganske slugt, og han i Stedet fik en hel Del Alvor, som han aldrig før havde kjendt noget til. Blandt andre Ting tænkte han ogsaa ikke saa ganske lidt paa den lille Karen Marie; saadan hed den Pige, hvis Sukkerkringler og Limonade han havde langet lidt rigelig til, og det, han havde sagt til hende om at komme igjen og holde Bryllup m. m., det havde han maaske ikke ment saa bogstaveligt, da han sagde det, men under de tre Dages Prøvelse derude mellem de glubske Hajer havde han svoret, at han vilde holde Ord, og den Ed vilde han staa ved, og saa snart gjørligt sætte Kursen hjemefter og gjøre godt, hvad han muligvis i sin Ungdoms Ubesindighed havde gjort galt.

Men nu var der jo det, at Spaniolen havde optaget ham saa ragende nøgen og blottet for jordisk Gods som det fattige Barn, der fødes til Verden, og uden lidt Klæner paa Kroppen og lidt Skillinger i Lommen kunde han da ikke godt stille til Mønstring hos Karen Marie, og i den

Anledning besluttede han sig til først at samle en lille Klat Penge sammen, og derfor tog han Hyre i første Havn.

Derfor skikkede han ogsaa et Brev til Jomfru Karen Marie Andersen i Mariager, og da det var besørget, gik han igjen til Søs, foer et Aar eller saa og blev stadig sin Beslutning tro, og det var ham endda en smal Sag, eftersom han, jo mere han tænkte, i Grunden syntes, at Karen Marie var den mest velsignede af samtlige Havnes Piger, og han formelig kunde blive rørt og beklemt ved Tanken om hende. Ja, paa mangen en Nattevagt havde han tænkt paa hende, og han havde formelig kunnet høre Lyden af hendes Stemme, da hun sagde Afskedsordene om, at hun nok skulde bie og vente, saa de to kunde faa det lunt og godt.

Det havde hun lovet, og hun vilde holde det, for hun var, som sagt, den mest velsignede af samtlige Havnes Piger — naa, saa var Aaret da til Ende, han havde spinket og sparet, ikke saa lidt havde han lagt op; Børsen var godt spækket, og da han saa var afmønstret, satte han Kursen hjemefter og stod da en skjønne Dag i det gamle, hyggelige Mariager!

Med Kjøbenhavnerdamperen kom han, og alt som den langsomt stod gjennem den blaa Fjord mellem de brune Lyngbakker og de grønne Skove, blev han mere og mere beklemt om Hjærtet, og han maatte tidt skifte Skraa blot paa det lille Stykke mellem Hadsund og Mariager.

Saa var han der da snart; allerede løftede sig den hvide Kirke højt blandt Kirkegaardens grønne Linde, og dybt nede i Dalen, værnet af grønne Skove og skraanende Marker klyngede Byen sig sammen, Hus ved Hus, hvide Mure, røde Tage blandt grønne Træer.

Han maatte have en frisk Skraa, og han syntes, det kriblede saa sært inde under Stortrøjen.

Nu havde han Land under Fødderne; nu gik det op ad den skraanende Gade, op forbi Raadhuset, op forbi alle de smaa lune, kalkede Huse, som alle var gamle Kjendinge — gamle Kjendinge, men han syntes dog, han var saa sært fremmed. Folk, der gik til Dampskibet for at høre og se nyt, gik ham forbi, de kjendte ham ikke; han syntes heller ikke, han kjendte dem — jo, vistsaa kjendte han dem, men han var saa underlig fortumlet, ligesom han havde taget for stærkt til Drikkevarerne.

Og det var sært, for det havde han ikke.

Heller ikke syntes han, at han var helt sikker paa Benene, i hvert Fald kunde han ingen Fart faa paa dem; det gik saa trevent, langsommere og langsommere jo længere han kom op efter Karen Maries Hus.

„Med Tilladelse, er det ikke Jens Kristian Toftby?" lød det bag ved ham, og han foer sammen.

„Jo, det var det da.

„Ja vel, nu er det jo tydeligt nok, det var al den Haargevæxt, der forandrede Fisjongomiet!" grinte et bredt, rødnæset Ansigt til ham, og samme Ansigt, der tilhørte en af Byens gamle, lidt anløbne Skippere, fortsatte saa: „Hvor sku' du ellers hen, Jens Kristian, du ser mig saa spekulativ ud i Fisjongomiet."

Jens Kristian sagde noget om, at han bare skulde op at se til sine Slægtninge.

„Det er Løgn," sagde den rødnæsede, „du skulde nok hellere op til en af dine gamle Tøser!"

Jens Kristian søgte at blive ham kvit, men det hjalp ikke; den rødnæsede vilde ikke af med ham, før de var kommen op paa Hotellet, og en Flaske Gammelvin var tømt til Bunden.

„Naa, op med Journalen!" sagde den rødnæsede saa, som de sad bedst i Snakken, den, han for Resten næsten var ene Mand om at føre. „Var det saa hinner, Karen Marie, du vilde op til, hva?"

Jens Kristian maatte tilstaa det.

„Hvad Fa — vil du dér, Jens Kristian, lyt til en gammel Mands Raad, lad være, Jens Kristian, du er jo en Slagsbroder, Jens Kristian, og saa slaar du bare den skævbenede Skræder til Budding!"

„Den skævbenede Skræder — hvem er det?"

„Hinners Mand, kjære —"

„Hendes Mand?"

Jens Kristian var sprunget op; han var helt bleg.

„Ja, han gik jo i Gyngen, forstaar du — og saa giftede han hinner!"

Jens Kristian kunde ikke faa et Ord frem, men han saa' fælt uhyggelig ud, som han stod dér; hele den store, stærke Krop rystede og skælvede.

„Det er Løgn, hvad du siger!" raabte han.

„Er det Løgn — næ — det er . . ."

„Det er Løgn hvert Ord, hører du, Løgn!"

Jens Kristian langede efter sit Rejsetøj, rev Hatten fra Knagen og var borte med det samme.

Men det var ikke Løgn. Hvert Ord var sandt; han fik det altsammen bekræftet; hun havde stridt imod, men hvad hjalp det; de raabte paa Skammen, sværtede ham, bandede og forbandede ham og tvang hende til at tage den sølle, skævbenede Skræder, som saa reddede hendes Ære og dertil saa meget, at han selv kunde faa Værksted og Svend.

Nej, det var ikke Løgn, sandt var hvert Ord — og han tog Hyre, drog paa de længste Farter, kom aldrig mere over til Fødebyen, flyede saa langt bort, han kunde, men=svoren Mand, som han mente, han var; flyede, men kunde ikke flygte for Mindet. Saa gik der mange Aar, Skilling paa Skilling, Daler paa Daler havde han lagt op af sin Hyre, og Pengene ynglede; men bedst ynglede de, da hans Skipper, der sagde, at han aldrig havde havt en saa pligt=tro Mand om Bord, gik hen og døde og saa skænkede ham en Part i Skibet. Saa gik der atter en Del Aar, og en skjøn Dag havde Jens Kristian kvit og frit kjøbt sig en lille Skude, og den kaldte han i Daaben „Karen Marie".

Og paa den Vis kom han dog ligegodt til at sejle med Karen Marie, ja, han kom endog til at sejle mellem Mariager og Kjøbenhavn, for, saa sært det lyder, saa læng=tes han dog efter Fjorden, Skoven, Bakkerne, Kirken; det forklarede og udlagde han da for sig selv, men kan hænde, at det var Karen Marie, som ene var Skyld i Læng=slen — Karen Marie, ja, for hun kunde baade gjøre for det og ikke gjøre for det.

Og saa foer han mellem Mariager og Kjøbenhavn og Kjøbenhavn=Mariager Aar efter Aar, og var han derhjemme i Fjordbyen, kunde det imellem hænde — det vil sige, det er nu længe siden — at han nede paa Havnepladsen fik fat paa en lille, gulhaaret Dreng, som han klappede og spenderede Æbler og Pærer paa. Men nu var Drengen voxen og langt borte til Søs.

Og gamle Jens Kristian sidder nu ene i sin Kahyt — ene — aa, han har da Harmonikasen og dens „lieber Augu=stin —" klagende og klynkende klinger den ud over Kanalen hen imod Tøjhusbroen.

— — Og Gaslygternes brustne Blik stirrer gjennem de drivende Taager, Regnen falder fin og tæt, nynnende sin sære

Melodi; men nu sætter Jens Kristian i med fuld Kraft og døver den over:

Ach, du lieber Augustin —

Ja, ach du liebes Augustin — ach, du lieber gamle Jens Kristian!

Tankekorn.

Ethvert Menneske har tre Karakterer: Den, han viser frem, den han tror at have, og den, han virkelig har.

* * *

Den, som stiller sig selv i Skygge, stiller sig i et godt Lys.

* * *

Jo stivere et Selskab er, des flere Buk bliver der gjort.

* * *

De Folk, som intet have at sige, tale mest.

* * *

Selvbeherskelse er det bedste Kjendetegn paa Dannelse.

Historier.

Det nævnes som Tegn paa Stadighed, naar en Mand kan sidde et Par Timer ad Gangen og „holde Garn" for sin Kone uden i den Tid at røre Benene.

* * *

Kortvarig Forretning. En Dame i Milvaukee aabnede nylig et Ægteskabskontor, men ægtede selv den første Mand, der meldte sig, og hævede saa Forretningen med det samme.

* * *

Unødvendig Beskedenhed. Medens en ung Dame i et Selskab paa en glimrende Maade udførte et Nummer paa Pianoet, udbrød en ung Herre begejstret: „Jeg vilde give alt i Verden for at eje de Fingre!" — „De kunde maaske faa hele Haanden, naar De bad derom," bemærkede den unge Dames Moder, som stod ved Siden af ham.

* * *

I sit Testamente tilføjede en Mand den Bestemmelse, at hans Kone skulde gifte sig efter hans Død. Grunden dertil var, skrev han, at han vilde sikre sig, at der i det mindste var En, som daglig vilde begræde hans Bortgang — nemlig hans Efterfølger i Ægteskabet.

* * *

Lige snedige. En Ægtemand, der var en Smule under Tøflen, havde besluttet at spise til Aften i Selskab med nogle gode Venner. Han var bestemt paa, at han vilde med, men hans Kone havde ligesaa bestemt sat sig i Hovedet, at han ikke skulde med. Han fik da ogsaa kjønt Lov til at blive hjemme. — Hans Venner savnede ham imidlertid, og for at drive lidt Spøg med ham gik et Par af dem hen i hans Bopæl, hvor de fandt baade ham og hans elskværdige Ægtemage siddende i dyb Søvn i Dagligstuen. Han havde givet hende en Sovedrik, for at han kunde slippe bort, og hun havde givet ham en, for at han ikke skulde slippe bort.

* * *

Hr. A. indgik en Gang paa Børsen et Væddemaal. Han paastod, at han kunde faa 50 Mennesker til at svare det samme. Han sagde da til en og en ad Gangen: „Har De hørt, at Meyer er gaaet fallit?" Alle som en svarede de: „Hvilken Meyer?"

Improvisatoren.

(Efter Constantin Hansens Maleri).

„Se Neapel og dø!" udbryder den begejstrede Rejsende. Nej — se Neapel og leve! tilføjes der mere besindigt, men derfor ikke mindre begejstret.

Bella Italia! Blot ved at se det henrivende Billede, som Kunstneren har givet af Livet paa Neapels Toldbod, forstaar man denne Begejstring. Hvor kan Naturen være skjønnere, Folkelivet mere malerisk?

Ude paa Molen ved Foden af Havnefyret har de flokket sig om Improvisatoren, disse livlige, letbevægelige Neapolitanere, der maa udgjøre et vidunderligt Publikum. Der er Lazzaronen og Limonadesælgeren, Munkene og Soldaterne, de pjaltede, halvnøgne Børn og den agtværdige, velklædte Borgermand. Alle lytter de med spændt Opmærksomhed til Improvisatorens Fortælling. Og ivrig gestikulerende med Bogen i den løftede Haand, med idelig skiftende Minespil fortæller han, hævende og sænkende Stemmen saa udtryksfuldt og melodisk som nogen udlært Skuespiller. Hans Kunst er Natur, der bunder i hans livlige, italienske Temperament, og han tager næsten aldrig fejl af Betoning eller Gestus; thi han er selv opfyldt af, hvad han fortæller, og Tilhørerne følger med, allesammen lige grebne og betagne.

Og over denne brogede Scene hvælver sig en vidunderlig varm og blaa Himmel. I Baggrunden det rygende Vesuv. Mørket vil falde paa, Maanen stige op over Golfen; men ingen vil lægge Mærke dertil, saa længe Improvisatoren bliver ved. Hans Tilhørere — de kutteklædte Munke saavel som Lazzaronerne — lever med i det, han skildrer for dem; de ser det altsammen lyslevende. Og i velbyggede Sætninger, snart med vemodigt Tonefald, snart ildfuldt begejstret lyder Ordene fra Improvisatorens Mund.

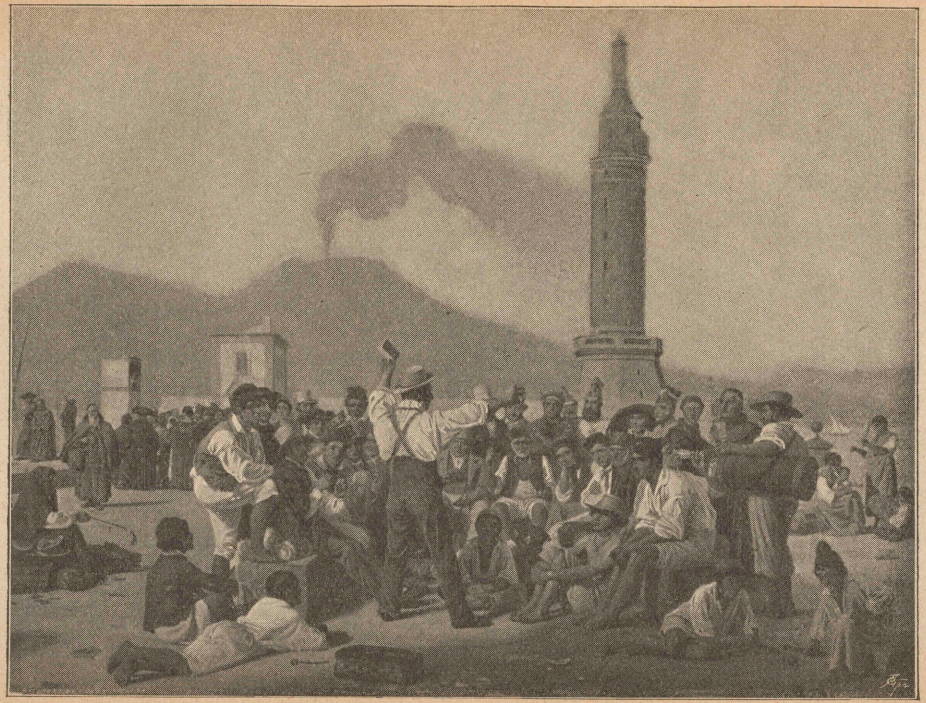

Improvisatoren. (Efter Conft. Hanfens Maleri)

Amors Geniſtreger pr. Telegraf

af O. Danholm Nielſen.

(Med Illuſtrationer af Paul Steffenſen.)

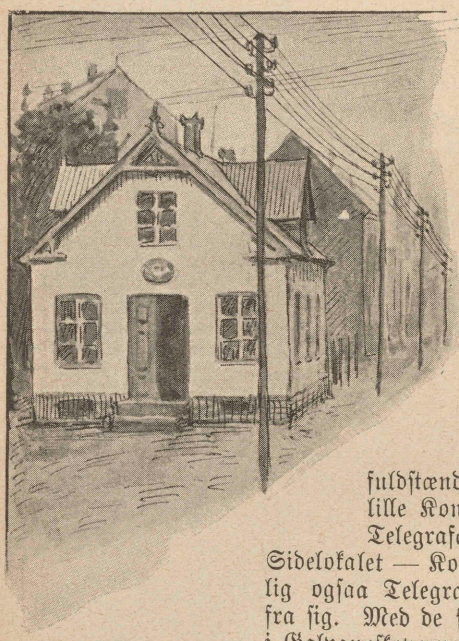

Poſtfuldmægtig Henrik Højer ſad og kedede ſig, og forgæves ſøgte han at forjage Kedſomheden ved at ſysle med et ſtatiſtiſk Arbejde, ſom han havde taget frem, ikke fordi det havde mindſte Haſt med denne Statiſtik, men for at udnytte Middagstimen, i hvilken der altid herſkede fuldſtændig Stilhed paa det lille Kontor. Ikke engang Telegrafapparatet derinde i Sidelokalet — Kontoret havde nemlig ogſaa Telegraf — gav en Lyd fra ſig. Med de ſtilleſtaaende Naale i Galvanoſkoperne, der for en livlig Fantaſi kunde tage ſig ud ſom Apparatets Øjne, var det, ligeſom det hele Apparat ſtod og ſov til Middag.

I denne ſtille Stund traadte Poſtmeſteren ind i Kontoret med et aabent Brev i Haanden.

„Hør en Gang, Fuldmægtig," tog han til Orde, „jeg har her modtaget et Brev fra min Kollega i Øſterby, hvori han beder os her paa Kontoret, ſpecielt Dem, Højer, om at gjøre ham en Tjeneſte."

Fuldmægtigen lagde sit Arbejde til Side og saa' spørgende paa Principalen.

„Ja, nu skal De høre," fortsatte denne, „han har paa sit Kontor faaet en Elev, der skal lære at telegrafere og allerede har lært en Del, men nu skulde der jo gjærne lidt praktisk Øvelse til, og derfor er det, at han vil bede Dem om ved Tid og Lejlighed at skrive lidt sammen med Eleven, som De nu mener, det vil give bedst Øvelse. Har De noget imod det, Højer?"

„Paa ingen Maade, Hr. Postmester; men det vil jo lægge lidt Beslag paa min Tid . . . ."

„Aa, naar De er beskæftiget med Eleven, skal jeg nok tage mig af Kontoret, dersom det en Gang imellem gjøres nødvendigt."

„Der er ogsaa det, at man i Grunden ikke maa benytte Telegraflinien til private Samtaler."

„Sandt nok, Fuldmægtig, men her gjælder det da ogsaa Indøvelse i Tjenesten, og i alle Tilfælde skal jeg nok klare den Sag, hvis der skulde blive gjort Bemærkninger i den Anledning. Naa, det bliver der nu næppe, da det drejer sig om Korrespondance med en Nabostation, saa det ikke kan kontrolleres af andre Stationer."

„Indeholder Brevet nogen Meddelelse om Elevens Navn?"

„Nej, der staar kun: „En Elev, som jeg har antaget for et halvt Aar siden og nærer megen Sympathi for.""

„Elevens Navn gjør heller ikke noget til Sagen; det kan jeg altid skaffe mig at vide, og endnu i Dag skal jeg begynde Indøvelsen med Vedkommende."

„Ja, lad mig se det, lille Højer. Selv om De nu ikke kan være besjælet af nogen Sympathi, saa vil De erindre, at det har sin store Fortjeneste at hjælpe Begyndere fremad."

Dermed trak Postmesteren sig tilbage til sit private Kontor, ombølget af Tobaksrøgens Skyer som en olympisk Gud af Virakdampe.

Men Fuldmægtigen lagde sig tilbage i Stolen, stirrede op mod Loftet, hvorfra en Edderkop netop spandt sig ned over hans Hoved, og brummede fortrydeligt:

„Se, se, nu er det ikke længer nok, at man skal terpe med Kontorets egne Elever, men man skal ogsaa lave Kursus for Fremmede. Og en farlig Dolk er det natur-

ligvis, ham dernede i Østerby. "Ja, lad os nu se en Gang."

Fuldmægtig Henrik Højer endte alle Overvejelser og sluttede ofte sine Udtalelser med dette: „Lad os nu se en Gang," og hans Bekjendte fra Drengeaarene vilde endogsaa paastaa, at han ved sin Konfirmation havde besvaret Præstens Spørgsmaal, om hvad en Kristen altid bør forsage her paa Jorden, med de Ord: „Ja, lad os nu se en Gang."

* * *

Endnu samme Dags Aften fik han kaldt den omhandlede Elev i Østerby til Apparatet og lod ham vide, at de ønskede Øvelser fra nu af kunde begynde. Han indledede en Samtale om Vejret, fordi han ikke gad finde paa noget andet, kritiserede Elevens Skrift, forlangte hurtigere Svar, fastere Tempo, mindre Febrilskhed o. s. v., og opnaaede at gjøre den stakkels Elev saa forfjamsket, at den gnavne Læremester med god Ret kunde tilraade ham megen og flittig Øvelse, ogsaa udenfor de Samtaler, der kunde gives Lejlighed til at føre mellem de to Stationer.

Ærgerlig til Mode sagde Højer sin Elev Farvel, og da hans Tjeneste var forbi for den Dag, forlod han Kontoret og gik ind i Byen.

Som han slentrede hen ad Gaden, kom det ham i Tanke, at en af hans Venner, Sagførerkontorist Berg, havde hjemme i Østerby, og da han ikke havde anden Anvendelse for Tiden, besluttede han at aflægge et Besøg hos samme Hr. Berg, som han var saa heldig at træffe hjemme i det af denne beboede Kvistværelse paa et af Byens Hoteller.

Da Piberne var tændte og Samtalen godt i Gang mellem de to unge Mennesker, brød Højer pludselig ud med det Spørgsmaal:

„Hør, sig mig du, hvad er det for en Plante, de har faaet til Elev paa Posthuset i Østerby?"

„Plante? Der er ingen ny Plante, det jeg ved af. Min Kusine kom for et halvt Aars Tid siden paa Kontoret hos Onkel . . . du ved jo, at Postmesteren er min Onkel, og han er ogsaa Onkel til hende . . . men siden har han ikke faaet nogen ny paa Kontoret. Hvorfor spørger du for Resten om det?"

„Aa, jeg har blot hørt Tale om en ny Elev, der ogsaa skulde lære at telegrafere. Hvad hedder din Kusine?"

„Helene Berg."

„Saa — aa. Ja, Postmesteren er jo din Onkel;

hvordan ser han i Grunden ud? Jeg har endnu ikke set ham, skjønt vi arbejder saa meget sammen."

Den snedige Højer havde beregnet, hvad der vilde følge. Sagførerkontoristen rejste sig og hentede fra Bogskabet et Album, som han bladede lidt i, og da han havde fundet det, han søgte, skød han Albumet hen til den anden.

„Den Mand der i Uniformen er min Onkel, Postmesteren."

Højer saa paa Billedet med et Minimum af Interesse, thi hans Blik var strax blevet fastholdt af et Fotografi, der havde Plads lige ved Siden af Postmesteren.

„Hvem er den unge Dame?" spurgte han, pegende paa Billedet.

Berg lænede sig over imod ham.

„Hende der . . . det er lige akkurat min Kusine Helene, der er Elev paa Onkels Kontor."

Højer sad længe og saa paa den samme Side i Albumet.

„Er der ikke flere, du vil se?" spurgte Vennen og søgte at blade videre.

„Nej, vent lidt, lad os nu se en Gang . . . din Onkel er en smuk Mand . . ."

„Aaja, saagu!"

Højer holdt Albumet frem foran sig, saa det fulde Lys fra Lampen faldt ned over Billederne. Nogle Minuter sad han hensunken i stille Beskuelse. Saa udbrød han:

„Det er da et underligt, drømmende Udtryk i Blikket . . . "

„Synes du?"

„Og hvilken Holdning! Saa kjæk og dog yndefuld. Det er ogsaa en ganske ualmindelig Haarfylde . . . en ren Pragt . . . "

„Ja foran, men Nakken er ligesaa blank som en Billardbal."

„Hvad siger du!" foer Højer op med et Slag i Bordet.

„Jeg siger ikke andet, end at Onkel Jørgen er ganske skaldet i Nakken."

„Naa ja, det var jo det, du sagde; det var jo ikke andet end din Onkel, der er skaldet i Nakken . . . derfor kan han da godt være en pæn Mand . . . "

Han faldt atter hen i Betragtning af den samme Albumsside.

„ . . . og se Rosen der paa Brystet; hvor smukt tager den sig ikke ud . . . "

„Har Onkel en Rose paa Brystet?"

„Din Onkel? ja, har han ikke . . . jeg synes . . . "

„Menneske dog! kan du ikke se, at det er Erindringsmedaillen, han har paa Brystet. Men nu skal du ikke sidde der længer og kigge paa Onkel, for ellers gjør du ham vist til en Apollo eller Ambrosius, og det er han s'gu meget for god til."

Den vordende Sagfører lukkede Albumet inde i Bogskabet, foreslog en Spadseretur om ad Bagvejen, der førte rundt om Byen, og de to Venner begav sig paa Aftenvandring.

* * *

Næste Dag blev den ellers saa stille Middagsstund slet ikke kedelig for Henrik Højer. Han lod Statistiken vente til sin Tid og kaldte Nabostationen op, men ikke i det utaalmodige Tempo, som han havde anlagt den foregaaende Dag. Eleven meldte sig straks, og Samtalen indlededes.

Det er ganske besynderligt, saa hurtigt en Elev kan vinde frem i sin Læremesters Bedømmelse. Hvoraf kom det, at Skriften i Dag faldt saa godt? Var det et Resultat af Elevens flittige Hjemmeøvelse siden Dagen i Gaar, eller var det . . . det underlig drømmende Udtryk i Blikket, Haarets prægtige Fylde og den fagre Rose paa Brystet?

I Dag var Højer ogsaa en bedre Læremester end i Gaar; han slog ind paa en for en Begynder passende Skrivemaade, stillede korte Spørgsmaal, hvortil der let kunde findes Svar, gjorde med Beregning Ophold en Gang imellem for at give Eleven Tid til at vinde med, og kom ikke med en eneste kritiserende Bemærkning. Det blev til en meget behagelig Underholdning, der fra Højers Side afsluttedes med et yderst snedigt Spørgsmaal om Navnet paa den unge Mand, hvem han havde den Fornøjelse at bistaa med Indøvelse i Telegrafering.

Svaret lød saaledes:

„Mit Navn er Helene Berg . . . og jeg er Postmesterens Niece . . . jeg takker Dem meget for Deres venlige Hjælp."

Det er stygt at lyve, men i denne Stygghed gjorde Henrik Højer sig skyldig, da han forsikrede, at den Elev, med hvem han skulde samarbejde for Øvelse, var omtalt til ham som en Neveu af Postmesteren. Det var dumt af

ham, at han ikke straks af selve Takten i Skriften havde kunnet høre, at det var en Dame, der skrev.

Om Frøken Helene rødmede ved disse smigrende Ord, kunde Højer ikke vide, thi noget saa fint som en ung Piges Rødmen kan endnu ikke gjenspejles pr. Elektricitet.

Men den unge Fuldmægtig ærgrede sig ikke mere over de Timer, han maatte anvende paa Samarbejde med Eleven i Østerby; tværtimod blev det hans kjæreste Beskæftigelse at hjælpe den unge Dame fremad i Telegrafens Kunst. Det hændte ofte, at hans Principal maatte tage Tjeneste paa Kontoret, medens Fuldmægtigen sad inde ved Telegrafapparatet og ofrede sin Tid paa Lærergjerningen.

Postmesteren spurgte en Dag, om det ikke var lidt trættende at sidde saa længe ved Apparatet og exercere med en Begynder, hvortil Højer svarede, at naar man havde paataget sig et Arbejde, skulde det ogsaa udføres samvittighedsfuldt, uden Hensyn til personlige Ofre.

„Vi optager vel ikke Linien for meget, lille Højer?" spurgte Postmesteren.

„Aa nej; Elevers Indøvelse hører jo paa en Maade med til Tjenesten."

„Ganske vist; men jeg vil ikke forlange Urimeligheder af Dem, saa dersom det lægger for megen Beslag paa Deres Tid med disse Øvelser, kan vi jo godt begrænse dem en Del. Det er da ikke Meningen, at De skal plages."

„Det plager mig heller ikke, Hr. Postmester, og det, at bringe Begyndere fremad, har jo altid sin store Fortjeneste."

„Det er sandt nok, ganske hvad jeg sagde forleden. Gaar han fremad, den unge Mand?"

„Ja, han er en meget lovende Elev."

„Og det keder Dem ikke at indøve ham i praktisk Tjeneste?"

„Paa ingen Maade. Han synes at være en ganske sympathetisk Person."

„Virkelig? Naa, det glæder mig, at De uden Modvillie yder Deres Hjælp til at gjøre min Kollega i Østerby en Tjeneste, og baade han og hans Elev vil være Dem taknemlig."

Da Postmesteren havde trukket sig tilbage til sit eget Gemak, sad Højer og grundede dybt og længe. Hans Tanker havde aabenbart været ude paa vid Flugt, thi

pludseligt rejste han sig, satte Piben til Side og udbrød: „Ja, lad os nu se en Gang.“

Saa gik han hen til Telegrafapparatet, kaldte Station Østerby op, og Eleven, Helene Berg, meldte sig.

Det var kun dette, han vilde meddele hende, at de daglige Samtaler ikke kunde give tilstrækkelig Øvelse. Derfor vilde han paa Telegrafapparatet udenfor Tjenestetiden nedskrive Uddrag af Bøger og sende hende de sammenrullede Strimler til Aflæsning. Det kunde blive en udmærket Øvelse, især naar der medtoges Ting fra fremmede Sprog, baade Prosa og Poesi.

Ja, det mente Eleven ogsaa, og hun vilde være ham saa inderlig taknemlig, naar han vilde have den Ulejlighed at nedskrive saadanne Uddrag.

Nu fik den unge Mand hver Dag Arbejde med at gjengive i Prikker og Streger efter det Morse'ske Alfabet Digte af Oehlenschlæger, Tegnér, Aarestrup, Schiller, Heine og Musset, og ind imellem disse Klassikere smuglede han Smaadigte af en ukjendt Skjønaand, der følte Trang til at give sit Hjærtes Følelser Luft. Med Posten sendtes disse sammenrullede Papirstrimler til Østerby, og dernede sad den unge Helene flittigt afskrivende alle de smukke Vers i en Bog med Guldsnit og Fløjlsbind. Den Bog var i Grunden meget for fin til at indføre Øvelser i, men det syntes Frøken Helene nu ikke. Hun sagde til sin Onkel, at naar hun bare kunde blive rigtig dygtig i at telegrafere, saa gjorde det lige meget, hvad Bøger der gik til, og det var en stor Tilfredsstillelse at mærke, hvorledes det gik fremad hver Dag.

Under en — selvfølgelig indøvende — Samtale nogle Dage efter, foreslillede Højer sin Elev, at Undervisningen let blev ensidig, naar Hovedvægten lagdes paa Aflæsning. Frøkenen vilde ganske sikkert snart opnaa fortrinlig Færdighed i Aftelegrafering, dersom hun hver Dag vilde afskrive Uddrag, svarende til dem, han sendte hende, og tilstille ham Strimlerne pr. Post, for at han kunde gjennemgaa dem og paavise mulige Smaafejl.

Frøken Helene kunde ikke tro andet, end at det vilde give udmærket Øvelse, og fra den Dag i Morgen skulde hun sende smaa Udskrifter efter de Bøger, hun var i Besiddelse af.

Hun holdt Ord, og Højer modtog velvalgte Brudstykker

af Frøken Helenes Yndlingsdigtere, blandt hvilke Chr. Winther var repræsenteret paa en fremragende Maade. Nu var det den unge Mand Højer, der i Bogladen udsøgte sig en forholdsvis elegant Poesibog til Optagelse af Elevens Skriftøvelser, for at de kunde blive kontrollerede paa forsvarlig Maade, thi intet laa ham fjærnere end at være en overfladisk Læremester:

For disse Udvexlinger af Strimler, forsendt pr. Post, forsømtes de daglige Øvelses-Konversationer ingenlunde, og Fuldmægtigen havde endogsaa etableret et Aftenkursus, saaledes at der toges fat paa Konversationen, saa snart de to Stationer havde afsluttet Tjenesten for den Dag. I den stille Aftenstund sad de to unge Mennesker ved Lampens Lys og talte sammen, og naar Højers Principal om Aftenen gik forbi det oplyste Vindue ved Telegrafapparatet og bag dette kunde skimte Fuldmægtigens Skikkelse, da tænkte han ved sig selv, at samme Fuldmægtig dog var et meget vakkert Menneske, naar det gjaldt om at gjøre andre en Tjeneste. Men Postmesteren i Østerby sagde ved lignende Lejligheder til sin Niece: „Overanstræng dig nu ikke, lille Helene; det tager paa Nerverne at sidde saa længe ad Gangen ved et Telegrafapparat."

Der var tre Miles Afstand mellem de to Stationer, og naar de unge Mennesker talte sammen, da fløj deres Ord henover Marker og gjennem Skove, op over Bakker og ned gjennem Dale, forbi Landsbyer, Gaarde og Huse — og dog var Vejen ikke længer end fra Hjærte til Hjærte.

Ja, nu er det sagt. Det var ikke længer blot Telegrafsproget, der øvedes, men ogsaa Hjærtesproget, og dertil maatte det komme, da Lærer og Elev først begyndte at udvexle Vers af Klassikerne og indføre dem i Bøger med Fløjlsbind og Guldsnit.

Vi vil ikke oprulle alle de Strimler, hvorpaa de i den sidste Tid har vexlet Ord, alene af den Grund, at disse Strimler er brændte til Aske, for intet at forraade. Derimod vil vi tænke os, at vi en Aftenstund staa midt imellem de to Stationer, ude i Skoven, og lytte til de Ord, der gjennem Telegraftraaden deroppe flyver henover vort Hoved.

De lyder saaledes:

„I Morgen Formiddag rejser De altsaa med Tog 29 til Kjøbenhavn, ikke sandt, Frøken Berg?"

„Ja, Hr. Højer, og De?"

„Jeg har sikret mig Frihed i Morgen og rejser ind med samme Tog. Vi kan altsaa følges ad."

„Men hvorledes skal vi kjende hinanden, medens Toget holder hos Dem?"

„Jeg vil let kunne kjende Dem, Frøken, dersom De blot søger Plads i Kupévinduet og bærer en hvid Rose paa Brystet. Jeg vil holde en rød Rose i Haanden, og idet jeg gaar hen imod Deres Kupé, vil jeg befæste den i mit Frakkeopslag og derefter stige ind i Kupéen. De fjærner nu Deres Rose og holder den i Haanden; jeg gjør samtidig ligeledes med min, og Blomsterne har præsenteret os for hinanden."

„Saaledes lader det sig gjøre. Og siden?"

„Siden lader vi Tilfældet raade, men jeg haaber saa vist, at der skal blive Lejlighed for mig til at sige Dem, Frøken Helene, Indholdet af et Digt, som jeg endnu ikke har betroet denne Telegraf at bringe til Dem, fordi jeg ikke ret ved, hvorledes Digtet ender . . . "

„Jeg holder kun af Digte, der ender smukt."

„Ja, lad os nu se en Gang. I Morgen . . . "

Her slipper vi Forbindelsen med den elektriske Traad og lader Henrik Højer og Helene Berg ene med deres smaa Hemmeligheder.

* * *

Da Tog 29 næste Dag rullede op for Stationens Perron, ilede en ung Mand med en rød Rose i Haanden ned langs Vognrækken, henimod en Kupé, i hvis Vindue saas en ung Dame med en hvid Rose paa Brystet. Han sprang ind i denne Kupé, Konduktøren kom og slog Døren til, der blev pebet til Afgang, og Toget kjørte videre til den nærliggende Hovedstad.

* * *

Fuldmægtig Højer agtede at være tilbage med et Tog ved Sextiden samme Dags Eftermiddag, og ved dettes Ankomst var hans Principal til Stede for i Fuldmægtigens Fraværelse at vaage over Postens rette Aflevering og Modtagelse. Hans Kollega, Postmester Berg fra Østerby var lige ankommen med en Vogn fra Omegnen for at rejse

11

med Toget hjem og fulgtes nu med Naboposmesteren ud paa Perronen.

Fra Toget kom et Par unge Mennesker med Roser paa Brystet hen imod de to værdige Herrer, og der blev en almindelig Gjenkjendelsesscene.

„Nej dog, Helene!“ udbrød Østerby-Manden „har du fra Kupéen opdaget mig; det var morsomt, for nu kan vi følges ad hjem.“

Saa vendte han sig præsenterende til Kollegaen:

„Min Niece, Helene Berg — Postmester Bech.“

Postmester Bech hilste paa den unge Dame, sendte en Haand til hver Side og præsenterede:

„Postmester Berg — min Fuldmægtig, Hr. Højer.“

Postmester Berg trykkede Højers Haand og udbrød:

„Er mig en Fornøjelse at hilse paa Dem . . . og som det synes, behøver jeg ikke at forestille Dem for min Niece?“

„Nej, men jeg vilde gjærne tillade mig at præsentere for min Principal“ . . . med en Haandbevægelse mod Frøkenen . . . „min Elev i Telegrafering.“

Postmester Bech gik forbavset et Par Skridt tilbage.

„Deres Elev i Østerby . . . men det var jo en . . . ham . . . ham . . . De sagde altid „ham“ . . . “

„I den første Tid,“ løj Henrik Højer, „vidste jeg ikke, at min Elev var en Dame, men senere fik jeg det at vide.“

„Naa, det er jo glædeligt,“ svarede Postmester Bech, „meget glædeligt, og Frøkenen vil vistnok indrømme, at min Fuldmægtig har været en samvittighedsfuld Lærer . . . “

Konduktørerne begyndte at smække med Kupédørene, Postmester Berg søgte Niecens Haand og sagde:

„Nu, lille Lene, maa vi se at komme til Vogns!“

Men Fuldmægtig Højer stillede sig imellem og tog atter Ordet.

„Maa jeg endnu tillade mig at forestille for min Principal og Dem, Hr. Postmester Berg, min Forlovede, Frøken Helene Berg.“

De to Postmestre saa' til hinanden i stille Forbavselse.

„Nej sikken dog et Par Gavtyve!“ udbrød Helenes Onkel, „til Lykke, gratulerer! Kom saa, Helene . . . Toget er ved at kjøre!“

Men Postmester Bech holdt dem tilbage.

„Naar det forholder sig saaledes,“ sagde han, „saa haaber jeg, at De, Hr. Berg, og Deres Niece bliver her til

Aftentoget, for at vi hjemme hos mig kan ønske de Nyforlovede til Lykke."

Og saaledes blev det.

* * *

Postmester Bech sluttede ved Bordet sin Tale til det nyforlovede Par saaledes:

„ . . . og saa vil jeg ønske, at Kjærlighedens elektriserende Aand altid maa være hos eder og bringe eder varig Lykke!"

Henrik Højer betragtede Helene Berg med et af Kjærlighed straalende Blik, søgte efter Ord, der kunde give hans svulmende Hjærte Luft. Med Glasset i Haanden saa' han frem for sig og udbrød:

„Ja, lad os nu se en Gang!"

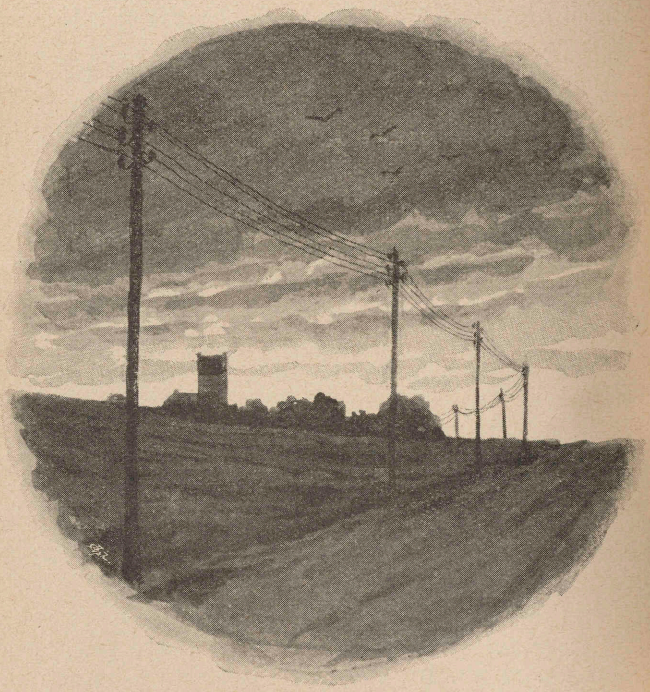

En Snevejrsdag. (Efter Erik Henningsens Maleri.)

En Snevejrsdag.

(Efter Erik Henningsens Maleri).

Scenen foregaar paa Hjørnet af Nygade og Gammeltorv — et befærdet Strøg og et af de mest udpræget kjøbenhavnske. Det er Snevejr og glat Føre. Sne ligger der paa Husenes Tage, paa Springvandsfiguren og paa „Valbykonernes" Paraplyer dèr, hvor de sidder omkring Springvandet og forhandler Æg og Fjerkræ. Og op ad Strøget er der livlig Færdsel af Vogne og Fodgængere.

Saa kommer en Droske rullende, og Hesten snubler og glider i Sneføret. Der ligger den! Det er nok til at samle Opløb. Hesten maa spændes fra Vognen. En Betjent iler til. Omnibussen maa gjøre Holdt. Et Bybud og et Par andre tjenstvillige Medborgere tage fat i den styrtede Hest for at rejse den op.

Men værst farne er dog Passagererne i den forulykkede Droske. Det er ikke nogen behagelig Spas for en ung, selskabsklædt Dame at stige ud med sine Balsko i den fodhøje Sne. Man kan ikke fortænke den unge Dame i, at hun forsigtig og prøvende stikker Foden frem, medens Papa allerede er kommen ud af Drosken. Og rundt omkring samler der sig flere og flere nysgjerrige Tilskuere. Situationen truer med at blive ret kritisk. Er den arme Hest kommen til Skade, eller en Vognstang knækket, saa maa man se at faa fat i en anden Droske.

Det er en Folkelivsscene, ligesaa karakteristisk som virkelighedstro. Hver enkelt Type er ægte kjøbenhavnsk — det selskabsklædte Par saavel som Droskekusken, Betjenten, Bybudet, Husarsergenten og alle de øvrige Figurer. Just saaledes ser der ud paa Strøget en Vinterdag, naar en styrtet Droskehest samler Opløb.

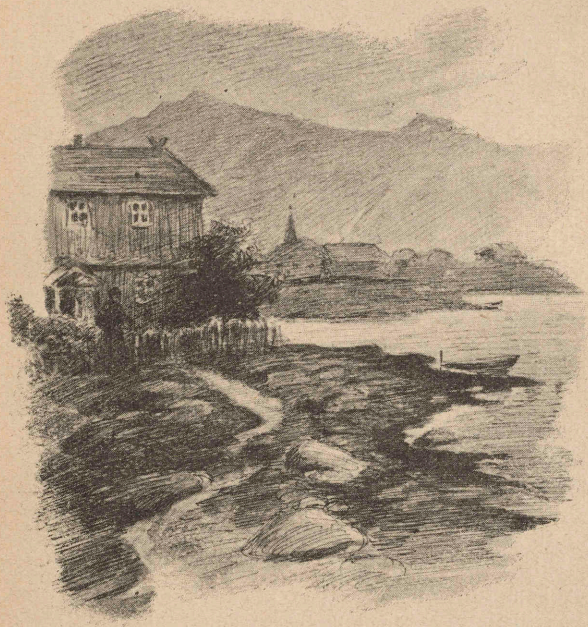

Udenom Afgrunden.

En Fortælling af **Magdalene Thoresen.**

(Med Illustrationer af Knud Larsen.)

Magnus Rejdar var Navnet paa en Sagfører, der for en Del Aar tilbage havde nedsat sig i et livligt Fiskeridistrikt paa Norges nordvestlige Kyst. Han var den eneste Sagfører i vid Kreds, men han var en underlig vrangvillig Mand og blev ikke meget søgt. De smaa Kranglerier, som var uundgaaelige ved Fiskerierne, hvor saa mange Mennesker var forsamlede i Kampen for det daglige Brød, viste han enten fra sig eller fik dem udjævnede, hvilket Befolkningen dog ikke rigtig syntes om. Fiskerne var i sig selv et sendrægtigt, sejgt slidende Folkefærd, men de holdt dog nok af at have en Sag i Gang, hvilket ogsaa i

de senere Aar har betydelig udvidet Sagførernes Tal i de Egne.

Imidlertid var Magnus Rejdar en respekteret Jurist, og den Sag, han overtog, var i sikre Hænder. Havde han arbejdet under større Forhold, var han bleven en berømt Mand, thi der var en ubændig Evne i ham til at opspore Uretten. Han havde det, som i Sagatiden kaldtes „Orm i Øje". Det vil sige, at der omkring Pupillen snoede sig en gul Lysrand, som hurtig flammede op til et stikkende Blink og ligesaa hurtig sluknede igjen, men hvor han med det Øjekast tog Sigte paa den skjulte Løgn, dér faldt Forklædningen strax, om den end var nok saa vel udarbejdet efter Hæderlighedens Model.

Han havde paa en Maade Opdagelsesbetjentens Geni, men han havde i lige høj Grad Meddomsmandens Klarsyn for den personlige Ret — thi gjorde Skæbnen ham ogsaa til Dommer i en stor Sag.

Magnus Rejdar syntes dog ved et almindeligt Sammentræf ikke at være noget ualmindeligt Menneske. I Tiltale snubbede han oftest Folk af paa en Maade, som gav ham et brutalt Udseende, og han fristede ikke til Langsnak, men det undgik han ogsaa helst. Al løs og unødvendig Tale var for ham kun Tidsfyld, paa samme Maade som Flyvesand var Vejfyld. Sagen var den, han kunde ikke samtale, dertil havde han ikke Dannelse nok, thi det er jo med Ordstiftet iblandt Mennesker som med Tonerne i et Musikstykke: Hver Tone kan for sig have baade Skjønhed og Klang, dog først naar de samler sig i Harmonier, bliver det til Musik. Ord henkastet enkeltvis kan baade overraske og gribe, ja, der er endog saadanne, som kun enkeltvis faar deres Betydning; men hvor de skal virke til Dannelse, maa de kunne bøje sig ind under Samtalens ufravigelige Krav — Samtalen er en af Blomsterne paa Kulturens Træ.

Alligevel var Rejdar det, man kalder en dannet Mand. Han havde taget sine Examina med god Karakter og havde Attesterne i Orden. Men Samfundslæren om de smaa Ting havde han ikke kunnet magte; hans Læremester var Naturen, og den skrev her en stor Skrift. Saaledes var Evnen til et Stortag fremvoxet i ham, medens de smaa Greb, som mildner og sammenføjer, blev ham uforstaaelige.

Han havde i de første fem Aar af sit Ophold her an-

taget en Husholderske. Hun var Enke efter en Toldbetjent og havde en halvvoxen Datter, men da der ikke gaves ham noget Valg, tog han baade hende og Datteren. Efter et Aarstid lod han dog det unge Pigebarn komme til den nærmeste By for at lære noget og for at blive komfirmeret, og fik sig paa den Maade al Ting indrettet efter Ønske.

Men Husholderske blev pludselig syg og døde, og Datteren, som i den Anledning var kommen hjem, overtog i Mangel af anden Udvej foreløbig Husstyret. Og det gik godt. Agnes, saa var hendes Navn, havde et husligt Skjøn, som netop derved, at alt blev overladt til hende, fik en hastig Udvikling og modnede hendes Fornuft paa Ungdommens Bekostning. Da en Tid var gaaet, og hun fyldte sit syttende Aar, var hun af Væsen og Tanke nærmere det tretiende end det tyvende.

Paa den Tid modtog hun en Dag Brev fra den Familje, hvor hun havde faaet sin Ungdomsopdragelse, med Opfordring til aflægge den et Besøg. Hun var tvivlraadig med Svaret og bad Sagføreren bestemme det. Han læste i den Anledning Brevet og da heri var antydet de forskjellige Stemninger af Familjens unge Sønner, fik han pludselig den Tanke, at han kunde miste hende. Og nu da alt gik saa rolig og godt i Huset — og det havde vist sig, at han kunde overlade hele Styrelsen til hende — Nej! Hun fik blive, hvor hun var.

Og Agnes gav ikke et Knv fra sig — hun blev og trællede stilfærdigt videre.

Men Rejdar havde ved dette faaet en vis Uro i Sindet — et Varsko om, at han til syvende og sidst ingen hverken Ret eller Magt havde over hende: vilde hun forlade ham, kunde han ikke forbyde det. Da slog den Tanke ned i ham, at han kunde jo gifte sig med hende. Det var en Udvej! Derved havde han hende jo paa en Maade under Laas og Lukke.

Han gav hende nu sin Beslutning tilkjende og beviste hende ved Fornuftgrunde,[1] hvor rigtig den var. Hun havde heller ikke noget at indvende. Han lod da løse Kongebrev, og Vielsen foregik strax efter. — Dermed var den Ting i Orden — udad til i det mindste, indad til mærkedes ingen Forandring i deres Samliv.

Agnes gik endnu som den unge Pige omkring i Huset, flittig og nøjeseende, med Ansvaret over sig. Det, at hun

havde byttet sit Jomfrunavn om med Fruetitlen, havde ikke øget hendes Mod, snarere formindsket det. Overfor Fremmede var det, som hun følte sig flov, og selv overfor sin Mand viste hun en Skyhed, som var han endnu hendes Husbond og Herre, ja — hun til og med undgik ham, hvor ikke Pligten fordrede hendes Nærværelse. Pligten var som Guds aabne Øje over al hendes Færd.

I dette Liv blegnede hun hen lig en rodsyg Plante, der alligevel sætter Knop. Aaret efter fødte hun et Barn, en liden Pige, og efter endnu et Aar en Søster til hende. Begge to med saa ringe Livsevne, at det syntes, som Døden allerede i Moders Liv havde mærket dem. Efter det hengik to Aar, da fødte hun en kraftig Gut med Faderens stærke Præg. Det havde dog nær kostet hende Livet, og lang Tid hengik, inden hendes spæde Legeme rejste sig efter den Dyst. Men en spædbygget Kvinde er som en Vævning af fine Traade — hvor den grove Traad overmættet af Raastof springer, kan denne strække sig og give Hold.

Og nu hengik et Par Aar. Rejdar var en velfornøjet Mand, og hans unge Hustru gik sin gamle trofaste Pligtgang i Hjemmet. Hendes høje Skikkelse havde tabt sin slanke Ynde, den havde saa uafladelig bøjet sig for Livets Krav, at den tilsidst syntes krummet efter Naturens Bestemmelse. Selv hendes undseelige Øjne var blevne saa vante til at undvige andres Syn, at hun bestandig gik med dem nedslagne. Hun syntes i det hele at have overgivet sig paa Naade og Unaade i Skæbnens Vold.

Da kom der endelig en Dag en Kurre paa denne jævne Livstraad, og hermed var den seigtflydende Ensformighed brudt. Siden kom der flere, indtil der pludselig fremkom en Urede, som alene Døden syntes at kunne faa Rede paa.

Den ældste af de to Smaapiger blev ud paa Vinteren, hvad man kalder hængesyg, og da Faderen, hvis Stemme altid og ubetinget var den afgjørende, mente, at det ikke havde noget paa sig — og da der var en lang, tildels farefuld Vej til Lægen, blev det bestemt at se Tiden an. Men derved blev den rette Tid forspildt. Da Lægen omsider blev hentet, var der ingen Redning mer. Sygdommen var Difteritis, og Barnet døde et Par Dage efter.

Agnes bar sin Smerte med samme føjelige Hengivelse i Skæbnens Vilje, som hun bar alt andet. Rejdar derimod

følte en heftig Sorg. Det var paa en Maade første Gang, Livet havde vist ham sit truende Aasyn, og han blev saa underlig ræd for det. I denne Stemning var Lægen den første og tillige den eneste, som mødte ham med Sympathi, og det var just, hvad han trængte til. Hans Hustru gik jo omkring i Huset, bleg og tavs som altid, snigende lig en Skygge, der bare gjør det koldt, hvorhen den kommer; fra hende var det da umuligt at faa den Haandfuld Varme, han i sin Bedrøvelse trængte til.

Lægen derimod var en ung Mand, hvis Medfølelse endnu ikke var afkølet, og da han for ganske nylig var kommen til Egnen og havde et mindre hyggeligt Logi, følte han selv Trang til at være samlet med en Ligestillet. Han var desuden en meget sympathetisk Person. Der var Vellyd i hans Stemme, og skjønt han kun talte halvhøjt, trængte den dybt ind i Hjærtet paa den, han talte til, og fremkaldte et Velbefindende lig det, man føler ved at indaande Duften af en Blomst. Han var vistnok mere indtagende, end han var smuk, men hele hans Væsen var ligesom overskinnet af Godhed, og man fik straxt en ubetinget Tro til ham.

Disse Egenskaber havde aldrig før mødt Rejdar, og nu, da Sorgen havde lukket op for hans indestængte Hjærte, blev Lægen paa en Maade dets første Gjæst.

Lidt Upasseligheb, som paa samme Tid overfaldt de to andre Smaabørn, gjorde det nødvendigt, at Lægen forblev der i nogle Dage. Men da denne Tilstand var hævet, og Afrejsen stod for Døren, fik Rejdar for første Gang en saa dyb Trang til menneskelig og venskabelig Omgang, at han indbød den unge Mand til at bo hos sig. Det var et Tilbud, som umuligt lod sig vrage. Det blev ogsaa med Tak og Glæde modtaget, og kort Tid efter var Distriktslæge Robert Sigvard indflyttet paa Gaarden Bratland, som ejedes af Sagføreren.

Dette forandrede til en vis Grad Huslivets Karakter. Hidtil var jo al Ting gaaet efter Vanens Anordning, men under det, at den udjævnede Vanskelighederne, sløvede den tillige Sindene, og den Løftning af Hverdagslivet, hvor det festlige ved ganske smaa Anledninger kan straale ind, var ikke kjendt paa Bratland — nu meldte den sig. Lidt efter lidt blandede Hensynet og Skjønhedssansen sine fine Traade

ind i den stærke, men haarde Livsvæv, og Elskværdigheden, der hidtil havde vist sig for Rejdar som en simpel Eftersnakker, fejg og tosegod uden Mening, kom ham nu i Møde som en Lindring, ja som et Velbefindende, der gjorde, at han baade aandede og levede paa en mindre anstrængende Maade end før.

Stille og umærkelig 'gled saaledes Dannelsen ind imellem alle de haarde Kanter, som Huslivet havde afsat, og rundede dem — de stødte ikke længer imod, saa en af Parterne maatte vige, men de gav Plads for hinanden.

Synligt var Rejdar den, som stærkest lod sig paavirke. Hjemmet havde for ham uvilkaarlig faaet en dragende Magt, som det ikke før havde havt. Naar han drog bort paa sine Rejser, fik Husfruen dog endnu sit Kys til Farvel, og naar han vendte hjem et af samme Art til Goddag, men Sigvard fik det stærke Haandtryk, som gav mere Varme paa én Gang end et helt Aars Pligtafgift i Vanekys — dog, det var der ingen af Parterne, som tænkte over. Det var nu en Gang saa, hvorfra skulde de faa at vide, at det kunde være anderledes? Det maatte da komme som en Indskydelse fra Hjærte til Hjærte — men her havde Hjærtet jo forlængst sagt, hvad der var at sige.

Ja, dersom Agnes havde været i Stand til at fange samme Livsforyngelse af det forandrede Husliv som hendes Mand! Men i det som i alt det øvrige gik hun sin stille upersonlige Gang fra Pligt til Pligt — hvad kom det hende ved? De tunge Øjelaage var fremdeles sænkede; Munden holdt sig i de samme indknebne Drag, og hendes Røst var tør og enstonende som Træ mod Træ.

Saaledes hengik et Aar. Livet var efterhaanden bleven saa stille og mildt paa Bratland, at det næsten truede med ogsaa at gaa ind under Vanens Magt, hvorved jo alt det Foryngende taber Spirekraften.

Da viste der sig pludselig en Udvej for den unge Læge til at faa en Bolig, som laa endnu mere bekvem for Rejserne i Distriktet. Ved Middagsbordet diskuteredes Sagen mellem de to Mænd, og hvor nødig Sagføreren end vilde ud med Sproget, maatte han dog give Lægen Ret.

Da hændte noget. Den stille Husmoder rejste sig fra Bordet og gik ud. Det var hændt saa tit og vakte hverken Uro eller Opmærksomhed, men den unge Mands fine Instinkt var dog uvilkaarlig bleven berørt af noget i hendes

Væsen, en Sammensynken, der gjorde ham vaer: gik den blege Kvinde hen paa et ensomt Sted og satte sig til at dø? Thi saadan kunde det synes.

Den ene Tanke brød sig Vej gjennem den anden, hver med sin Oplysning, og uagtet han vedblev at tale med Rejdar, fulgte hans Aand dog et helt andet Spor. Men det mærkeligste var, at det syntes, som han længe havde vidst det. Hans Forstaaelse havde altsaa i al Hemmelighed gjort en Indsamling, der laa ham ubevidst i Sjælen, og som der nu pludselig var falden et Lys over — det var, hvad man kalder en Aabenbarelse.

Da Maaltidet var forbi, saa' Rejdar sig omkring efter sin Hustru, og da hun ikke var tilstede, gik han nedover til Stranden, medens Sigvard trak sig tilbage til sit Værelse, som var ovenpaa. Han trængte uvilkaarligt til at være alene med sig selv. Husfruen, der paa én Gang havde faaet det Dødsmærke over sig, som han før havde set hos Syge, der ikke stred mod Døden, men som hengav sig i den — hvor var hun — det stille Menneske, der syntes saa ensom! Skulde han dog som Læge ikke spørge til hende? — Hvorfra kom den Uvished, han følte med sig selv — saa han næsten stønnede ved at stige op ad Trappen? — — Var han et saadant Barn af sin Tid, at hans unge Nerver skælvede ved den mindste Berøring med Livets Konflikter? — Da burde han i Tide give sig selv en Lektion i Udholdenhed. — Og med et raskt Sæt sprang han op paa det sidste Trin af Trappen, fuldt bestemt paa at lade som ingen Ting; han var kommen didop for at kurere Legemer; var der noget i Vejen med Sjælen, fik de saudelig gaa til Præsten. Den Tanke lettede, og han spidsede Læberne til en fin liden melodisk Fløjten, idet han nærmede sig sin Dør. Uvilkaarlig saa han dog over til den anden Side af Loftsrummet, hvor Husfruen havde sin Sovestue, og hvor hun som oftest holdt til — der stod hun! støttet til den lukkede Dør paa samme Maade, som hun havde siddet dernede ved Bordet.

En dyb Skræk jog gjennem ham — hvad var dette? Gjaldt det ham? Uvilkaarlig kom han til at ryste. Hvad skulde han gjøre? Hans Haand sluttede om Dørtaget, men Ansigtet var vendt mod hende.

Da løftede hun Øjnene og saa' paa ham. Det var et fortvivlet Menneskeliv, som talte ud af dem — et dødsskræmt Barn, som bad om Hjælp — et fangent Dyr, som søgte

Frelse. Han slap Dørtaget og ilede hen til hende. I det samme Øjeblik vaklede hun, og han greb hende i sine Arme.

„Kjære! — Hvad er det, som fejler Dem? — Kan jeg gjøre noget for Dem?"

Da blev Døren nedenunder lukket op, og hun drog

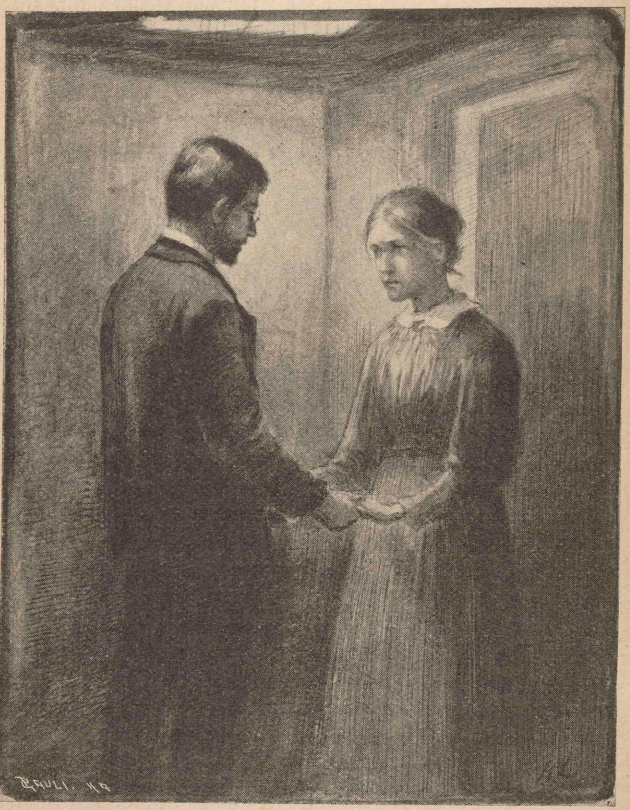

sig skræmt tilbage fra ham — hun vilde sige noget og løftede sine foldede Hænder imod ham, idet hun søgte at faa Ordet sagt, som laa og dirrede paa Læberne.

„Aa, sig det! sig det!" bad han og tog hendes Hænder mellem sine.

„De rejser jo bort," stønnede hun. „Aa, jeg er saa

ræd — det er, som jeg var blevet helt alene," og hun saa ham ind i Øjnene med sit frygtsomme, hjælpeløse Blik.

Hele hendes Historie laa paa én Gang aaben for den unge Mand. „Jeg skal blive!" sagde han stille. „Men saa skal De ogsaa tage Dem sammen — leve op, mener jeg."

Hun svarede ham med et Smil, som med et strøg hele Gammelaget af hende og iklædte hende Vaarens Fagerhed. En Stund blev hun staaende, blussende af Undseelse, og vedblev at se paa ham; det var, som hun ikke kunde faa Øjnene fra ham. Men saa kom igjen en Lyd fra Travlheden nedenunder og vækkede hende, og uden et Ord smøg hun ind gjennem Døren, som hun havde støttet sig til.

Næsten bedøvet gik nu Sigvard til sit Rum og lod sig her i Ensomheden rive med af sin Forvirring. Han kunde ikke klare sine Følelser — var dette en vaagnende Forelskelse? Han havde jo før følt den Slags Betagethed overfor en skjøn Kvinde. Han vidste ikke, hvad han skulde svare sig selv. Det Særsyn havde aldrig mødt ham før. Vist havde han i Aarets Løb en og anden Gang studset ved pludselig at blive opmærksom paa, hvor smuk hun var, men den dødelige Ligegyldighed for alle Ting, som hendes hele Væsen udtrykte, gjorde, at hendes unge Skjønhed hverken berørte Fantasien eller Hjærtet. Hun fyldte ved sin Nærværelse blot en Plads, og hun efterlod sig intet Savn. Hun syntes ham som en af de Blomsterknopper, der lige ved Udspringet er standset i Væxten, og som ikke kommer videre.

Og nu havde den forhærdede Knop paa en Gang udfoldet sig til en Blomst med baade Farve og Duft. Og Kraften til dette Mirakel var stegen op af hendes eget Indre. Hvor maatte dog den Sjæl være rig og stærk, som kunde holde en saadan Vagt ved sin Ejendom, at den aldrig var bleven røbet. Men, hvorfor var den holdt skjult? — Eller var den virkelig først i denne Stund bleven sig bevidst?

Her laa to Spørgsmaal, som han nok kunde fordybe sig i, men ikke besvare — det maatte Tiden afgjøre. Men der var kommet en Uro i hans Sind, som krævede Svaret strax — mod den maatte han stride haardt; det forstod han. —

Da han ud paa Aftenen sad ved det samme Bord i samme Stue med Sagføreren og den tavse Hustru, skælvede han i sit Indre ved Bevidstheden om den uhyre Forvand-

ling, som deres Samliv havde undergaaet i de korte Stunder.

Han vovede ikke at se paa den Kvinde, som fra at have været ham ligesaa fremmed som den henglidende Skygge af en Forbigaaende, pludselig var bleven til et Væsen, han bar i sit Hjærte, og som han paa én Gang havde faaet den dybeste Omsorg for. Han henvendte da sin hele Opmærksomhed paa Rejdar, der var usædvanlig tavs og alvorlig, men ogsaa her forstod han straxt, at han var bleven en anden. Han var fra en venskabelig Husfælle bleven til en Jagttager: Hvad og hvem var egentlig den Mand, som var bleven Husbond og Herre over den Kvinde, der for en Stund siden var kommen til Live ved hans Bryst.

Som han sad her foran ham, trist og grublende, var han en Karakter. Hans Ansigt havde haarde Drag, men der laa et vist Storsind over dem, naar de som nu samledes i et sørgmodigt Udtryk. Han var ikke nogen almindelig Mand; det menneskelige maatte kunne rejse sig i ham til et Storvalg — enten til Oprejsning eller Fald.

„Jeg har dog tænkt lidt nærmere over den Omskiftning," tog han Ordet efter en lang Stilhed. Rejdar saa opmærksomt paa ham, men sagde intet. „Jeg tror," vedblev Lægen, „at naar alt kommer til alt, maa jeg hellere blive her, hvor jeg er."

„Det var et godt Ord, Doktor!" udbrød Rejdar oplivet og rakte ham Haanden over Bordet. „Det skal De saagu' have Tak for. En Flaske af Enerne!" vendte han sig til Husfruen, som uden Svar hurtig gled ud af Døren. Nu fulgte Sigvard hende med Øjnene: det var den samme farveløse Skygge.

„Jeg skal sige Dem," vedblev Rejdar, og det var næsten, som han fik Hikke af bare Glæde. „Jeg har nogle faa Flasker af en extra Vin, som jeg en Gang fik i Salær af en Skibskaptajn, og dem har jeg døbt Enerne, fordi de maa ikke tages frem uden ved en sjælden Anledning, hvor der kun er Tale om en Flaske og ikke mer — og nu har vi Anledningen."

Efter det gik han livfuldt op og ned ad Gulvet, gned Hænderne og udbrød: „Ja vist var det vel gjort, Doktor, vist var det det." Slog saa den unge Mand paa Skulderen med et lille Smil, som kastede et mærkeligt Lys over hans

strænge Træk; han ligefrem blev vakker, som han gik der i Gjenskinnet af sin egen Glæde.

Saa kom Husfruen med Vinen. Den blev skjænket og drukket. Hvorfor blev hun ikke draget med ind i hans Glæde? Var det haarde Menneske da blot til alene for sig selv? Det blev et nyt Spørgsmaal i den unge Mands stærkt bevægede Sind.

Da løftede Rejdar sit fulde Glas. „En Skaal for Dem, Doktor Sigvard! De blev min første Ven. Jeg har aldrig før havt det, som kunde kaldes en Ven. Venner, som Folk er flest — aaja, dem faar man jo omsider ved Ombytning af Tjenester og sligt, men en Ven, som er Hjærtets Frivalg og saa at sige Udkaarede, det har jeg først faaet i Dem. Gud signe Dem alle Deres Livs Dage!"

Skaalen blev drukken, og efter den Glas paa Glas, til Eneren var tømt. Og under det talte Rejdar uafbrudt. Det var som et indestængt, stillestaaende Vand, der pludselig er bleven aabnet for, og nu i dets springende Løb faar hele Ungdommens Karakter. Det var ham slet ikke paafaldende, at Sigvard sad tavs og hørte efter. Heller ikke opstod det Spørgsmaal i ham: Har denne din udkaarne Ven ogsaa givet dig Hjærte for Hjærte?

Nej. Han holdt af ham — dermed var Sagen klar fra hans Side. Og nu for første Gang fik han Meddelelsens Evne. Han vidste ikke selv af, at han i Aar og Dag havde havt en stadig Indøvelse i Samlivets Dannelse netop hos denne unge Mand, og at hans Venskab var Udviklingens første Frugt.

„Jeg kjender mig, som jeg var tilsøs," sagde han leende. „Det var, som jeg havde slidt med Aarerne i mange Dage og nu pludselig sad med Sejlet oppe for en strygende Medbør."

Sigvard, som havde siddet med sænkede Øjenlaag og uvilkaarlig fulgt et andet Syn: hin vidunderlige Skjønhedsaabenbarelse fra nogle Timer siden, løftede nu Øjnene og blev slaaet af, hvad han saa. Der var brudt noget sprudlende aandfuldt frem af hvert Drag i Mandens Aasyn, han var fuldstændig bleven omskabt. Da slap han sit indre Syn og vendte sig mod dette, thi det var jo i Grunden ogsaa en Skjønhedsaabenbarelse.

„Ser De, Doktor," vedblev Reidar. „Slige Egne som disse sætter sin bestemte Kulør paa alle, selv paa Embeds-

standen, thi om ogsaa Embedsmanden bevarer den Frihed, et sikkert Udkomme skænker, kan han dog ikke løsrive sig fra det Tryk, som Naturforholdene paalægger ham. Ingen kommer her paa en Maade videre, end Naturen vil...

Der tales om Aandens Vinger — aa ja, jeg har set lidt paa den Flyveførd, jeg. I Solskinstiden gaar det nok an; kan det ikke bære langt, kan det ialfald bære højt. Men den barske Tid er der igjen, før En aner det, og den har plukket Aanden for adskillige vakre Svingfjer, den! — Nej, Aanden har umilde Kaar i disse Egne. Det værste, men for den Sags Skyld ogsaa det heldigste, er jo, at Personen degenererer uden at kunne kontrolere sit eget Tab."

„Det vil sige, at man her stadig er i en Slags aandelig Livsfare," afbrød Sigvard.

„Ja. Men saa har vi jo Hjærteforholdet i Stedet. Det viser sig ved mangfoldige — ja utallige Anledninger. Hvor al anden Livsvæxt ophører, kan Hjærtet endnu give Væxt, thi det har jo sin levende Kilde i Gud. Havde jeg ikke havt Hjærtelaget, da havde jeg vel heller ikke i denne Stund havt en Ven."

„Venskabet kan bære højt — meget højt! — Men langt højere bærer dog Kjærligheden," indvendte Sigvard efter en Stilhed.

„Ja — De mener vel Kjærlighed mellem Mand og Kvinde?"

„Ja — jeg mener det."

„Naa — ja det er nu et Kjønsforhold."

Sigvard saa spørgende paa ham.

„Ja, ja — Hygge naturligvis ogsaa og heller ikke saa lidt Nytte. Et Husbestyr bare med et Tjenerskab kan være bra' nok, men en Kone gi'r dog det hele et andet Sving. — Jeg har prøvet det. Min Svigermor holdt jo Hus for mig i nogle Aar, men hvor flink og tro hun var, saa gik dog al Ting ikke med den Stilfærdighed og Orden, hvormed det nu gaar. Agnes er en Perle. En ved knapt, at hun er til!" Ved de Ord saa Rejdar sig uvilkaarlig om efter hende og smaalo tilfreds, da hun ikke var der.

Men havde han set hendes lille, rystende Skikkelse oppe i Loftsrummet, staaende med Haanden paa Dørtaget og ventende paa den unge Læge, som nu kom op over Trappen, og set hendes blussende Ansigt og straalende Øjne, da

han stod lige for hende med sin egen Forvirring, da havde han maaske faaet Skjøn paa, at hun i Sandhed var til.

Men Rejdar havde giftet sig med hende som en Blind, og han havde levet sammen med hende som en Blind, intet Under, om han fremdeles var blind overfor hende, nu da han saa mærkelig hengav sig i det Venskabsforhold, hvor hans stivnede Aandsevner fik Udviklingens levende Bevægelighed, og hvor han ligesom foryngedes efter hver Stunds Samvær.

Nej! Han saa ikke, at Agnes fik sin Ungdom tilbage — og skjønt hun bevarede den samme stilfærdige Form — den dog for hver Dag ligesom udvidedes ved Livets Fylde, og at Skyggen var bleven til Lys.

Nej! Han saa hende overhovedet slet ikke — han vidste jo, at hun var der — at ingen Ting blev glemt eller forsømt. Men han var med den ældres Iver midt inde i et Udviklingskursus af Dannelse, hvor han nød sig selv i en utrolig Grad, og hvor hun forekom ham som en Efterssidder, der aldrig havde lært sin Lektie.

Men trods sin store Selvtilfredshed nød han dog sit unge Venskab med en voxende Glæde. Doktoren syntes ogsaa at slutte sig med større Inderlighed til ham. Paa de Rejser, han som Jurist af og til maatte gjøre, fulgte Sigvard ham bestandig; det var, som den unge Mand ikke mere kunde undvære ham, ikke udholdt at være i Hjemmet uden ham.

Saadan gik Sommeren hen, den evig lange Sommer i det korte Spand af Tid — Sommersolen Dag og Nat. Sommeren med sin vidunderlig høje Himmel, sit staalblaaskinnende Hav med de pludselige Storme, der foer frem og rev op den blanke Havflade, saa de fraadende Søer rasede mod hinanden, knuste og splittede hinanden, til de atter sank hen i en Slags fredelig Overenskomst med de dybe Grunde, og Havet Stunden efter paany spejlede den høje, solfulde Himmel.

Den rige Sommer, der løfter Menneskeaanden saa højt, som den ved Naturens Hjælp kan komme, løfter den med sin Skjønhed op over Hverdagsstrævet, thi den løfter Strævet med, saa det faar ikke synke ned i Usselhed og Lavhed.

Denne rige, eviglange, korte Sommer gik hen over Folkene paa Bratland, og hver af dem oplevede i den et nyt

Liv. Det hændte Rejdar, at han pludselig blev greben af Forundring ved at se sin Hustru, og han vendte sig for at følge hende med Øjnene. „Det var dog mærkeligt, saa vakkert hun var bleven!“ Og hans Hjærte tog til at banke, saa han maatte puste ud — „Godt, han havde hende!“

Men saa kom Høsten, og skjønt man næsten ikke vilde tro, hvad den spaaede, fik den dog Ret. Tunge Taager, som aldrig ret vilde ud med Sproget, drev i Flok og Følge hen over Egnen — snart som snigende Uhyrer over Havskorpen, snart som tunge Uvejrsfugle mellem Fjældene og ofteſt som en stillestaaende Masse, der lukkede hver eneste Udvej for Haabet. Men ud af det altsammen viklede Vinden sig lidt efter lidt, og da den omsider fik Plads nok til at røre sig, slog Stormen ud sit mægtige Vingefang, og baade det levende og det livløse skælvede for Naturkræfternes raa Overmagt, thi der var slet ingen Ting at stille op. Vilde de rive alt, hvad Menneskeaand havde udtænkt og Menneskehaand virket, i Stumper og Stykker — de fik gjøre det.

Da hændte det en Dag, at den unge Læge blev kaldet til en Syg, og Formodningen var, at der maatte hengaa nogle Dage, inden han vendte hjem. Rejdar havde helst fulgt ham, thi Vejret stod truende med Ondt til alle Sider, men det længere Ophold, hvori Lægen havde i Sinde at tilse andre Syge, holdt ham tilbage. Andendagen efter blev han dog selv nødt til at foretage en Rejse paa ubeſtemt Tid, og han følte en vis Lettelse ved Udsigten til at dele Skæbne med den fraværende Ven — ja maaske endog ved Tilfældets Hjælp at støde paa ham.

Og han stødte ganske rigtig paa ham — men Mødet blev til et Sammenstød, hvorved Venskabsbaandet brast isønder, og det blev aldrig mere føjet sammen.

Det var i Skumringsstunden, skjønt endnu en tidlig Dagtime, da en Baad med fire Mand stred sig frem mellem de krappe Søer for at naa indover i den Vik, hvor Bratland laa, thi Grundstrømmen bar imod, og Vejret var truende. Det havde blæst haardt lige fra om Morgenen, men efter Solnedgangen var Vinden løjet af, og juſt deri laa Truslen. Himmel, Hav og Jord gled over i en Tykning; det var, som lurede de paa hinanden, hvem af dem

der først vilde give Tegnet til at bryde løs. Men derom spurgte Vinden ikke; naar den tog fat ud over Natten, hvilket den oftest gjorde efter en slig Aftenhvile, da var det den, som førte an og mængede dem sammen i Uvejrets Røre, saa ingen ret vidste, hvad der var over eller under.

Omsider laa da Baaden ved den faste Stenbrygge, og Doktor Sigvard traadte i Land. Han havde ilet med at komme hjem, og nu, da han havde Huset, som han kaldte sit Hjem, dér lige for sig, kjendte han sig paa én Gang saa modløs, at han helst havde vendt om igjen og trods Uvejrets Truen lagt ud i Baad og ladet staa til, hvor hen det kunde bære eller briste.

Der var intet Lys i den nederste Etage, kun oppe fra de øverste Vinduesfang faldt et Lysskær udover. Huset saa' underlig dødt ud — han stod lidt stille og lyttede. Var Rejdar ikke hjemme, eller var der sket noget Ondt? Hvad var der i den korte Tid kommen i Vejen? Ak! han gik jo bestandig med en Sjælefrygt som den, der har Dommen over sig.

Tungt slæbte han sig op over til Indgangen og aabnede Døren. Her mødte ham straks den Beretning, at Sagføreren ikke var hjemme. Saa viste han al anden Tjeneste tilbage og gik til sit Værelse ovenpaa; her satte han sig, træt og grublende hen. Der opstod en Strid i hans Indre; der var to Viljer, som ikke kunde blive enige; hvad den ene kaldte Ulykke, kaldte den anden Lykke. Han følte en Lidelse gjennem alt sit Væsen — hvad skulde han gjøre?

Da aabnedes en Dør — han lyttede spændt — det var hende!

Nu sejrede den ene af Viljerne, og den anden laa under som en vingeskudt Fugl. Han var hurtig ude hos hende, og ligesom et sidste Tag imod et truende Varsel tog han hende resolut i sine Arme og bar hende over til sig.

Hvad var det, han læste i det lille, nu kridhvide Ansigt, som laa ind til hans Bryst? Var det igjen hint forskrækkede Barn, som bad for sig? Ja. Men det var tillige en Kvinde med Kjærlighedens Attraa i det stærkt bankende Hjærte.

Og Stormen slog imod Vinduer og Døre, og Huset fyldtes af saa mange stærke Lyd, at det hørtes, som om Mennesker i rasende Vrede skreg mod hinanden — thi nu var det Nat.

Omslynget af hinanden stod Parret ved Vindues-fanget og stirrede ud i Natten, ingen af dem talte; det var, som Guds Dom allerede var over dem. De vidste i denne Stund noget saa pinefuldt med hinanden, at de klyngede sig til hinanden som to skibbrudne paa et Vrag.

Da hørtes mellem Stormhylene Lyden af en landende Baad. Hvem kom hid i dette rasende Uvejr? Var det igjen et af de fortvivlede Bud i ellevte Time fra en døende? Den unge Læge favnede hende ømt; saa slap han hende, greb Lyset og ilede udover Loftsrummet og ned ad Trappen.

Her aabnedes i det samme Indgangsdøren, og Rejdar stod for ham. Drivende af Væde, dødbleg, med stive Drag saa han ud som et Lig, kastet ind paa Stranden af en Sø.

Ingen af dem talte.

„Hvad var det for et Kvindfolk, De stod og holdt i Favnen deroppe?" fik han endelig frem.

Sigvard svarede ikke; han skjønnede jo, at Manden vidste, hvem det var.

„Søger har ikke Tilhold i mit Hus — og en Æres-tyv lige lidt," fortsatte han. „Skulde saa være — fik han se til at komme bort — — for det kunde hænde saa, at jeg — slog ham ned som en Hund!" og han gjorde et Spark til den Side, Lægen stod.

Derpaa gik han ind i Stuen neden under, og Sigvard trak sig dødslammet op over Trappen til sit Værelse. Han saa sig ræd omkring: Godt, at Agnes var borte, han havde i denne Stund ikke udholdt at se hende.

En Tid gik hen, og han søgte at samle sine Tanker paa, hvad der maatte ske, men han kunde det ikke. „Var det ikke lige ens, hvorhen han gik — han var dog at regne som det ærreløse Vrag af en Fribytter, der intet Flag mere havde at hejse. Kunde han leve med dette? — Kunde han fremdeles staa sin Samfundsvagt under dette Mærke, som den fortvivlede og dødelig krænkede Mand havde sat paa ham — en Æres-tyv."

Og Stormen vedblev at rase og fylde Huset med sine vilde Hyl. Det var som Furier, der stredes om, hvem der kunde skrige højest.

Da kom efterhaanden en vis Klarhed i hans Tanker. „Nej, smides ud af et Hus — vanæret! Nej! Da heller dø." Han hørte Rejdars tunge Trin, hvor han i Stuerne

neden under vedblev at gaa frem og tilbage, og han gjennemtrængtes af Bevidstheden om, hvad den Mand maatte lide. Han, som havde saa megen Vildhed i sin Natur, og som aldrig i en Krænkelse var i Stand til at finde frem sin egen Skyld, men blot saa de andres. Hvilket overfuldt Maal af Skyld tillagde han ikke i denne Stund sin ulykkelige Hustru!

„Aa hende — hende! hvis unge Liv han havde brændemærket ved et Opblus af sin Lidenskab. — — Hvor skulde han fange en Frelse for hende?"

Og bestandig vedblev den manende Gjenlyd af Mandens rastløse Vandring neden under.

Endnu hengik et Par kvalfulde Stunder med Grublen; saa rejste Sigvard sig besluttet. Han gik hen til sit Skrivebord, hvor han hastig nedskrev nogle Linier, som han lagde sammen til et Brev; derpaa ordnede han sine Papirer og laasede sin Kuffert af — saa hentede han et lidet Rejsekrin, hvoraf han fremtog en Pistol, som han undersøgte nøje. Da det var gjort, gik han med samt den og Brevet neden under og bankede paa Døren til den Stue, hvor Sagføreren var, og da der ikke blev svaret, aabnede han den med et fast Tag og traadte ind.

Som et vildt Dyr foer Rejdar imod ham og løftede begge Armene til et knusende Slag. „Hvad vil De her? Gaa, eller jeg ta'er Livet af Dem."

„Ja — det er just derfor, jeg kommer," svarede Sigvard fattet. „Jeg ved, at jeg skylder Dem Livet; jeg kan ikke komme fra det for nogen ringere Pris — og jeg prutter ikke. Se til at samle Dem saa meget, at De kan forstaa mig. — — Her lægger jeg min Pistol. Den er forsvarlig ladet — og Maalet viger ikke. Saa er her et Brev, hvori De vil se, jeg har nedskreven den Erklæring, at jeg kunde ikke bære Livet — hvad der er en Sandhed — og at jeg har gjort Ende paa det. Dermed slipper De en Dødsfjende — og jeg giver Dem den Æresoprejsning, som staar i min Magt."

Rejdar lod Armene synke, og et Haansmil trak sig hen over hans dødblege Ansigt. „De tænker at slaa mig med en Theatereffekt — ha! ha! Nej! Nu er Komedien udspillet, min Gut! — Den blev ikke fuldt saa lang, som De havde ventet — hvad? — — Men jeg trænger ikke til nogen Pistol. Jeg har mine to Arme, og med dem kan jeg

vride Dem Led fra Led, saa der skal ikke blive Plads tilbage til et Aandepust."

Og nu begyndte han igjen sin Bærserkergang omkring i Stuen. Haaret stod rejst over Panden, og den gule Ring om Øjnene skød Gnister.

Han var i sin rasende Vrede et skrækslaaende Syn. Men skjønt han nu og da gik lige mod Sigvard, veg denne

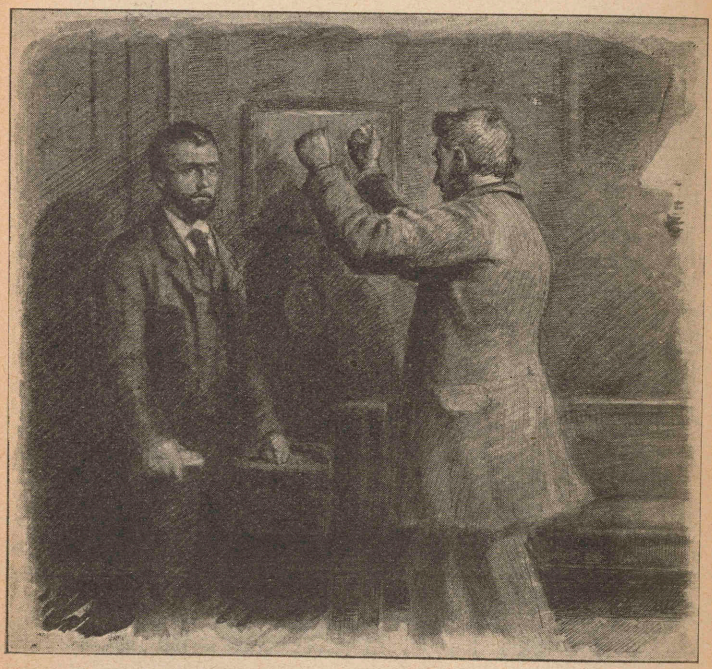

dog ikke et Haarsbred. Den Pinsel, han havde lidt ved egen Tugtelse, havde døvet ham for enhver udvortes Skræk.

Omsider blev Rejdar staaende tæt foran ham med sammenslyngede Arme og maalende ham med et Blik, som var han en ussel Skifting, der havde sneget sig til et Møde med voxne Mænd. — Det var, som maatte han spytte paa ham.

Da rejste sig uvilkaarlig en Modstand i det unge Menneske. Døden vilde han lide, Hævnens Magtbud vilde han

bøje sig for — men Foragten — nej! Og han rystede paa én Gang hele Ydmygheden af sig.

„Undskyld," sagde han rolig og veg tilbage fra ham. „De maaler mig med et falskt Maal. Jeg er skyldig, men jeg er ikke fejg. — Jeg har krænket Dem og skal staa for Deres Dom. Men forinden har jeg et Ord at sige Dem."

„Jeg ved det, jeg ved — det er mer end nok," afbrød Rejdar.

„Det er heller ikke om mig, men om Deres Hustru, jeg vil tale."

„Om hende vil jeg ikke høre et Ord. — Jeg har ingen Hustru mer."

„Pistolen ligger der — men Ordet skal De høre," svarede Sigvard energisk. „De har aldrig havt hende som Hustru. Ja — Vielsesattesten har De — den kan man faa for Penge. Men den Attest, som Gud alene udsteder, hvor han haver tvende Hjærter tilsammenføjet — den har De ikke, min Mand. De har havt en Husholderske, og med hende har De levet i et Forhold, som Loven kalder sædeligt, men som for den evige Retskjendelse har været usædeligt i sin inderste Grund. Om Kvindelighedens Udspring i hendes unge Hjærte derved blev til tørre, saftløse Planter i Stedet for et duftende Kløver, det var Dem lige ens. Hun var Deres Kone, og De hendes Mand — Sagen var i Orden.

Men den var daarlig i Orden. Hvorfor tog De ikke det stakkels Barn, hun var, i Kjærlighedens Favn, varmt og huldende, som Kvinden behøver det, og saadan, at hun følte sig helliget ved Ægteskabet og ikke i Stilhed og for sig selv kjendte sig fornedret?

Alt stort og godt skal opelskes her i Livet, saa det kan fæste Rod, thi ellers voxer det ikke — og voxe skal det.

Aa! I denne forfærdelige Stund, da mit Liv ikke viser mig en eneste Lysvej, staar hun endnu for mig som det ulykkeligste, jeg har kjendt. Hun gik her mellem Pligterne, altid som et Gjenskin af Livet — aldrig som Livet selv. En Ørkenvandring midt i sin fagreste Ungdom! Jeg saa hende aldrig plukke en Blomst. — — Saa løftede hun sine vakre Barneøjne og saa paa mig — altid som hun bad — om Livet — — Og alligevel — — Aa, Mand! Skyd mig ned som en Hund! Fri mig fra mig selv. Det, jeg vilde ophøje, har jeg fornedret! Det er gruligt, hvad jeg lider — fri mig — fri mig!"

Som en Døende tumlede han tilbage mod Væggen og dækkede Ansigtet med sine Hænder.

Imdilertid var Rejdar bleven Herre over sig selv. Hans fortrukne Ansigt havde faaet et helt andet Udtryk. Det saa ud, som han havde taget en rolig Beslutning. Saa tog han Pistolen tilligemed Brevet og rakte det med bortvendt Syn til Sigvard. „Se der — tag dette — og lad mig ikke se Dem mer — tag det!“ truede han, da den anden nølede.

„Ja, ja,“ udbrød Lægen. „De er jo sikker nok paa Deres Hævn alligevel! Men det Løfte afkræver jeg Dem, at De ikke forskyder Deres Hustru. Hvad Lov og Dom end vilde sagt, jeg erklærer som Mand: hun er uskyldig. Jeg tror paa en Gud, og ved ham sværger jeg, at Skylden er min alene. — — Vælg nu! — De giver mig det Løfte at være hende god — eller jeg skyder mig for Deres Øjne.“

Rejdar traadte hen imod ham, og med den flammende Orm i Øjet maalte han ham til Sjælens inderste Grund. Ja -- hvad han end havde forbrudt, han var klar i Grunden — han var det Menneske, som havde været hans første — og sidste Ven. Han drog et Suk, og Taarer steg op i hans Øjne. „De har mit Løfte,“ hviskede han. „Gaa — med Gud!“

Næste Morgen rejste Sigvard og styrede mod den Bolig, han før havde forsmaaet. Nu syntes det ham, at da han for henved to Aar siden var ankommen til det triste Sted, havde han endnu været den rige Mand med flagsmykket Baad og store Forventninger. Nu var det kjække Mod sejlet over Bord — og Flaget var strøget.

I Rejdars Hus var al Ting stille. Havde den Orkan, som var faret gjennem disse Menneskers Liv, efterladt sig Dønninger, da bares Lyden ikke videre en Sukket i den stille Nat.

Agnes gik bleg og skælvende omkring imellem Pligterne og var i sin Gjerning den samme som før, men hun var ikke længer hin glidende Skygge, som ikke fæstede sig ved noget. Der havde dannet sig et Punkt i hendes indre,

som trak hendes Tanker til sig, og fra i nogen Tid at have været en Fristelse, som hun droges af, forvandlede det sig til en Braad, som gjennemtrængte hende med en gruelig Smerte.

Rejdar havde ikke talt til hende, ja endog set bort fra den Side, hvor hun viste sig, og efter nogle Dages Forløb havde han forladt sit Hus og var rejst til Hovedstaden for at tilbringe Vinteren der. Om dette og om Husets Ordning i det hele havde han efterladt sig en skriftlig Meddelelse. Den laa uden Adresse, som en aaben Afregning paa hans Skrivebord — tage sig den til Følge, hvem der vilde!

Agnes forstod den Straf, som laa deri, og det føltes som et Slag af hans stærke Haand rettet lige mod hendes Ansigt. Men hun undveg det ikke. Hendes stakkels forknytte Miner fik et Anstrøg af Selvfølelse ved det: Bare slaa til, saa det gik hende gjennem Marv og Ben — det kjendtes alligevel som en Lindring!

Ak, den lange, ensomme Vinter! Den bragte hende ikke et Ord til Meddelelse, hverken Godt eller Ondt. Og altid samme Pinsel af hin Braad, som ikke rokkede sig. Hun havde i Skjul fra en Loftsrude set sin Mand drage afsted. — Hvor hun kjendte sig liden og uværdig ved Synet af den høje, kraftige Mand med det stolte, strænge Ansigt, som nu var gjennemfuret af Sorg. Som en fremmed forlod han Huset, thi han ikke saa meget som vendte sig og saa' tilbage. Ak! hun fik en saa angstfuld Længsel efter ham, at hun kunde have fløjet imod ham over en rivende Elv. „Min Husbond," stønnede hun, thi Braaden trængte sig som et Knivstik gjennem hele hendes Væsen, og denne Gang fulgte der Ord med. „Hendes Husbond?" Hvad var der da sket ham, siden han forlod sit Hus som en Hjemløs?

Dage blev til Uger og Uger til Maaneder — hun tænkte, hun fik vel snart Slut paa Livet med al den Sorg og det tærende Savn. Hun saa' bestandig Manden for sig, som han gik dér — bort fra Hjemmet, og med den dødelige Foragt for hende ligesom fremlagt i hele hans stolte Skikkelse.

Ikke en Gang de to Smaabørn havde han værdiget sin Agt, og dog var han deres Fa'er! — Men saa var jo hun deres Mo'er — og et haabløst Suk gik mellem hendes stille Anklage og Mandens stolte Ret.

Da blev den anden af Smaapigerne syg. Hun var den, som helt ud lignede Moderen. Det var en underlig Sygdom. Barnet slæbte sig bleg og bestandig mere kraftløs omkring. „Det er Elsk," sagde Kvindfolkene paa Gaarden. Hun havde været den, Sagføreren havde kjærest af sine Børn, og nu længtes han efter hende — den Længsel kaldte de „Elsk," og af den kunde En dø.

Men Barnet fik snart en mere paaviselig Sygdom. Difteritien viste sig dengang og endnu som en Morderengel i disse Egne, og bedst som det var slog den ned over de ensomt liggende Hjem.

Hvad skulde Agnes gribe til? Alle skreg de paa Lægen, kun hun tav haardnakket stille. Maatte hendes Barn dø — Lægen, den eneste, som var at faa, kunde hun ikke kalde til sin Mands Hjem. Og saa døde Barnet.

Der havde løftet sig Røster omkring i Egnen, dømmende Meninger om den unge Læges Ophold paa Bratland og omviklede af det Løgnespind, som altid følger med Rygtet. Nu undrede Folk sig og blev usikre i deres Dom. Men da de saa den blege Kvinde ved Barnets Grav og skjønnede, at den Blomst var tilstrækkelig affalmet og rodsaaret, bød de sig til med en Støtte — den hed Medlidenhed. Men Agnes kunde i sin Lidelse ikke støtte sig til den — Den Støtte, hun skulde faa Hjælp af, maatte være af en anden Art.

Ud paa Vaaren kom Rejdar tilbage. Men han vendte hjem, som han var dragen bort. Der var intet Forsoningsmærke synlig i hans Væsen. Kun var han mere godsindet, og der var en sørgmodig Stilhed udbredt over ham. Han kunde sidde timevis, som det syntes, henfalden i Tanker, men naar han paa én Gang rejste sig og brød af med dem, var det klart, at han havde kæmpet med en Sag og nu ikke kunde mere — dengang.

Under Opholdet i Byen var han i Førstningen gaaet paa med en vis Ligegladhed, som om han — lig Farten i Eventyret — havde havt Sort bag og Hvidt for, og ingen saa, hvor han foer hen! Men han kom ikke ret langt paa den Rejsemaade, før han kjendte sig træt og vidste med sig selv, at han var en ulykkelig Mand. Det, som laa sort bagved, var jo hans Ungdoms og Manddoms Liv; kunde han ikke tage det med sig, hvad var han da? Hvidt, som laa foran ham, var jo det store, aabne Arbejdsfelt for Be-

gynderen, men han var langt ud over Begynderens Aar og havde for længe siden prøvet Livsværdierne. Ungdommen kunde nok forvilde sig paa Frihedens Vidder og gjøre det om igjen, men han kunde det ikke mere. — Og Resten af Troldets Fartplan: at ingen saa, hvor han foer hen!

Ak! om selve Verden ingen Ting saa; han, som foer afsted, saa' jo sig selv, vidste jo med sig selv, baade hvorfra han kom, og hvorhen han gik. Aa nej, paa den Maade var der ingen Udvej. Han fik hellere følge Samvittighedens manende Indvarslen og forsøge at komme paa det rene med Forholdet mellem Lov og Ret!

Men det krævede en Selvprøvelse — havde han Tid til det? Han saa sig om mellem alle de Mennesker, som jog ham forbi. — I Begyndelsen havde han ment at kjende en hel Del af dem og lovet sig selv at drage Nytte og Adspredelse af deres Omgang, men som Tiden gik, fortonede det hele sig i en og anden Fraſtandshilsen; hver havde sin Bane at følge — og Rejdar kjendte sig ensom og forladt.

I denne Forladthed fik han da omsider sig selv i Tale.

Han var jo Lovens Mand, og han holdt sig til Ordet. Med det slog han fra sig i det længste, og for Domstolen vandt han med Glans sin Sag. Men den Trøst og Hu-svalelse, han i sin Ulykke trængte saa haardt til, og for hver Dag i stigende Grad — den fik han ikke. Bebrejdelserne, som den fortvivlede unge Mand i hin Nat havde slynget mod ham, dukkede frem af hans Erindring ordret, som Paragraferne i en Lovbog. Og nu blev han selv stillet for en Ret, hvor Aarsag og Virkning rejste sig mod hinanden, ja han fremstod endog tilslut som Meddomsmand i sin egen Sag og fraveg den Straf, hvis Indkrævning han med Ed havde besvoret.

Uvilkaarlig var han bleven staaende ved den Kjendsgjerning, at naar han anſaa Kvinden for at være den svageste i Samfundet, hvorfor krævede han da en større Styrke af hende end af Manden?

Rejdar havde altid været en skarpsindig Sagfører. Overfor enhver tvivlsom Sag var det, som hans Aand brændte for at komme det skjulte Sammenhæng paa Sporet. Det samme skete ogsaa nu. Det mindste Skjul, hans Egenkjærlighed tyede til, blev opsporet og ransaget.

Paa den Maade gjennemgik han i disse Maaneder et Lærekursus i Menneskelighed og sand Manddom, som bar ham højt til Vejrs. Men det var en stræng Skole, og hans udfordrende Skikkelse krummede sig lidt efter lidt som de mægtige Træer under Vindens stadige Paadrev.

Da kom Tidenden om Barnets Død. Kontoristen, som han havde antaget til at skøtte Kontoret under sin Fraværelse, mældte ham Sagen i alle dens Enkeltheder.

Det rystede hans Sjæl til inderste Grund, ja det rystede saa at sige Medfølelsen til Live for den stakkels Moder, som gik der alene med Sorgen. Og det, at hun ingen Læge havde kaldt! Han stod stille foran dette Bevis, turde han godkjende det? — Blev da Skylden hendes — eller blev den hans? Den blev hans.

Havde han da ikke derved lagt en saa tung Byrde paa hende, at hun maatte synke under den? Ja, komme hvad der vilde, han maatte hjem. Vel var han i sit Hjærte, trods al den Ret, han gav hende, dog kold og fik endnu en frastødende Fornemmelse ved Tanken om hende — men det stod dog fast: hun var Moder til hans Børn!

Saa rejste han. Og skjønt en Rejse ved tidlig Foraarstid dengang var lige saa fuld af Farer og Besvær som om Vinteren, og det omsider at komme til et velstelt, lunende Hjem blev en Vederkvægelse i stor Forstand, følte han dog ved Synet af Hjemmet, at han her havde faaet et Livsfaar, som ikke kunde læges. Af den Bevidsthed stød da en hel Del Vanskud frem paany, der hurtig tog Væxten fra det gode Frø, som under Selvprøvelsen var bleven nedlagt.

Men han følte det som en Afmagt i sin Vilje, og han led derved. Den Ydmyghed, hvormed Agnes sneg sig omkring i Huset, gjorde ham ondt; det var, som hun for hele Livet havde iklædt sig Skamfølelsens affalmede Dragt; hvordan skulde han holde ud at se paa den? Det var jo, som en Halvdag laa over hans Liv, og han vandt ikke Fremsyn paa nogen Kant.

Var der ikke Resignationen, det højt priste Forsoningsliv mellem Gud og Mennesker? Men han magtede det ikke. Han var Handlingens Mand. Stampe haardt imod Smertens og Ulykkens Braad, det kunde han — slaa det store Slag i Forvirringen, saa alle Smaahensyn veg tilsiden og aabnede Vej for Livskampen, hvor det tabte

kunde tilbagevindes og det faldne gjenoprejses — ja, det kunde han, men gaa omkring med et aabent Saar, hvoraf Livets Kilde, Dryp efter Dryp flød hen — nej! da hellere Døden strax. Med disse Tanker til Hverdagsunderhold samlede der sig omsider en stærk Modstand i ham, og den fik Viljen med sig — thi den syntes at have Ret: Da han ikke kunde leve med det Syn for Øje, fik han skilles fra sin Hustru. Han var vendt tilbage med et rørt Hjærte; han vilde tilgive og glemme, men hun havde ligesom trukken sig tilbage i sig selv og behøvede ham ikke — godt, da behøvede han vel endnu mindre hende, og med koldt Overlæg tog han nu sin Fremtidsbestemmelse.

Det Barn, de endnu havde tilbage, var jo heldigvis en Gut, som han, naar Tiden kom, fik Raadighed over. Hun skulde faa tilstrækkeligt at leve af og kunde dermed vælge sit Ophold, hvor hun vilde.

Med det Opgjør for sig fik han Ro i Sindet. Han maatte give den unge Læge Ret — han havde ganske vist aldrig havt Kjærlighed til hende, men saa havde han i det mindste heller ikke havt Kjærlighed til nogen anden Kvinde. Under sit Ophold i Byen, da Dødsbudet kom til ham om den lille blege Pige, som havde været Moderen saa lig, og som var den af Børnene, han havde holdt mest af, havde han egentlig for første Gang følt sit Hjærte draget til hende. Men Hjærtet sad nu atter i god Behold, hvor det før havde siddet, og der skulde det forblive.

Men Hjærtet er jo ikke opdraget efter det militære Reglement, saa det lader sig udkommandere og hjemkalde efter Ordre — end ikke af den kraftigste Vilje eller mest højlovede Forstand.

Det var i den gryende Morgen. En iskold Vaarvind slog sammen om Huset; der gik som et Kuldegys gjennem de mange Rum oppe og nede. Rejdar havde ligget vaagen en Tid af Natten, men henad Morgenen var han falden i Søvn og laa nu og drømte om sit afdøde Yndlingsbarn. Han syntes at være paa en Fjældvandring. Men paa én Gang tabte han Vejsporet og vankede vildfarende omkring imellem Ormegræsset og de ophobede Fjældknuder. Tilslut orkede han ikke mer; hvor han vendte sig, gabede et Slug

imod ham — saa kastede han sig ned mellem Stendysserne og gav sig Døden i Vold.

Da kom noget lyst glidende hen imod ham. Det saa ud som en hvid Sky, men den fik efterhaanden en menneskelig Skikkelse. Nu kjendte han den — det var hans lille Pige! Hun havde begge Hænder fulde af Fjældroser, som hun smilende rækkede mod ham, men samtidig gav hun ham

et Vink til at følge efter hende. Og nu laa Vejen aaben — udenom Afgrunden — bestandig fremad i hendes lysende Spor. —

Da jog et Kuldgys igjennem ham, en Dør blev lukket op, og hans Hustru traadte ind i Stuen med et brændende Lys i Haanden.

„Rejdar!" kaldte hun. Det hørtes næsten som et Skrig.

„Hvad er der?" foer han op. Han var helt fortumlet, og Drømmen stod endnu for ham.

„Barnet er sygt," klagede hun. „Aa! det er den samme fæle Syge, som tog de andre to. Nu faar du sige, hvad der skal gjøres. — Jeg ber saa bønlig."

„Hvad vil du da, jeg skal gjøre?" afbrød han haardt.

„Du faar — — hente Doktoren."

„Naa — slap det der ud!" kastede han hen med et Haansmil. —

Men han rammede ikke det, han sigtede paa. Det Saar var brændt ud af en langt dybere Smerte, som hun havde givet sig selv. I denne Stund var det Moderangstens blødende Vunde, han rammede — og det vilde han jo ikke.

„Hvor slap det ud?" spurgte hun, idet hun løftede det sorgfulde Ansigt imod ham og for første Gang saa ham ind i Øjnene med sit store Barneblik. „Hvor slap det ud, da liden Astrid døde, og jeg følte mig bunden af din Vrede og min egen Skamfuldhed, saa jeg ikke vovede at søge Hjælpen — hvor den maaske fandtes? Jeg bad Vorherre saa inderlig at tage mit Liv i Stedet — for du holdt jo af det Barn. — Men som rimeligt kunde være blev jeg ikke bønhørt. — Saa tog jeg Ansvaret paa mig — aa, det har været saa tungt, saa tungt. Men nu orker jeg heller ikke mer. — Dette faar du tage paa dig. Døer Gutten — faar nok jeg Fred, jeg ogsaa — og da er du jo kvit det hele."

„Gaa til Barnet. Jeg skal gjøre min Pligt," sagde Rejdar og greb efter et Klædningsstykke, mens hun langsomt trak sig ud af Døren.

Al Ting blev nu i en Fart ordnet til Afrejsen — naar den Mand vilde noget, kjendte han ingen Vanskeligheder. Før han tog afsted, gik han ind til Barnet — ingen vidste, hvad der kunde hænde, og han vilde dog endnu en Gang se det lille levende Ansigt. Men Barnet laa hen i en Døs med lukkede Øjne. Da vendte han sig til Moderen, som havde trukket sig bort i en Krog. Hun var i Sandhed en Dødens Vogter, og hun stod der som naglet til et Kors! „Vær tryg, Agnes," sagde han mildt. „Du kan lide paa mig." Og han rækkede hende Haanden. Langsomt kom hun frem med sin lille skælvende Haand og lagde den i hans, men samtidig løftede hun de store Barneøjne og saa

ham igjen op i Ansigtet, som om hun vilde fremlægge hele sin Sjæl til Eftersyn og Prøvelse.

Og han saa den nøje efter — skjønt med et eneste Blik! — Da kom der noget op i ham — en Kraft — en Trang til at slutte hende i sine Arme — Han drog et kæmpende Suk — saa skyndte han sig ud af Stuen, ned over Trappen — og næsten hovedkuls hen over til den ventende Baad.

Men da han sad her med Styret i sin kraftige Haand, og Mandskabet hver paa sit Sted, kom der efterhaanden Ro og Besindighed over ham. Dog Kraften, som var bleven rejst i ham, den beholdt han, thi den var Ungdom. Uvilkaarlig saa han tilbage paa en hel Aarrække; de syntes ham meningsløse og tomme — oplevede af en gammel Mand. Hvor helt anderledes kunde dog Livet have været! Det var, som han her midt i Nattens Øde første Gang fik Syn for Lys og Farver — for Skjønhed og Lykke, og uagtet Dødsangsten for det syge Barn blandede sig ind i den, var dog Hjærtet i en saa hæftig Bevægelse, at han kjendte sig som forvandlet til sin inderste Grund.

Og under alt det fløj Tanken uafladelig tilbage til den blege Hustru, hvor hun som Smertens Moder med det store Barnesyn rettet paa ham, havde syntes at møde ham med en Stævning fra Gud. Og han saa ikke alene det, men han saa tillige den mærkelige Højhed, som Forargelsen over hans umilde Ord havde rejst i hende; hvorledes hun havde rejst sin bøjede Skikkelse, saa hun stod høj og rank foran ham — og han uvilkaarlig havde skammet sig over sig selv.

Og igjen kom den samme stigende Kraft med Trang til at slutte hende i Favn og føre hende bort fra alt det mørke og skræmmende — udenom Afgrunden! Som hans lille Pige i Drømme havde gjordt det med ham.

Men under dette hans anstrængte Tankearbejde, havde Skydsen taget sin haarde Dyst med det oprørte Hav og var endelig naaet frem til Lægens Bolig.

Da Rejdar stod foran den stærkt bevægede unge Mand, som knap var sig selv mægtig, og fremførte sit Ærinde, var han selv saa greben, at han kun med Møje fik Ordene frem.

„Ser De, Doktor," udbrød han og lagde sin Haand tungt paa den unge Mands Skulder. „Vi sætter jo ad-

skillig Gjæld her i Livet, jeg har sat min og De Deres; — godt om det træffer sig saa, at vi kan faa betalt lidt af paa den. — Vejret er ikke sikkert; der ligger noget Ondt i Luften, og det er kanske Uret at friste Vorherre — det kan gjælde mit Liv, og det kan gjælde Deres — men er De med mig og giver den Hjælp, som staar i Deres Magt, saa maa Vorherre afgjøre det — og saa er vi kvit."

Lægen bøjede sit Hoved til Svar og gjorde i en Fart de nødvendige Forberedelser. Saa fulgtes de i Tavshed ned til Baaden.

Det varede heller ikke længe, før Uvejret brød løs. Tunge Haglbyger slog ned over dem og betog dem baade Syn og Hørelse, men samtidig lammede det ogsaa Stormen, og i det store, hvide Mylr, som fyldte Rummet mellem Himmel og Jord, gik det nu dem som Baaden: de vidste ikke at finde nogen Udvej!

I denne Dyst var dog Rejdar paa sin Plads. Hans Kæmpekraft og Mod gav Kræfter til Skydsen, medens den unge Læge kjendte sig urokkelig i Bevidstheden om, at det, han gjorde, skulde gjøres.

Sent paa Aftenen, da Raabet: der er Baaden! fløj som en Løbeild fra Mund til Mund paa Bratland, rejste Agnes sig fra Sengekanten, hvor Barnet laa, og hun stod et Øjeblik skræmt og usis med sig selv. Men nu kom hurtige Skridt op imod Huset — hun bøjede sig ned over Barnet og kysede det lille, feberhede Ansigt; saa fløj hun ud af Døren og gjennem en Baggang ud af Gaarden.

Et Stykke borte for denne laa et lidet Hus, beboet af et gammelt Kvindfolk, som en Gang havde tjent paa Bratland, og som endnu havde Livsopholdet derfra. Her bankede hun paa, og da der blev lukket op, forklarede hun i aandeløs Hast Aarsagen til sit Komme.

„Nu er Doktoren der," sagde hun. „Men jeg saa' min lille Astrid dø — jeg orker ikke at se Gutten dø ogsaa. Du, Ingjer, faar gaa op paa Gaarden og være i mit Sted, saa du nøje vaager over, at alt bliver gjort, som Doktoren befaler. — Men ikke til noget levende Menneske tør du forraade, at jeg er her. — Først naar Gutten er død, og

Doktoren er draget afsted — kan du komme hid og sige mig det."

Ja — gamle Ingjer var ikke langsom med at udføre, hvad der blev hende paalagt, og straks efter var hun paa Vej til Gaarden, og Agnes var alene med sin Angst og Smerte i det lille Hus.

Det undrede Folkene paa Bratland, at Husmoderen ikke var nærværende. De tænkte frem og tilbage, men de forstod det ikke; saa tav de stille med, hvad de tænkte — og de, som forstod det, gjorde ligesaa.

Saa sad nu de to Mænd som Vogtere ved Barnets Leje. Der blev ikke vexlet løse Ord imellem dem, dertil var Stunden for skæbnesvanger. Af og til mødtes deres Øjne, et Spørgsmaal og et Haab fløj mod hinanden, som Frygten besvarede, og Tvivlraadigheden slog ned. Det syntes, som var de stillet paa en farlig Vagtpost, hvor Afgjørelsen til Liv eller Død var ens for dem begge. I dette Fællesskab droges de igjen mod hinanden, og Godheden vandt sin hellige Sejr over Naget.

Ud over Morgenen var der sket et Omslag — hvor hen bar det? Lægen gav nøje Agt. Da samlede han sig i en Beslutning. Og nu gav han gamle Ingjer sine Ordre. Ny afdampede Puder og Sengetøj blev hurtig skaffet tilveje, og alt var parat. Saa tog han resolut Barnet op af dets uhyggelige Leje, og omviklet af det varme Tæppe holdt han det i sine Arme, ind til sit Bryst, medens den lille Seng blev stelt. Da lagde han det til Hvile igjen og indtog paany sin Vagtpost.

Rejdar havde i stor Spænding fulgt hver Bevægelse af Sigvard, i hvis besluttede Aasyn der ikke havde forandret sig en Mine, og han forstod, at her var det Lægen, som tog sit Ansvar — det, som skete, blev nu en Sag mellem Gud og ham.

Et Par ængstende Stunder hengik. Rejdar havde uvilkaarlig foldet sine Hænder, men Aanden var altfor greben til at have nogen Del heri. Alt, hvad han sansede, var Lægens Ansigt. Heri vilde han læse, men her var hvert Drag stivnet i en lyttende Forventning, og han fik intet at vide.

Endelig drog Lægen Tæppet lidt til Side og saa nærmere til. Store Sveddraaber trillede ned over Barnets Ansigt, som allerede tog paa at runde sig under en naturlig Søvn.

„Han er frelst!“ udbrød han og rettede sig med et fuldt Aandedrag. Det var, som baade Sjæl og Legeme kom til sig selv igjen.

Ogsaa Rejdar havde rejst sig. Store Taarer randt ned over hans sorgfurede Kinder, og han rystede som et Løv i Stormen. Han stod med Sigvards Haand i sin, og de to Mænd saa paa hinanden som To, der tilsammen er blevne frelste fra et dødeligt Fald.

Senere da Lægen forlod Bratland og i sin stille Tanke sendte den Kvinde en ydmyg Hilsen, hvis Barn han havde frelst, tog Rejdar endnu en Gang hans Haand i sin: „En sidste Hilsen fra min Hustru og mig, Doktor — vi siger Tak og Ære.“

De mødtes i et Blik fra dybeste Grund — der, hvor Gud er tilstede i ethvert Menneske under Opgjøret, naar det Gode sejrer. — Saa skiltes de.

Idet Rejdar gik tilbage fra Stranden, saa' han sig uvilkaarlig omkring — hvor var hun?

Da kom gamle Ingjer i det samme fra Baggaarden og skyndte sig hen over Marken til sit Hus, men pludselig, da hun fik Øje paa Sagføreren, vendte hun om og gik hen imod ham.

„Hvorfor er du gaaet fra Barnet?“ spurgte han barsk.

„Jeg har lovet at komme did og mælde, naar Gutten var død, og Doktoren ta'et afsted,“ smilede hun, idet hun gjorde hemmelighedsfulde Tegn til Huset.

Rejdar forstod Meningen: at dér var Agnes flygtet hen. „Gaa tilbage i denne Stund og vig ikke fra Barnets Seng!“ kommanderede han. „Jeg skal nok selv bære Bud.“

Og dermed skyndte hver sig sin Vej. Men da han var naaet til gamle Ingjers Hus, kiggede han dog først ind gjennem en liden Glug i Døren for at se, om hun var der. Jo! Hun laa paa Knæ foran en liden Kubestol, hvorpaa der laa en opslaaet Salmebog. Men hendes foldede Hænder hvilede paa Bladene, og hendes Øjne stirrede frem for sig, som de var brustne. En dyb Skræk jog gjennem hele hans Væsen: Om hun var død! Han rev Døren op. „Agnes!“ raabte han og slog Armene om hende.

I det Øjeblik fik hun Liv og Bevidsthed tilbage. „Død?“ skreg hun og rev sig løs fra ham.

„Nej, nej! Levende, lyslevende!“ udbrød han og drog hende ind til sig igjen.

Hun saa et Øjeblik med en Blanding af Skræk og Glæde paa ham; saa lagde hun sit Hoved til Hvile paa hans Bryst og syntes i en Stund at falde hen i den samme Bevidstløshed. Men lidt efter slog hun Øjnene op paany: „Han lever!“ hviskede hun, som hun talte til sig selv. „Saa har jo Gud tilgivet.“

„Ja — det har han saavist,“ sagde Rejdar og trykkede hende fast ind til sig.

„Men — hvad er da jeg? — — har jeg — —“ og hun rev sig endnu en Gang løs fra ham og saa dødsangst paa ham.

„Du er min inderlig kjære Hustru,“ sagde han og bredte Favnen imod hende.

„Er jeg — din Hustru! Aa, vær velsignet!“ udbrød hun og sank i Knæ; men han greb hende og bar hende i sine stærke Arme tilbage til Gaarden.

Og da hun saa sad der Haand i Haand med ham ved det sovende Barns Seng og uafladelig saa ham ind i Ansigtet med de store, straalende Barneøjne, gik Drømmen atter frem for ham. Men Barnet var bleven til Hustruen, og han syntes, hun sad der med hele Favnen fuld af Fjældroser, og at hendes dejlige Smil var Lyset, som drog ham fremad. — „Gud have Lov, at han fandt Vejen — uden om Afgrunden!“

Tankekorn.

I Lykken kjender du dig ikke selv, i Ulykken kjender man dig ikke.

* * *

Af Erfaring bliver man vel klogere, men aldrig klog.

* * *

Smerte og Erfaring er Menneskenes bedste, men ogsaa strængeste Lærere.

* * *

De Folk, som hyppigst taler om deres Fejl, ere i Reglen fast overbeviste om deres egne Fortrin.

Gode Raad.

Forgyldte Rammer, der er tilsmudsede af Støv og Fluer, lader sig bedst rense, naar man gnider dem let med en blød, ulden Klud, som er vædet med Provence- eller Mandelolie. Fint polerede Trærammer og Møbler kan behandles paa samme Maade; kun kan man her gnide stærkere end paa forgyldte Ting. Man maa passe, at de fugtede Steder bliver godt aftørrede, da Støvet ellers hurtig sætter sig fast igjen.

* * *

Det er en bekjendt Sag, at Uldtøj har Tilbøjelighed til at „krybe ind" i Vask. Som Middel til at forebygge dette tilraades følgende: Tøjet lægges om Aftenen i Blød i varmt, dog ikke kogende Vand, i hvilket der er opløst $^1/_2$ til $^3/_4$ Gram Borax pr. Liter Vand, hvorefter der den følgende Dag atter tilsættes varmt Vand, blandet med Borax, og Tøjet vaskes nu uden Sæbe. Tøjet maa dernæst kun skylles i varmt, ikke koldt Vand.

* * *

Bortfjærnelse af Blækpletter paa Gulvet kan i de fleste Tilfælde ske ved Hjælp af fortyndet Svovlsyre. Stedet, hvor Pletten har været, maa derefter gnides over med en Opløsning af Soda og Potaske.

* * *

Middel mod Forkølelse. Kom sex Æg, en halv Snes Theskefulde Sukker og sex smaa Glas hvid Vin i en Skaal over Ilden og rør hurtig omkring i det, til det begynder at hæve. Derefter serveres det i smaa Glas.

* * *

Appelsinkage laves af følgende Bestanddele: en Kop Smør, 3 Kopper Sukker, 1 Kop Mælk, 4 Kopper Mel, 5 Æg, 1 Appelsin og 3 Theskefulde Gjærpulver.

* * *

Vil man spare sig Ulejligheden og Ubehageligheden med at tilrøge et nyt Porcellænspibehoved, kan man anvende følgende Fremgangsmaade: Man bestryger Pibehovedet indvendig med en tyk Opløsning af Sukker og Stivelse i Vand, stopper det med en simpel, blot ikke for tør Tobak, antænder denne godt og stiller saa Pibehovedet i Kakkelovnens Trækhul, hvorved det bliver udrøget af sig selv. Naar dette gjentages næste Gang, bliver Hovedet indvendig overtrukket med en Skorpe.

Brændesamleren og hans Kone.

(Efter N. F. Schiöttz-Jensens Maleri).

Den Fortælling, som Kunstneren giver i sit Billede, opfrisker de gammelkjendte Ord, at Livet er rigt paa Modsætninger. I Forgrunden af det prægtige, danske Landskab, hvor den brede Vej løber langs Skovgjærdet, staar Brændesamleren og hans Kone: et Par gamle, udslidte Mennesker, der vel snart kunne se Enden paa de mange trælsomme Arbejdsdage. Ryggen er kroget, Trækkene furede. De har en Gang kunnet arbejde som de bedste, da der endnu hjemme i Hytten var de mange Munde, som skulde mættes. Men Aarene og det haarde Slid har taget paa Kræfterne, og man duer ikke mere saaledes som før i Verden. Nu maa der standses og pustes, om det saa blot gjælder at bringe en Dragt Kviste og Kvas hjem fra Skoven. Men har man ikkun en Smule at bide og brænde i de Aar, som endnu er tilovers, saa er man tilfreds og kræver ikke mere. Her ligger Livet bagved.

Men dér, længere borte, gaar et ungt Par, svaje og ranke, med lette Skridt. Livet ligger foran dem, og det bliver vel ikke saa trælsomt og fattigt som Brændesamlerens og hans Kones. De har aabenbart en hel Del at betro hinanden, Fremtidsplaner at drøfte, lyse Udsigter at se frem imod.

Det er Modsætningen mellem de to Par, som nylig passerede forbi hinanden paa Veien langs Skovgjærdet. Men hvor stor Kontrasten end er, er det dog ikke godt at vide, hvilket af disse to Par, der en Gang gaar lykkeligst i sin Grav — det gamle eller det unge. Thi det kunde maaske hænde, at Brændesamleren og hans Kone var i Stand til at fortælle en Historie om, at Livet slet ikke har formet sig saa trist for dem, som det ved et flygtigt Øiekast kunde se ud til. Der er dog den Retfærdighed til, at ogsaa et Par fattige Brændesamlerfolk kan være lykkelige paa deres Vis.

Brændesamleren og hans Kone. (Efter N. F. Schiøtz-Jensens Maleri)

Stakkels Moses!

En Erindring fra mit Sømandsliv.

Af **Oscar Madsen.**

(Med Illustrationer af Alfr. Schmidt.)

Hvad hans Døbenavn var, har jeg aldrig vidst eller i alt Fald for længe siden glemt det. „Moses" kaldtes han hele Soldatertiden igjennem, og han lød selv denne Benævnelse saa godt som sit Nummer. Det Navn havde Kammeraterne givet ham for hans store Gudfrygtigheds Skyld. Og det var nok ellers det eneste gammeltestamentlige ved hele den ærlige Søguts skikkelige, vestjyske Skrog.

Jeg husker Moses fra Tjenestens allerførste Dage. Moses var nemlig til en Begyndelse sat paa en hæderfuld og fremskudt Post som højre Fløjmand i en Deling. Han var den længste iblandt sex hundrede indkaldte Marinesol-

dater og havde i hele Depotet ikke kunnet finde nogen Uniform, der passede ham. Det var et skjønt Syn at se ham paa Fløjen med de altfor korte Buxer slubrende om de tynde Skanker, medens Matrostrøjen hang som en slap Sæk om den pilmagre Krop. Virkningen var uimodstaaelig, navnlig da den saaledes udhalede Krigsmand trak højre Skulder ligesaa højt til Vejrs, som venstre Skulder sank dybt ned. Det saa' ud, som om den umaadelig lange Næse, der lig en Styre-Aare var anbragt midt i hans benede Fugleansigt, forgæves vred og vred sig for at tilvejebringe en Slags Balance mellem Skikkelsens uproportionerede Linjer.

„Hvad hedder du, Landsmand?" spurgte Underofficeren, der med skrævende Ben og Hænderne puttede i Buxelommerne omtrent til Albuerne stod og mønstrede Afdelingen.

„Ra?" gjenmælede Moses.

„Kan han ikke svare, han, Kulso?" kom det igjen fra Befalingsmanden.

„Ra?" lød det atter fra Moses, der med vidt opspilede, fortvivlede Øjne stirrede paa sin Foresatte og aabenbart ikke forstod et Ord af hans Tiltale.

Hans „Ra", der sagtens skulde betyde „Hva?", dræbedes frem paa det bredeste Vestjyske med en Lyd som en Søfugls hæse Skrig. Og meget ved Moses ledte overhovedet Tanken hen paa hine store Søfugle, der bliver saa forfjamskede og forvirrede, naar de er komne for langt bort fra deres egentlige Element, at man kan fange dem med Hænderne. Mere forfjamsket Soldat har der sikkert aldrig været set i dansk Hær og Flaade.

Som højre Fløjmand var Moses færdig med det samme. I det hele taget var han ikke længe om at faa sin Stilling ombord slaaet fast:

Skive for de overordnedes Vitser, for Kammeraternes Spot.

Den skikkelige Thyborønfisker havde aldrig været udenfor sin Hjemstavn, før nu Tjenesten havde kaldt ham til Kongens Kjøbenhavn. Alt, hvad han saa og hørte, var kun egnet til at vække hans mest uforstilte Forbavselse. Knapt nok kunde han paa sin brede Dialekt gjøre sig forstaaelig for andre, end sige, at han, der var saa dum, som Dagen var lang og et Stykke af Natten med, skulde kunne

forstaa, hvad der foregik omkring ham. Men med al hans Dumhed var der ikke ond Blodsdraade i ham, ikke Gnist af Vrangvilje eller Tværhed, hvad Gjerning han saa sattes til. Sven Due lig gjorde han alt af Hjærtens Lyst, men gjorde alt forkert.

— — Moses taalte villig Spot og Vitser, Stød og Spark uden Knyv og Klage. Hurtig opdagedes Grunden til denne Stakkels næsten ubegribelige Godmodighed og Taalmodighed. Moses var „hellig", som saa mange i hans Egn. En lille Lommebibel veg aldrig fra ham. Den var hans Trøst i alle onde Timer, mod alle Skæbnens Tilskikkelser. Og helt kjønt og rørende kunde det være at se den lange leddeløse Fisker, der gik omkring blandt de andre som en ensom og fremmed Fugl, opsøge sig en lønlig Krog i Fritimerne for at kunne læse i sin kjære Bibel, uforstyrret af Kammeraternes Spottegloser og deres slibrige Historier, der for ham var en Vederstyggelighed. Han forputtede sig i Skjul af de svære Tougruller omkring paa Vagtskibets Dæk, somme Tider krøb han helt op i Mærset, bare for at være i Fred. Opdagedes han i sin fromme Beskæftigelse, var det just ikke andægtige Tilraab, der vankede. Thi hele Rekruttiden igjennem vedblev han at være Fregattens sorte Faar og Syndebuk, selv om en og anden respekterede hans Følelser og efterhaanden fik den fortrykte, menneskefky Særling kjær, netop for hans Besynderlighedes Skyld.

— — En Søndag Eftermiddag efter Paraden var det. Landlovsholdet var sat i Land. Den øvrige Del af Besætningen paa Vagtskibet begyndte at modtage Søndagsbesøg. Og der blev efterhaanden livligt oppe paa Dækket. Toldbodens Færgebaad bragte Ladning efter Ladning af Gjæster ombord, Familje og Venner af de Værnepligtige, et Mylder af „Civilister" der nu i nogle Timer kunde blive ombord og hjælpe Krigerne med at fordrive Eftermiddagstimerne. Næsten talrigere end Vennerne mødte Veninderne. Orlogsgutterne har altid siden Willemoes' Dage — sagtens ogsaa før — havt en høj Stjærne hos det smukke Kjøn. Hver anden Mand paa Skibet havde følgelig Besøg af sin mere eller mindre ringforlovede Kjæreste. En gammel Harmonika kom frem, en solbrændt Ulk af en Styrmand, der fo'r paa Varmen, naar han ikke netop var inde at tjene

Kongen, spillede op, og saa gik Valsen, baade forlænds og forkert, lystig over Dækket.

Jeg var iblandt dem, der nøjedes med at se til. Og til min ikke ringe Forbavselse opdagede jeg ogsaa min Ven Moses i Tilskuernes Skare.

Dette var noget nyt og uhørt.

Thi i disse Søndagstimer plejede ellers den Thyborøn-Mand at søge Skjul langt borte fra alt forargeligt, verdsligt Tant, i Selskab med sin Bibelbog, dybt nede paa Banjerdækket eller paa Platformen, hvis altid aabentstaaende Arrestrum var et af hans Yndlingsskjulesteder.

Men Moses heroppe paa Dækket, i Færd med at se paa Dansen! Saa stod Verden næppe længe.

Min Forbavselse var stor. Men den skulde blive større endnu.

Thi med ét saa' jeg Moses trine ud af Tilskuerkredsen og med lange, skrævende Skridt slingre over Dækket med højre Skulder endnu mere spidsvinklet end sædvanlig og med Styreaaren i travl Virksomhed.

Jeg fulgte ham med Øjnene. Og ikke langt var jeg fra at forse mig.

Thi med disse mine egne Øjne maatte jeg se, hvorledes Moses — o, skinhellige Moses! — „brasede op" for en af de fejende „Baldamer", og det netop en af de mest fejende blandt dem alle, og dristig gav sig i Snak med hende.

Vidunder efter Vidunder.

Jeg saa' Pigebarnet, der sad inde med hele det umiskjendelige kjøbenhavnske Trækfugle-Sving, „dreje bi" for den vestjyske Fiker og strække ham begge Hænder i Møde.

Lidt efter saa' jeg de to sidde for sig selv paa en Bænk henne under Hytten i fortrolig Samtale. Moses' Ansigt lyste i et stort, lyksaligt Smil, der trak Næsen skævt og gjorde Øjnene bittesmaa og næsten skælmske. Jeg holdt stadig Øje med dem. Samtalen varede længe. Tilsidst saa' jeg Moses — ja, tænkte jeg det ikke nok! — trække Bibelbogen op af Lommen og vise Pigebarnet et og andet Skriftsprog deri. Hun lod, som om hun opmærksomt hørte efter hans Forelæsning. I Smug skottede hun efter de dansende. Og med den ene Fod vippede hun i Takt efter Harmonikatonerne. Men mere fik hun ikke danset den Dag, skjønt nu og da en af Gæsterne bød hende op. Hun turde

aabenbart ikke for Moses, der ved disse Lejligheder lod høre en arrig Grynten som et saaret Vildsvins.

— Ud paa Aftenen, efter at de Fremmede var sendte

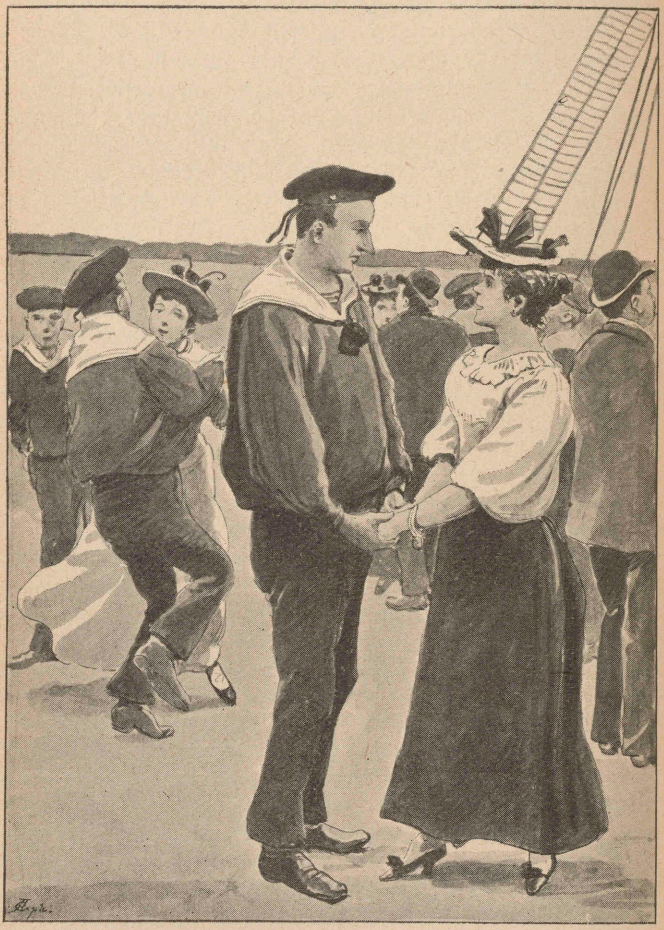

fra Borde, kom jeg i Snak med Moses. Han sad ved sin Bakkes Bord nede paa Batteriet, havde stoppet sig en Snadde, dampede fredeligt af den med et stille, fornøjet Ud-

tryk i Ansigtet og syntes i det hele mindre sky og søfugleagtig, end han plejede.

„Naa, Moses, du traf nok Bekjendte i Dag?" begyndte jeg.

Han nikkede sagte og tilfreds.

„Hæ — ja, jeg havde skrevet hende til; — hun er ellers hjemme fra mit."

„Jeg kunde tænke det, Moses," bekræftede jeg.

„Men hun tjener jo her i Kjøbenhavn," fortsatte han.

„Det er et farligt Sted at være, Moses," mente jeg at maatte indrømme hans strænge Anskuelser.

Der fo'r en Sky over Moses' Ansigt, og han nikkede flere Gange betydningsfuldt:

„Ak ja, ak ja — hun er jo sagtens blevet et Verdens Barn."

„Er det din Kjæreste, Moses?" spurgte jeg, i mit stille Sind saare bekymret for, at han ikke helt havde Uret i sin nys udtalte Bekymring.

Han saa' hvast og mistænksomt paa mig.

„Hvad kommer det dig ved?" knurrede han.

Saa rejste han sig og gik.

Og senere blev jeg aldrig indviet i Moses' Fortrolighed. Derimod saa' jeg et Par af de følgende Søndage noget nær de samme Scener gjentage sig som paa denne.

— Saa blev Moses udkommanderet. Hans Ordre lød: med Korvetten til Island. Og Moses rejste. Tiden gik, Sommeren svandt hen.

Fra den Tid, Moses drog bort, ophørte ogsaa hans „Kjæreste", eller hvad man nu skal kalde hende, at høre til Vagtskibets faste og stadige Søndagsgjæster.

Sandt nok, hun var næppe noget Mønster paa den kvindelige Dyd og Troskab. Og alt i Moses' Dage havde hun temmelig sikkert erhvervet sig flere Venner ombord, end den brave vestjyske Gut vist kunde være tjent med. Dog skal det siges til hendes Ros, at jeg nu kun sjældent og med lange Mellemrum saa' hende i den lystige Skare, der om Søndagene svang sig i Dansen paa Dækket af Fregatten.

Det led mod Slutningen af min Tjenestetid.

Da indløb der en Dag Brev og Bud fra Islandskorvettens Chef.

„Afgaaet fra Reykjavik for Hjemgaaende til Danmark.

En Mand — og Nummer og Navn anførtes — død af Brystsyge og begravet i Akueyri. Ellers alt vel ombord."

Herregud, det var stakkels Moses, der havde lagt sine tynde, pilmagre Lemmer til Hvile deroppe paa det fjærne, øde Ejland! Ensom, uden en kjærlig Haand til Hjælp og Trøst i de sidste Timer. Ladt tilbage, et fremmed Lig i fremmed Jord, en Fremmed, som han havde været hele Livet igjennem. Hvormange vilde monstro ofre ham en Taare, gjemt og glemt, som han var med det samme. „Ellers alt vel ombord".

— Tilfældig var Pigebarnet, „Laptasken", som jeg kun var altfor tilbøjelig til at kalde hende, ombord paa Skibet til Dans den følgende Søndag. Som hun tumlede sig gladest i Valsen, passede jeg hende op for at sige hende et Par Ord.

„Har De hørt nyt fra Moses?" spurgte jeg hende.

Hun studsede lidt, svarede saa:

„Nej, kun én Gang, siden han rejste, det lange, skikkelige Drog. Er der noget? Jeg har daarlig Tid!"

Fødderne dansede paa hende, medens hun talte. Aabenbart havde hun meget ringe Opmærksomhed for min Konversation. Hun saa' næppe nok paa mig. Jeg hørte jo ikke til dem, der plejede at „dreje".

Musiken spillede op til en ny Dans, medens jeg stod og betænkte mig paa, om jeg overhovedet skulde bringe hende Meddelelsen. Jeg frygtede hverken for Krampegraad eller Hjærtesorg — tværtimod. Maaske vilde hun et Øjeblik mindes Barndoms- og Ungdomsvennen og saa lade ham være glemt med det samme. Hvorfor saa tale? Hvad kom det hele i Grunden mig ved?

— Musiken spillede op. —

„Det er en Rheinlænder," udbrød Pigebarnet livlig. „Danser De den?"

Og hun slog Armene om Livet paa mig, rimeligvis blot, fordi jeg i Øjeblikket var den nærmeste.

Jeg holdt hende tilbage, saa' hende tæt ind i Øjnene og sagde kort:

„Moses er død. Paa Island ligger han nu begravet."

„Død?"

Hendes Arm, der endnu laa om mit Liv, slappede sit Tag, hendes Ansigt stivnede og blev hvidt, og de store Øjne sløredes i deres Udtryk.

Jeg førte hende udenfor de dansendes Kreds. Paa en Bænk sank hun sammen i voldsom Hulken, medens jeg i faa Ord fortalte hende den Smule, jeg vidste, om Moses' Endeligt.

Det var en underlig, en pinlig Situation: den stakkels, forfløjne Pige, opløst i Graad, ægte, uforfalskede Taarer, der kom fra Hjærtet og ikke vilde standse, alt imedens Rheinlænderens Toner vuggede kækt over Dækket, og Matrosernes drøje Tramp lød i Plankerne. Næppe anede nogen af de dansende Gutter deres gamle Kammerats Død. Sikkert sendte ingen af dem en Tanke til hint efterladte „Nummer" oppe paa den fattige, islandske Kirkegaard.

— Stakkels Moses!

Og dog ikke saa stakkels endda.

Den unge, hulkende Kvindes Taarer, der flød for hans Skyld — lige meget hvem og hvad hun var — har de ikke havt Magt til trods den lange Afstand, trods Hav og Bølge, at smælte Isskorpen over hans ensomme Grav, at lade et Par blege Roser spire frem af Sneen over hans Tue?

— — Da hun omsider havde fattet sig lidt, trykkede hun min Haand og bad om at blive fulgt fra Borde.

Gjærne gjorde jeg hende denne Tjeneste.

— Og det var sidste Gang, jeg saa' hende til Søndagsdansen paa Vagtskibets Dæk.

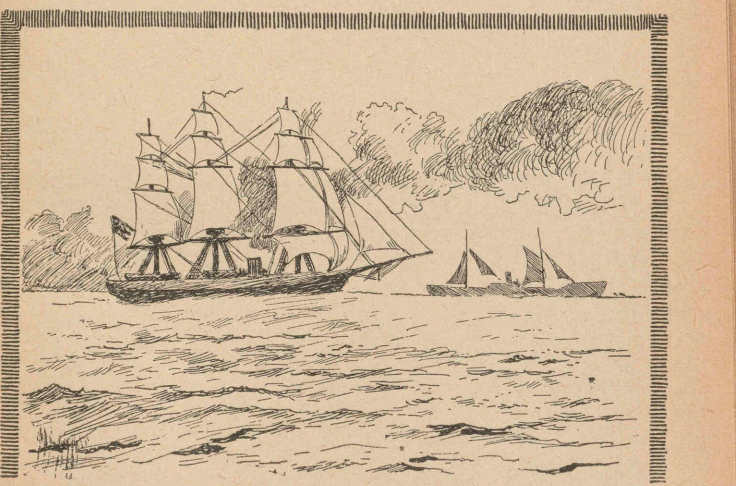

Det vil næppe gaa saa glat.

(Efter Professor J. Exners Maleri).

Hvis de unge var lige saa enige som de to gamle, der hjærtelig giver hinanden Haanden, saa kunde der jo nok være Udsigt til, at det vilde gaa ganske glat. Men Frieren, der endnu staar i den aabne Dør med Haanden paa Laasen, ser baade noget forlegen og betænkelig ud, og den unge Pige ved Enden af Bordet ser saa haardnakket ned paa sit Strikketøj, at det ikke er godt at sige, hvorledes hun vil optage Frieriet.

Saa er der endvidere Mutter, som kigger op fra Sytøjet med en temmelig stram Mine. Mon hun er stemt for Partiet? Det er tydeligt nok, at de allesammen har en Følelse af, at det er et afgjørende Øjeblik, der nærmer sig. Den anden unge Pige betragter Søsteren med et prøvende Blik, som om hun vilde sige: „Ta'er du ham saa, eller ta'er du ham ikke?" Og selv den lille Fyr ved den modsatte Side af Bordet har afbrudt sin Læsning og ser nysgjerrig hen paa de fremmede.

Ja, det kan blive til, hvad det skal være. Først vil man i Ro og Mag bænke sig i Stuen. Mutter vil maaske byde Mændene et Par Kaffepunscher, og man vil snakke om Vejret, og hvad andet der ligger for. Men tilsidst maa de frem med deres egentlige Ærinde, og saa vil det vise sig, om den unge, blufærdige Jomfru, der bøjer sit Hoved dybt ned over Strikkestrømpen, er tilbøjelig til at give Bejleren sit Ja. Hun er en kjøn Pige og ser rar og god ud, saa han kan nok være tjent med at faa hende, og hvis de ellers passer for hinanden, kan Partiet jo blive til Glæde for alle Parter. Men foreløbig er det de to gamle derhenne, som har Ordet, og de hjælper nok til, at Sagen kommer i Orden.

Det vil mappe om os alt. (Efter Prof. J. Exners Maleri.)

Gode Raad.

Ved at strø Bygavner paa Sæden, hvor der viser sig Snegle, vil baade disse og Regnorme komme frem i Mængde, saa man let kan opsamle dem.

* * *

Smaahakkede Løg, blandet med Mel, skal ikke blot være et godt Foder for Høns, men tillige være i Stand til at forebygge Sygdomme hos Hønsene, som Betændelse i Hovedet, Øjnene og Svælget, Saar osv.

* * *

Kittede Køkkenkar. Sex Dele Pottemagerler og en Del Jærnfiltspaan blandes med Linolie til en tyk Deig. Denne Blanding smøres paa begge Kanter af det sprukne Kar; de presses mod hinanden og sættes hen for at tørres, hvilket som oftest kan vare et Par Uger.

* * *

Middel mod Rotter. I Lader og Kornlofter paa Landet er det hensigtsmæssigt at indrette en Aabning i Gavlen, saaledes at Slørduglen og Hornuglen kan slippe derigjennem. Det har vist sig, at et Par saadanne Ugler i Løbet af kort Tid fuldstændig har renset Kornlofter for Rotter og Mus.

* * *

En Frokostret. En velsmagende og vistnok lidet kjendt Ret, som vil være passende til Frokost, laves paa følgende Maade: Med en Gaffel skiller man lidt kold Fisk i smaa Stykker, smelter noget Smør i en Stegepande og rører Fisken saa længe om deri, til den er godt varm. Derefter hælder man en Kopfuld Ris, to blødkogte Æg og lidt Krydderi derover; det hele steges et Øjeblik over Ilden og er saa færdigt til at serveres.

* * *

Agurker til Vinterbrug. Om Sommeren og Efteraaret, naar der er Overflod paa Agurker, graver man paa et tørt Sted et tre Fod dybt Hul, som kan optage et eller flere Lerkar. Disse Kar sættes ned i Hullet og omgives med Jord lige op til Randen. Man fylder dem enten paa én Gang eller efterhaanden med friske Agurker og lukker dem til med Laag, som slutte aldeles tæt, hvorpaa Hullet atter fyldes med Jord. Paa denne Maade kan man have friske Agurker hele Vinteren igjennem. Man maa imidlertid, hver Gang man udtager nogle af Agurkerne, atter omhyggelig lukke Karret og tilkaste Hullet.

To Digte

af

Nicolaj Bøgh.

I.

Hjemmet.

Som et Skib foruden Ror,
som en Lyre uden Tone,
som et Træ foruden Krone,
er et Hjem foruden Mo'er.

Som et Spørgsmaal uden Svar,
som en Kirke uden Præsten,
som en Gjerning uden Næsten,
er et Hjem foruden Fa'er.

Som den blomsterløse Tjørn,
som en Jul foruden Stjærner,
som en Frugt foruden Kjærner,
er et Hjem foruden Børn.

Men, naar disse, Favn i Favn,
sig i Livets Kilder spejler,
da er Hjemmet som en Sejler,
der har Himmerig til Havn.

II.

Unge Dage.

Der falder Længsel over mit Sind,
jeg tænker paa kjære Steder;
i Mindets yndige Solbjærgskin
sig alle Billeder klæder.

Som Stjærner, der længst er slukket ud,
til Jorden lyser og smiler,
saa sendes mig mangt et venligt Bud
fra dem, der i Døden hviler.

Som Solen tidt efter Dagens Regn
med Glans i det Fjærne skinner,
saa lyser over min Ungdoms Egn
de mange dejlige Minder.

I Dalen ligger en Præstegaard
i Ly af løvrige Kroner;
der bygger Svalen bag Tag i Vaar;
— jeg lytter tidt til dens Toner.

I Løn der løber saa mangen Sti
i Skovens inderste Gjemme;
der hører jeg Elskovs Melodi
med Nattergalenes Stemme.

Det dufter af Sommersæd og Græs,
det blaaner fra fjærne Vidder;
og jeg — jeg ligger ved Bondens Hæs
og hører paa Spurvekvidder. —

Jeg kjender en ydmyg, lille By,
som Bæltets Vover fornøje;
der ligger et Hus i Lundens Ly;
der smiler min Moders Øje.

Fra Hjem med Kjærligheds Liv som Lov,
fra Sletter, Haver og Moser,
fra Eng og Banker, fra Mark og Skov
dufter Erindringens Roser.

De Svaner, der svømme paa Urdes Væld,
er tavse som Nattens Stemmer:
jeg sidder tyst i den sene Kvæld,
hvor Stilheden Tanker gjemmer.

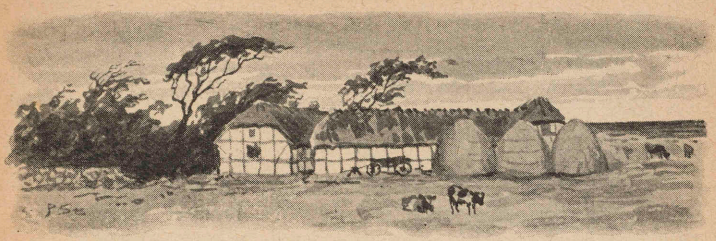

Folkene paa Hyllenæs.

Fortælling af **Anton Andersen.**

Med Illustrationer af Poul Steffensen.

Paa Sydsiden af Laaland, ikke langt fra Rødby, strækker sig en lang, smal Halvø ud i Østersøen. Nu til Dags er den i Reglen helt overskyllet af Vand og kan da kun forfølges som en Række af Smaaøer eller Holme, der ende i det fremtrædende Punkt Hyllekrog. Men engang i svundne Tider laa her paa Halvøen en enlig Gaard, omgivet af veldyrkede Marker og frodige Strandenge. Den tilhørte en gammel Bondeæt, der foruden hele det lange Næs ogsaa ejede flere af de nærliggende Smaaøer, som vel var ubeboede, men afgav fortrinlige Græsgange.

Ætten havde gjennem mange Slægtled siddet inde med Hyllenæsgaarden, der vedblivende var gaaet i Arv fra Fader til Søn. Der havde hos denne Slægt været en stor praktisk Dygtighed, sejg Vedholdenhed og en jærnfast Viljes modige Styrke. En hidsig, stundom noget voldsom Natur havde særtegnet Ættens Mænd, der alle var kraftige, rankvoxne og firskaarne Skikkelser, med et ejendommeligt mørkt Drag over de storformede Træk. Der var i det hele i Typen noget fremmedartet, der navnlig kjendtes i det kulsorte Haar, den brunlige Lød og de mørke Øjne under stærkt buskede Bryn. Der fortaltes i Egnen mange mærkelige Historier om Hyllenæsslægtens kraftige Daad, der dog ingenlunde altid havde været af ubetinget fredelig Art.

Sagnet vilde tillægge Ætten vendisk Oprinden, hvad heller ej var usandsynligt. Den troede i hvert Fald selv herpaa, og just denne Afstamning, i Forbindelse med gammel Velstand, gav den et vist Stolthedsgran, som bidrog til, at den hævede sig over sine Omgivelser, der alle var fattige Hovbønder eller trællende Arbejdsfolk. Navnet „Hyllenæs" var fra først af tillagt Slægten som et stedligt Tilnavn, der ikke var langt fra at lyde som et Øgenavn. Men den havde efterhaanden optaget det som et Hædersnavn, hvoraf den brystede sig saa godt som nogen Adelsæt. Det, at høre til Hyllenæsslægten, var vel ikke noget særligt Anbefalingsbrev for Dyd og gode Sæder, men dog et af de Pas, for hvilke alle Døre vilde aabne sig, og Folkene paa Hyllenæs havde da ogsaa bestandig borlgiftet og taget til Ægte blandt den laalandske Øes rigeste og mest ansete Ungdom.

Paa den Tid, da nærværende Fortælling begynder, ejedes Gaarden af en to og trediveaarig Mand, som nylig havde overtaget den efter sine Forældre. Han hed Knud og var ugift. Da han var eneste Barn, var han naturligvis gaaet ind til stor Rigdom. Blot man saa ham, fik man af hans Mine straxt Besked om, at han var sig bevidst, hvad han var, og hvad han havde at raade over. Knud Hyllenæs havde faaet en aldeles forfejlet Opdragelse. Ikke, at han havde savnet Kærlighed under Opvæxten. Tvært imod! Men denne Kærlighed havde syndet og taget feil baade af Midler og Maal, idet Drengen var bleven i høj Grad forkælet og forvænnet. Hver lille Knold paa hans Vej var bleven jævnet for ham, og han havde faaet sin Vilje i stort som i smaat. Tidlig tog Faderen sin lille Yndling med ud paa Markerne og i de rige Strandenge, hvor Græsset bredte sig blødt og frodigt. Saa slog den selvbevidste Mand ud med Haanden, og, pegende ud over de vinkende Herligheder, havde han fyldt Drengen med en hovmodig Bevisthed om, at alt, hvad Øjet her kunde fryde sig ved, og meget mere end det, skulde med Tiden blive hans. Tidlig vaktes da Begjærlighed og Forfængelighed hos Knud. Men lære noget, havde han ingen Lyst til, og Faderens altid overbærende, næsten sygelige Ømhed, stillede heller ingen Krav til Flid eller Udholdenhed. Og saa voxede han da op i det rige Hjem uden nogen Sinde at have lært at bøje sig, uden at vide, hvad det vil sige at indordne sig

under Pligtens Bud og at føle et Ansvars Betydning. Det tøjlesløse blev desaarsag lidt efter lidt det fremherskende i han Natur, og da han i forstærket Grad syntes at have arvet sin Slægts heftige Sind og fremstormende Voldsomhed, uden paa samme Tid at eje dens ubestridelige Dygtighed, saa vil det ikke undre, at de stærke, utæmmede Kræfter snart traadte i Tjeneste hos Lidenskabens raa Magter.

Knud Hyllenæs var ellers ikke uskjøn af Ydre. Hans høje, kraftige Skikkelse tog sig ud; det blanksorte Haar var sat op i flotte Bukler om Ørene, og de mørke Øjne kunde funkle med en egen livfuld Glans. Men Ansigtets Linier var kolde og strænge, og Draget om hans Mund var trodsigt. Han vilde være første Mand i Laget, hvor han kom frem, og traadte nogen ham for nær eller krydsede hans Enemærker paa en Maade, som var ham imod, da var han Mand for at bane sig Vej, selv om der maatte bruges en Næve. Ved Ungdommens Sammenkomster havde han aldrig været vel set, thi han bragte over alt en vis Uhygge med sig. Egentlig var han en ypperlig Danser: stærk, smidig og vedholdende. Men Pigerne saa ingenlunde mildt til ham. De følte sig utrygge i hans Nærhed. Han ejede overhovedet ikke et eneste Menneske, han kunde kalde for Ven. Dog, dette anfægtede ham aldeles ikke, da han i Virkeligheden foragtede dem alle til Hobe.

I sin Hjemegn havde han ikke kunnet finde nogen Kvinde, der var værdig til at drage ind paa Hyllenæsgaarden som Brud, og nu var han allerede stærkt paa Vej til den anden Snes. Der var kun en eneste, der kunde være Tale om, og hun boede ham temmelig fjærn. Hun var allerede af Faderen udpeget som en passende Brud; hun var smuk og rig og god, men havde desværre hidtil kun skænket Knud liden Opmærksomhed, naar de havde været sammen ved Gjæstebud, og han kjendte kun meget lidt til hende.

Nu traf det sig saa, at Knud blev indbudt til Brylup hos en Slægtning i Landsbyen Musse. Han gjorde en Del Forberedelser i denne Anledning. Det gjaldt om at møde saa standsmæssigt som muligt, saa meget mere, som han var Brudens rigeste Slægtning, og desuden vilde han her faa Lejlighed til at være sammen med hende, han bejlede til, den smukke Annette fra Slemmingsholm. Han gjorde sig da ogsaa al mulig Umage for at tækkes hende

ved det nævnte Bryllup. Han udfoldede et Liv og en Veltalenhed, der næsten forbavsede ham selv, og som ikke kunde undgaa at henlede den almindelige Opmærksomhed paa ham. Men han var ikke af de beskedne. Han lagde i med stærke Farver og store Ord, og hans egen selvfølende og selvgode Person var det Midtpunkt, hvorom hans Tales Strøm svingede. For saa vidt, som det altsammen var anlagt paa at vække Annettes Beundring, forfejlede det helt sin Virkning. Hun sad næsten forskrømt og lyttede til, uden en eneste Gang at give saa meget som et Bifaldskny fra sig. Derimod lykkedes det ham at vinde hendes Fader, der daaredes af Knuds kraftige Skildring af Hyllenæsgaadens Seværdigheder. Ja, han lovede endog at aflægge et snarligt Besøg hos Knud og indbød ogsaa ham til at komme til Slemmingsholm.

Om Aftenen, da Dansen lystig traadtes i Storstuen, gav Knud den undrende Forsamling et talende Bevis paa, at han kunde mere end bruge Munden; thi han dansede og svedte, som gik det paa Livet løs. Og alligevel forstod Annette at undgaa ham, saa han kun fik danset et Par Gange med hende.

Hed af Ølket og den stærke Punsch, forpustet af den overdrevne Dans i de støvede, klumre Stuer, gik Knud omsider ud i Haven, hvor adskillige søgte Svalhed. Det var en dejlig Midsommernat. Fuldmaanen forenede sig med de lyse Nætters farveskære Glans og tændte et rødmende Brudeblus, der gjorde Gildet saare festligt. Det var dog ikke for at nyde Sommernattens sarte Skjønhed, at Knud vandrede ud i Naturen; han manglede al Sans i denne Retning. Men det var for at tørre Svedens sorte Strømme af Ansigtet og det pjaskvaade Haar og for i Stilhed at ærgre sig over Annette. Han forstod godt, at hun undveg ham med Overlæg. Var hun en slig knibsk Tingest? Haa, haa! Han fandt vel paa Midler til at vinde hende!

Som han i disse Tanker drev ned ad Havegangen, hørte han lystig Latter i Nærheden og saa en Flok unge Piger komme ned imod sig. Hurtig skjulte han sig bag nogle tætte Buske; han vilde belure dem. Kanske var Annette med.

De kommende standsede tæt ved ham, ordnede lidt paa hverandres Haar, rettede paa de pyntelige kniplingsprydede Hovedtøjer, glattede de brede Silkebaand og mønstrede hveran-

dres Udseende i Maanelyset. Først hviskede og fniste de paa ægte Tøsemanér, men lidt efter lidt lød Røsterne højere, saa Knud kunde høre hvert Ord, der blev sagt. Men han maatte erkjende den gamle Sandhed, at „den, som lurer, hører til sin egen Skam.“ Annette var netop mellem Flokken,

og Samtalen førtes om Knud selv, idet de andre Piger vilde høre Annettes Mening om ham. Men havde han indbildt sig, at hun i nogen Maade saa op til ham, da indsaa han snart, at han havde taget sørgeligt fejl. Han maatte finde sig i at sidde sammenknuget og med skærende Tænder æde Ærgrelsen i sig, medens Annette kaldte ham en „fæl

Storfkryder" og en „Pralehals". Ja, en rigtig vigtig Tøs sammenlignede ham endog med en „kalkunsk Hane paa en Mødding". Han erfarede, at man kalte ham „Venderen", „Næssekongen" o. s. v. Han hørte, hvorledes de andre drillede Annette med, at det var hende, han gjorde Haneben til; men han hørte ogsaa hendes Svor, at hun heller vilde være Pebermø alle sine Dage end have „saadan en indbildsk Nar, hvis sorte Venderøjne kunde skræmme en hel Hær bort!"

Endelig gik de da, og Knud kom frem, uendelig flov og ærgerlig. Da han kom tilbage til Gildehuset, lod han strax spænde for og kjørte hjem — inderlig flov, men tillige gram i Hu.

Annette Ebbesdatter hørte hjemme paa den eneste laalandske Bondegaard, der kunde jævnsættes Hyllenæsgaarden, ja, endog i Jordtilliggende overgik den. Den hed, som alt nævnt, Slemmingsholm og var kjendt for sin naturskjønne Beliggenhed lige ved Maribo Sø. Oprindelig havde den tilhørt Folk uden for Bondestanden, en Slægt, som flittig havde syslet med Bog og Pen, men som efterhaanden havde giftet sig ind i gamle Bondefamilier og nu levede paa Bondevis, om den end havde bevaret et noget finere ydre Præg, der dog mere var kjendeligt i en sartere Lød, mere ædeltformede Træk og smaa Hænder og Fødder, end i Tale og Sædvaner. Annette var et ualmindeligt smukt Skud af den gamle Stamme og lignede kun lidt Datidens Bønderpiger. De blide, blaa Øjne, det store, blonde Haar, den fine, skære Hud og det ungdommelige, næsten barnlige Udtryk i det skjøntformede Ansigt gjorde hende meget indtagende, og hvad der vandt hende alles Hjærter, var det lyse Smil, hun bar om Munden. Det Smil skænkede hun til alle; men kun sjældent lo hun med hin glade, ungdomskaade Latter, som egentlig tilhørte hendes Alder. Man anede bag Smilet et Stænk af Vemod i Sindet, og det bidrog yderligere til at gjøre hende interessant.

Da Knud Hyllenæs begyndte at gjøre sig Haab om at vinde hende, var hun slet ikke lykkelig. Der havde været en Tid, hvor hun sang og jublede med den unge Fugl, men det var efterhaanden blevet anderledes. Og dog var hun kun tyve Aar. Hendes Natur var Vemod og øm Hengivelse, og saa havde hun som en opdukkende Slægtsarv et

fælsomt Hang til Drømmerier, der i ledige Timer lod hende glide bort fra Virkelighedens Verden og bar hende højt op over arbejdstravl Larm til søndagsstille Egne. Hun kunde lulle sig ind i de fagreste Dagdrømme, om hvilke dog hendes nærmeste ikke havde nogen Anelse, og hun fandt med disse Anlæg ikkun en maadelig Forstaaelse i sin vante Kreds.

Der var naturligvis ogsaa en Helt i Annettes Drømme. Det var en ung Mand, blød og blond og fart af Lød, drømmesyg i Hu som hun selv. Han var Fattigmandsbarn, og Forældrene arbejdede paa Slemmingsholm. Grunden til Venskabet med ham var alt bleven lagt i Barneaarene og fortsattes senere. Naar Mogens, som han hed, i stille Sommeraftener, eller paa en Søndag Eftermiddag, kom og tog Plads paa Grøftekanten ved Gaardens Have, da oplod disse to beslægtede Naturer deres Sjæle for hinanden, og Annette følte bestandig fuldere, at ingen forstod hende saa godt som Mogens, og ingen holdt hun af som af ham. Han var ikke veltalende, og dog faldt hans Ord altid som Dug over tørt Græs, saa Annette kjendte Trivsel og Grøde i sit eget indre Liv for hvert et Møde med ham.

Men Ebbe Lundsgaard, hendes myndige Fader, fandt det upassende, at hun, der var en voxen Pige og et godt Parti, vedblivende vedligeholdt Forbindelsen med den fattige Karl, hvad der nødvendigt maatte give Anledning til Folkesnak, og han forbød hende strængt at tale med Mogens. Dette havde imidlertid til Følge, at aabenlyse Sammenkomster blev til hemmelige Stævnemøder. Men eftersom Kjærlighedens Ild sjælden kan helt skjules, saa varede det heller ikke længe, før Ebbe Lundsgaard vidste Besked om Annettes Færd, og de korte Møders stjaalne Lykke maatte ofte dyrt betales. Det bedste Middel, Ebbe kjendt imod slig „taabelig" Forelskelse, var et „fornuftigt" Giftermaal med en solid Velhaver, og det forstaas derfor let, at da Knud Hyllenæs meldte sig som Bejler, kom han ret tilpas.

Efter Brylluppet i Musse og efter Ebbe Lundsgaards Besøg paa Hyllenæsgaarden kom Knud jævnlig til Slemmingsholm, og for hver Gang han kom, forsøgte han stedse fortroligere Tilnærmelse til Annette. At han hin Brylupsaften havde hørt, hvad hun dømte om ham, æggede ham stærkere frem; han vilde sejre, og hun skulde myg og villig give sig hen til ham. Han dæmpede sin skarpe, skærende Røst i hendes Nærværelse, han pralede mindre, og

han overøste hende med Gaver. Men alligevel havde hun en Anelse om, at han inderst inde var rasende over hendes Kulde, og hun skjælvede endnu bestandig for hans sorte Venderøjne.

Alle i Hjemmet fandt imidlertid det foreslaaede Giftermaal ualmindelig lovende. De malede hende Fremtiden i de lyseste Farver; selv hendes spagfærdige Moder kunde ikke blive træt af at lovprise Partiet.

Faderen kjendte jo imidlertid godt Grunden til hendes Modstand og Vægring.

„Men," havde han sagt, „har du for Alvor Sind til den Mogens, saa kan du lige saa gjerne rejse med ham i Fattighuset strax. Af mig faar du ikke en hvid Skilling til det Gifte."

Alle formanede hende til at være fornuftig! Men det var jo netop det, hun ikke vilde være. Langt heller vilde hun med Mogens styre ud paa Kjærlighedens vinkende Vande, bar det end frem mod en fattig Kyst til et sparsomt Brød! Dog, Annette var ingen stærk Sjæl, der evnede at tage Kampen op og i trodsigt Mod møde frem med Viljens Staal. Hun vidste til sidst hverken ud eller ind, vag og veg, som hun var. Og dertil kom, at hendes drømmende Natur stundom spillede hende et Puds. Naar Kund havde gjort sig elskværdig, og naar han og de andre der hjemme havde skildret hende, hvor herligt hun kunde faa det paa den store, smukke Gaard, da lagde der sig stundom ligesom et koglende Drømmespind om hendes Tanker. Hun saa da i slige Øjeblikke sig selv som Husmoder paa Hyllenæsgaarden, omringet af et talrigt Tyende, der sprang for hendes Ønsker. Hun saa sig selv siddende i Dagligstuen, sømmende de hvide Lin, hygget af jævn Lunhed som en midalderlig Borgfrue. Uden for sine Vinduer i det kjønne gammeldags Anlæg vilde hun have alle sine Yndlingsblomster der hjemme fra Slemmingsholms Have: den hvide Lilje med det drysende Guldstøv, den mørke Gyldenlak og den dufttunge Natviol. Blev hun maaske tung om Hjærtet, naar hun mindedes Mogens, da vilde hun vandre langt ud paa Næsset, sætte sig paa en Tue, lade Blikket glide langt ud over det bølgesitrende Hav og længes og længes . . . .

Omtrent et Par Maaneder efter Brylluppet i Musse, en sildig Augustaften, finde vi Annette siddende med sit Sytøj i den store, smukt anlagte Have, som hørte til Slemmingsholm, og som endnu bar mange Spor af tidligere Ejeres fine Smag og udviklede Skjønhedsans. Den strakte sig ned til Maribo Sø, og der, hvor Annette sad, kunde hun se over Søen i dens største Udstrækning. Hun havde lagt Sytøjet fra sig og sad tilsyneladende helt fordybet i Skuet af det fængslende Aftenbillede, Naturen viste hende. Det sidste Skær af den synkende Sol spættede den rolige Vandflade med et Mylr af rødnende og hvidnende Lyspletter, medens de dystre Skove ud ad Engestofte til og de mægtige gamle Bøgetræer, der ludede ud over Bredden hinsides Søen, dannede en bred, sortagtig Bræmme, der bugtede sig ud og ind.

Der hvilede en forunderlig Fred over Landskabet, og den sænkede sig for et Øjeblik over Annettes Sind. Hun havde længe huset højst modstridige Tanker i sit indre og i det hele ført en saadan Kamp, at det gjorde usigelig godt en Gang igjen at føle Freden. Men det varede ikke længe, før hun atter kaldtes tilbage fra Harmoniens skjønne Egne til Virkelighedslivet med dets mange Mislydstoner. Hun mindedes brat, at hun sad her for at vente paa Barndomsvennen, Mogens, der, som saa ofte før, havde sat hende Stævne ved Søens stille Bred under de gamle Elmetræer. Hun vilde møde ham endnu en Gang, blev det end den sidste.

Men just som hun hørte det rasle i de høje Rør indenfor bag Hegnet og vidste, at om et Øjeblik vilde Mogens svinge sig op paa Grøftevolden og spejde ind i Haven, lød hendes Faders skarpe Røst, der mindede hende om, at det var Sengetid. Hun samlede i Hast sit Sytøj sammen og fik akkurat Tid til at hvifte til Mogens, der alt stod i Hegnet, at han maatte vente paa hende. Ebbe Lundsgaard kom hende i Møde og strøg tæt forbi det Sted, hvor den forsmaaede Bejler stod skjult af Løvet. Annette fulgte med ham ind. Da de stod i den lange Gang, som delte Huset i to lige store Halvdele, gik hun hen og kyssede efter gammel Sædvane Faderen paa Kinden, idet hun bød Godnat. Ebbe Lundsgaard var i en blød Stemning og begyndte at tale med hende om sit Yndlingsæmne: Giftermaalet med Knud Hyllenæs. Han sagde hende, at denne kom næste Dag for at faa endelig Besked, og nu haabede han, at Annette ende-

lig en Gang vilde forstaa, at det var et ærefuldt Tilbud, der var gjort hende, et saadant, som hun ikke kunde til=

bagevise, saafremt hun vilde sit eget Vel. Hun lovede intet, men skyndte sig op paa sit Kammer, der fandtes paa Kvisten ud mod Haven. Først kastede hun sig hen over sin

Seng og græd bitterlig, græd den unge Piges hede, hjælpløse Elskovsgraad.

Men siden huskede hun paa, hvem der ventede hende, og lydløst sneg hun sig ned ad Trappen, fik Havedøren aabnet og stod snart efter hos sin Ven. Hun græd meget, medens han søgte at trøste, saa godt han formaaede, og at skyde Fremtidens alvorsfulde Skæbneafgørelse ud saa længe som muligt. Han bad hende holde ud endnu en Stund, da han ikke kunde skaffe dem Tag over Hovedet før til næste Foraar. Men beslutsom, som Mogens aldrig før havde set Annette, sprang hun op og sagde med Varme:

„Jeg følger dig, Mogens, endnu i denne Nat. Lad os blot komme bort herfra, lad os se at blive gifte, saa kan ingen skille os ad."

Han kom imidlertid med sine mange sindige, uhyre fornuftige Indvendinger mod dette overilede Skridt, der, som han mente, kun kunde blive til Ulykke for dem begge. Men hun havde taget en stor Beslutning, og hun var i Øjeblikket uimodtagelig for Grunde. Sent paa Natten skiltes de. Mogens havde en hel Mil til den By, hvor han tjente, og Annette fulgte ham et Stykke paa Vej. Endelig skiltes de, og Annette vandrede langsomt hjemefter, hulkende, trøstesløs, skuffet! Mogens havde altsaa dog ikke havt Mod til at optage Kampen, skjønt hun for hans Skyld vilde have vovet alt og fulgt ham, hvorhen det skulde være. Han var ikke rigtig Mand. Det var vist rigtigt og sandt, alt, hvad han havde indvendt, men alligevel følte hun en underlig Skuffelse, en vis Bitterhed i Sjælen.

Hun foer sammen, hver Gang et Blad rørte sig, eller en sort Skygge tegnede sig ved Vejkanten. Hvad var nu det for en mørk Gjenstand? Aa, det var heldigvis ikke andet end den store, klippede Tjørn, der stod ved Indkjørslen til Gaarden og nikkede med sin lange, tynde Hals og sit runde Hoved, saa grangivelig lig et Menneske, at det ikke var sært, at den havde forskrækket mange om Aftenen. Men rørte den sig ikke? Lød der ikke som et tilbageholdt Aandedrag? Det løb hende koldt ned ad Ryggen. Hvad om nogen havde udspejdet hendes Færd? Hun kunde have skreget, men det gik jo ikke an. Hun nærmede sig Tjørnen; men da traadte en mørk Skikkelse frem for hende og spærrede Vejen. Den syntes at voxe op af Jorden og at antage en uhyre Størrelse! Da holdt hun sig ikke længere, men et

Skrig undslap hende og bares langt bort i den stille Nat. Hun sank sammen og vilde være falden om, havde ikke et Par stærke Arme grebet hende og holdt hende oppe.

Da hun atter nogenlunde gjenvandt sin Fatning, følte hun sig fremdeles favnet af de samme Arme. Hun kæmpede for at komme løs, men det nyttede ikke. Da hørte hun en Røst, som ikke var til at tage fejl af, det var Knuds. Han bad, han tryglede, han kjærtegnede. Hans Ord blev mere og mere varme, det var Lovprisning af ham selv og Annette, en haanlig Spot over den fattige Stodder til Mogens, der blot, efter Knuds Mening, elskede hende for Gaardens og Pengenes Skyld, men aldrig tog hende, naar han selv skulde forsørge hende. Det stingede som en Braad i Annettes Sind, og det nyttede ikke, at hun forsøgte at mane frem alle Timer milde og kjære, hun havde levet med ham. Det blev kun til en Hulken, men uden Ord til hans Forsvar. Og Knud begyndte at trøste hende. Hun havde aldrig tænkt sig, at denne haarde, umelodiske Røst kunde eje Klange saa bløde. Hun lyttede forundret til; hun gjorde ikke længer nogen Modstand.

Da tog Knud Hyllenæs Annette paa sine stærke Arme og bar hende som et Barn ind gjennem Haven og op ad Trappen til hendes Sovekammer, hvor han lagde hende paa Sengen. Han blev siddende hos hende og blev ved med sin daarende Tale. Og hun var saa overvældet af Sorg og Kamp og Graad, at hun befandt sig ligesom i en Døs. Det var efterhaanden blevet lysere. Gjennem Ruderne saas en mat Maanesegl i sidste Kvarter, og et dæmpet Lysskær faldt en Stund ind over de enkelte Gjenstande i Kammeret; men snart blev det atter mørkt. Endnu hvilede hun sit Hoved mod Knuds Arm. Hvorfor hørte hun paa hans daarende Ord? Hvorfor sprang hun ikke op og skreg i vilden Sky, vækkede hele Huset og lod ham kaste paa Døren? Det maatte hun siden tænke paa; men hun var i dette Øjeblik ikke sig selv.

Sent den næste Formiddag vaagnede hun og havde Hovedpine. Hun følte sig træt og ør som efter en Rus. Lidt efter lidt steg Nattens Begivenheder frem for hende og klarede sig i hendes Bevidsthed, og en dyb Smerte fyldte hendes unge Sjæl. Det gik kun langsomt med Paaklædningen, og da hun omsider traadte hen foran Spejlet for at rede sit Haar, veg hun næsten forfærdet tilbage. Var dette

sygeligt blege og ligesom forgræmmede lille Ansigt virkelig hendes? Hvor var Friskhedens Rødme, hvor var Barnlighedens rene Stjærneblink i Øjet?

Hun forstod, at nu maatte hun blive Knuds Hustru, og at hun aldrig mere kunde se Mogens. Da hun kom ned i Dagligstuen, sad Knud i livlig Samtale med hendes Forældre. Han stod strax op og tog hende i sin Favn, og hun gjorde ingen Modstand; hun bøjede blot sit Hoved ind imod hans Bryst og græd stille. Hun havde en Gang tænkt sig, at Ægteskabet var dette, at den ene bøjede sig i forstaaende Kjærlighed mod den anden. Hun vidste ikke, at det stundom er en Kamp mellem den stærke Mand og den svagere Kvinde, som kun giver efter, fordi hun fattes Magt til at staa imod. Endnu samme Dag blev alt fornødent aftalt vedrørende Bryllup, Udstyr og Medgift. Om en Maaned skulde Gildet fejres med al den Glans, et saa rigt Giftermaal kunde fortjene.

I den nærmest følgende Tid gik Annette om som i en Døs, i Sløvhed og Selvopgivelse. Men alle forenede sig om at vise hende Ømhed og Kjærlighed derhjemme, og alt, hvad hun havde fundet paa at ønske, havde hun gjerne faaet. Men med den største Ligegyldighed betragtede hun den kostbare Stads, der syedes til hende, og de mange travle Forberedelser ofrede hun næppe en Tanke.

Endelig oprandt Bryllupsdagen. Det var en solglad Septemberdag, en af de allersidste, men saa skjøn og skær, som kun en saadan kan være, lige før den flygtende Sommer skal til at tage Brydetag med det stormfulde Efteraar, der snart vil udgræde sine Taarestrømme over de sorte Marker og det gule, falmende Løv. Annettes Veninder havde pyntet Kirken, og tjenstivrige Hænder havde flettet hende Myrtekransen og trykket den om hendes smukke Hoved. Men selv vidste hun ikke, hvorledes hun var kommen ind i Kirken; hun hørte intet og saa intet, før Salmesangen begyndte og bares op imod hende af talrige, stærke Struber. Det store Brudefølge fyldte næsten hver Plads i Kirken, og alle sang de højt, næsten saa festligt, begejstret. Hvor var det mulig? Det var ikke at tænke paa for Annette at synge; dertil var hun altfor bedrøvet. Hun stirrede i Salmebogen,

men Bogstaverne dansede op og ned for hendes dugsløredе Øjne og flød sammen i et Virvar af regnbuefarvede Linier.

Snart efter stod hun for Alteret med Knud. Hvor var det dog muligt, at det var kommen saa vidt? Hvor havde hun kunnet glemme Mogens, sin bedste Ven? Disse Spørgsmaal trængte sig frem, just som Præsten begyndte paa sin pyntelige Tale. Men den stærke Rødme, der et Øjeblik farvede hendes blege Kinder, gav Svar. Hun mindedes, at Mogens maatte være glemt, og at, hvad hun nu gjorde, var en Nødvendighed.

Først mod Slutningen af den gamle Præst's Tale fattede hun sig noget og hørte til. Han talte om Kjærligheden, som „Livets skjønneste Smykke og Klenod," om det ægteskabelige Samliv's „dybe og inderlige Forstaaelse", der trindt om i Hjemmet skaber „Lifligheden's duftende Blomster". Han forjættede ogsaa dette Par, som i „Kjærlighedens Ening" knyttede sine Livsskæbner til hinanden, „Held og varig Lykke" og trøstede dem med, at Herren visselig vilde lade dem sin „Naade og Benedidelse betee".

Og saa fulgte da de gamle, kjendte Spørgsmaal. Knuds Ja lød saa sikkre og frejdige, at enhver i det store Følge kunde høre dem. Annettes derimod kom ikke saa frimodige og hørtes kun af Præsten, der tillige saa den svage Bevægelse af de skælvende Læber, og da han kom til dette: „Om du ved dig fri for at have givet nogen anden Mandsperson, som nu lever, din Ægteskabs Tro, som dette kunde være til Hinder", da brast hun i en voldsom Graad. Den forforbavsede Præst maatte gjøre en Standsning, hvorefter han gjentog: „Om du ved dig fri derfor?" Og nu kom det sidste svage Ja, der maatte siges, skjønt det brændte hende paa Læben.

Atter sad hun paa sin Plads i Kirken, men denne Gang som Knud Hyllenæs's Hustru. Salmesangen brusede atter.

„Frugtsommelig skal og din Hustru være,
som et Vintræ mange Vindruer monne bære.
Og skulle dine Børn dejlige og rene
om dit Bord sidde som Oliegrene!"

Omsider var denne Kirkefærd til Ende. Præsten havde signet, Degnen sunget og Orgelet spillet. Offeret havde klin-

get paa Alterbordet, og saa var jo det hele velgjort. Knud og Annette var ægtevieде for Gud og Mennesker. Vorherre kunde se paa dem med Velbehag, og Samfundet kunde trøstigt lade dem dele Bord og Seng sammen. Men ikke en eneste Gang hævede Annette sine Øjne fra Jorden; stiv som en Støtte gik hun ved den rankvoxne Knuds Side og ikke saa' hun til én af de mange Tilskuere, der havde samlet sig for at se paa den store Stads. Stramt sad den sorte Silkekjole om Annettes Liv, og prægtigt brusede det lange Slør om hendes skjønne Hoved. Men hvor var det fordums Smil, som alle havde kjendt og holdt af, denne Hjærtets varme Lysning over Livets Alvorsdrag? Det Smil var dræbt; det kom aldrig mere.

Nu sad hun da som en værdig Matrone paa Hyllenæsgaarden; men forgæves ventede hun paa, at Lykken skulde titte ind til hende. Dagene skred langsomt og trægt, og Aarene randt glædeløse hen. Den strænge, kolde Husbond gled længere og længere fra hende. Hun havde for længst opgivet Tanken om nogen Sinde at komme til at holde af ham; kunde hun bare døje at se ham, var der intet andet at vente. Hun fødte ham i Aarernes Løb fem Børn, en Datter og fire Sønner, og deres Smil og Pludren var hendes eneste Trøst i den tomme, golde Tilværelse, hun førte. Knud larmede og støjede, raſede mod Tyendet eller pralede, alt, som det kunde falde sig, og værre og værre blev det med Aarene. Det kunde ikke nægtes, at Annette var bleven meget sløv, tvær og tavs, gav mutte og stundom bitre Svar, som kun yderligere hidsede Knuds varmblodige Natur, saa han nu og da vendte sig ogsaa mod hende og lod hende skælve for sin tordnende Vrede. Et og andet lønligt Møde med Mogens havde hun havt, trods Knuds vogtende Argusøjne. Han var selv bleven gift og boede ikke langt fra Hyllenæs i et lille Hus. For ham græd hun ud sin Sorg og Kvide og hentede en stakket Trøst. At der heri kunde være noget upasſende, faldt hende ikke ind.

Det var i deres Ægteskabs ottende Aar. — Knud havde hele Sommeren raſet som en affindig baade mod Husfru, Børn og Tjenestefolk; nu var det midt i Juli, og Høbjærgningen paa de udstrakte Strandenge skulde paabegyndes. Der var det Aar en ualmindelig rig Afgrøde, og

Knud havde just samlet en Mængde Arbejdsfolk, der skulde sætte Høet i Stak. Men allerede om Morgenen, før man var draget af Gaarden, rejste det op til Storm og Regn. Det havde været meget lummert nogle Dage. Nu var Høet tjenligt, og Knud var forbittret over det uheldige Vejr. Folkene hjemsendtes, men fik Ordre til at komme igjen næste Dag. Det var den 15de Juli, og det blev en Mindedag der i Egnen gjennem lange Tider. Havde det stormet frygteligt Dagen forud, var det dog intet imod, hvad det skulde blive til siden. Det var en ligefrem Orkan, Regnen strømmede ned, Tordnen buldrede i det fjærne.

Hen paa Eftermiddagen kommanderde Knud alle Folkene, saa vel sine egne som Daglejerne, Mænd og Kvinder, ud paa Engene for at bjærge, hvad bjærges kunde. Der var nemlig stor Fare for, at det oprørte Hav skulde overskylle en Del af Halvøen, hvorved den rige Afgrøde kunde blive bortreven med Bølgerne. Men Mage til Uvejr havde ingen oplevet. Frygtelige, ødedøvende Tordenskrald hørtes i alle Retninger, og røde og blaalige Lyn krydsede uophørlig i Luften. Stormen og Havet larmede med forfærdelig Vælde. Næsten hele Halvøen overskylledes og skjultes under det fraadende Saltvand. Pjaskvaade og ganske hjælpeløse vadede Folkene omkring, medens Høet drev bort med Søerne. Midt paa Næsset laa en gammel Kæmpehøj, hvorfra man kunde overse alle Engene og Markerne. Knud stod paa dens Top og var Vidne til Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Ude paa de smaa Øer stod Faarene og det lovende Ungkvæg i dybt Vand, og nu og da kunde man gjennem Stormen høre de stakkels Dyrs angstfulde Brøl.

Knud bad Folkene sætte Prammene ud og forsøge paa at redde Kreaturene. Han skændte, han bandte, han tryglede; men ingen rørte sig. Enhver vidste jo, at en sølle fladbundet Pram i de fnysende Bølger var den visse Død. Knud bød Arbejderne Penge: et, to, tre, fire hundrede Daler! Men den rige Mand var i dette Øjeblik lige saa afmægtig som den fattige.

Ustandselig, trodsig-vild, stolt i sin kongelige Vovegang, kom Floden, sættende over Næsset, over Øer og Holme, medens Skyer af hvidgult Skum drev i Luften. De sidste Rester af Høet, Faar, Kvier og Kalve, alt revet af Sted med Bølgerne. Det var, som om usete, men uhyre Kræfter hvirvlede det hele sammen i en Malstrøm, hvor der i nogle

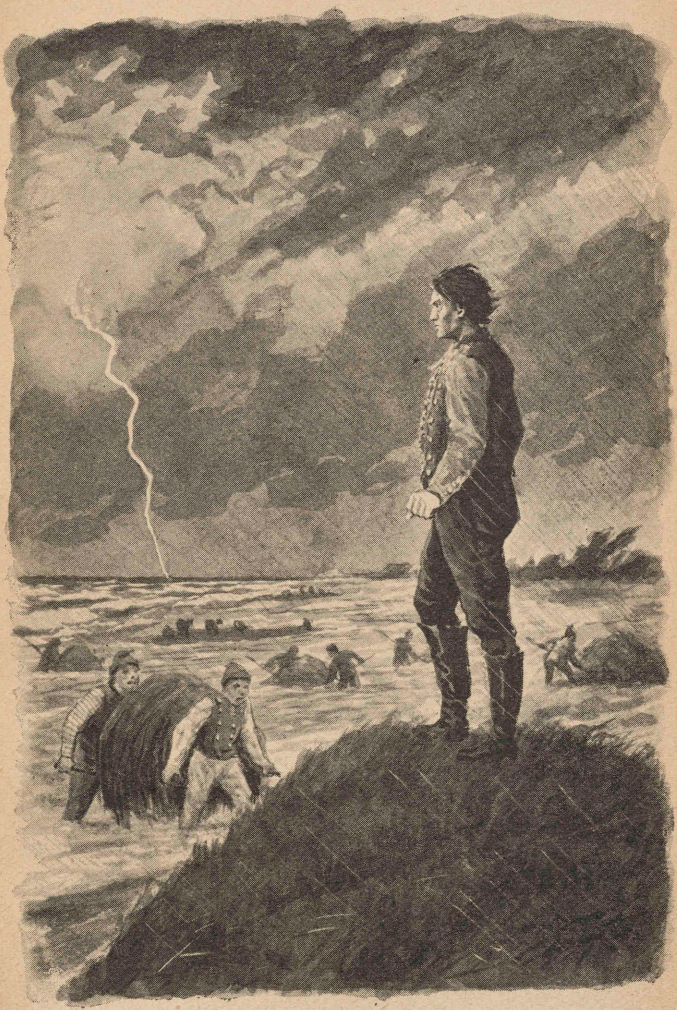

Minutter gispedes efter Liv og spejdedes efter Frelse, medens Orkanen lød, snart som vild Latter, snart som klagende Hulken. Tordenen bragede, og Lyn hvislede, slog ned og tændte baade her og der i Omegnen. Folkene spredtes i

en Fart og løb hver til sit. Enkelte faldt paa Knæ og bad i Ydmyghed til ham, som har Magt over Storm og Bølger, og andre mente, at Verden forgik. Men Knud Hyllenæs faldt ikke paa Knæ. Da han fra Højens Top saa sit Hø spredt og spildt for alle Vinde og sit Kvæg ødet af Floden, da hævede han i rasende Forbitrelse sin højre knyttede Haand mod Himlen og, vild af Trods og Vrede, forbandede han den Gud, der tog hans Gods. Stormen havde revet hans Hat af; med det sorte, flagrende Haar om Hovedet, med flammende Blik og truende Miner stod han der som en afsindig, der trodser selv Himlen.

Da han om Aftenen vendte tilbage til sin Gaard, følte han sig for første Gang som en slagen Mand. Men hans Vrede vendte sig nu mod Annette, der sad derhjemme ligegyldig, udeltagende. Han havde mange barske Ord til hende i Tanken; men han fandt hende syg og lidende i Sengen. Denne forfærdelige Dag havde saaledes rystet hendes svage Nerver, at hun laa som lammet, og hun stod ikke mere op fra Lejet, en hidsig Feber tærede i kort Tid hendes Kræfter, og hun gik stille og rolig bort. Nu behøvede hun ikke mere at vandre ud til Strandbredden for at betro Havet sin sorgfyldte Kære. Annette havde fundet Fred.

Aarene gik. Knud var bleven en gammel Mand, og Børnene var voxede til, men et uoverstigeligt Svælg skilte dem fra den barske Fader. Kun Datteren, Gudrun, kjendte Vej til hans Hjærte og troede paa blidere Stemninger i hans kolde Sjæl. Sønnerne artede sig slet, skjede ud i alle Retninger og gjorde Gjæld. De sloges, naar Lejlighed gaves, og havde i det hele arvet Faderens Trods og stride Vilje. Til sidst maatte Knud drive dem alle fra Hjemmet, og i en Række af Aar bøjedes han dybere og dybere af alskens Sorg og Modgang. Gudrun var hans eneste Trøst; hun lignede Moderen af Sind som af Ydre, og hun var den eneste, som Knud var god, næsten kjærlig imod. Han ordnede det desaarsag saaledes, at den gamle Overlevering brødes, og det bestemtes, at hun skulde arve Gaarden, medens Sønnerne fik hver en passende Pengesum. Det gjaldt nu om at finde en rig Bejler, især da Knuds Rigdom var svundet meget ind paa Grund af Sønnernes Ødselhed. Men det skulde gaa anderledes til, end Knud havde bestemt.

Gudrun havde Sind til en smuk og munter Ungersvend, der tjente paa en Gaard i Nærheden. Han lagde ingen Skjul paa, at hans Rigdom var af samme Art som Kirkerotternes. Han hed Keld og var netop en Søn af Mogens. Men da hun frejdigt meddelte Faderen dette, fik han endnu en Gang et Anfald af sin ustyrlige Versærkergang, og trodsig som i gamle Dage bød han hende vælge mellem ham og Keld. Han fortalte hende, hvad hun var ganske uvidende om, at denne Keld var Søn af hans bitreste Fjende, af en Mand, der havde spildt hans Livs Lykke o. s. v. Men Gudrun valgte virkelig mellem Keld og Faderen og forlod Hjemmet for at ægte den fattige Bejler, skjønt det gjorde hende bitterlig ondt for den gamle Mand. Hun kom til at bo i et lille, fattigt Mosehus, en Fjerdingvej fra Hjemmet. Dog, dette var for Knud det haardeste Slag, han endnu havde faaet, og næsten menneskefjendsk gik han om blandt Folk. Tyendet forlod ham i Utide, Kvæget vanrøgtedes, alt forfaldt. Saaledes henlevede han fem mørke Aar, i hvilke han ikke saa Gudrun. Han var syg og ulykkelig, pint af Sorg og af nagende Samvittighed. Da traadte Gudrun en Dag ind til ham, som han mørk og tynget laa paa sit ensomme Leje. Hun saa ungdomsfrisk og glad ud, og hun holdt ved Haanden to Smaabørn, en dejlig, gullokket fireaars Dreng og en lille treaars Pige. Hun begynde at tale til Faderen, mildt og ømt, hun puslede om ham; hun lavede ham lidt styrkende Mad og nikkede venlig til ham, alt som hun pyslede om ham. Da hun gik, sagde Blikket tydeligt nok: „Tak, Gudrun! Og du kommer jo nok igjen?“ Og det gjorde hun, altid mild og god og aldrig trættet i sin Omsorg for ham. Da han atter kunde være oven Senge, var Keld og Gudrun alt flyttede ind paa Gaarden for i Følge hans eget Ønske at blive der bestandig.

En stor og mærkelig Forandring var foregaaet med Knud. Sorg og Modgang, Livslede og Bitterhed i Forening med Sygdommen havde endelig tvunget den gamle Mand i Knæ. Men Gudrun forstod at tale til ham, saa Ordene lagde sig som Balsam over syge Saar. Og allermest udrettede maaske Smaabørnene. For første Gang i sit Liv mærkede han, hvilken Magt saadan en blød, lille Barnehaand har. Den tog saaledes om det tørre, gamle Hjærte, at han erfarede, at der inderst i ham selv var et Barn, som græd og kaldte ad ham. Ja, det var, som de alle forstod at

aabne for et aldrig rørt Kildevæld dybest i hans Sjæl. Han havde endelig lært, at et Menneske ikke kan være sig selv nok. Et Liv uden Tro og Kjærlighed er en øde, trøstesløs Ørkenvandring, paa hvilken den ensomme til sidst maa segne i afmægtig Hjælpeløshed. Gjennem Angerens forløsende Taaredaab arbejdede Knud sig frem til Ydmyghed, og hvem der nu saa den gamle, svage Mand med det snehvide Haar og det strængt furede Aasyn, over hvilket der laa et Skær af Forsoning, færdes omkring med de glade Datterbørn, skulde ikke have gjenkjendt den trodsig-stærke Knud, der en Gang kæmpede mod selve Himlen.

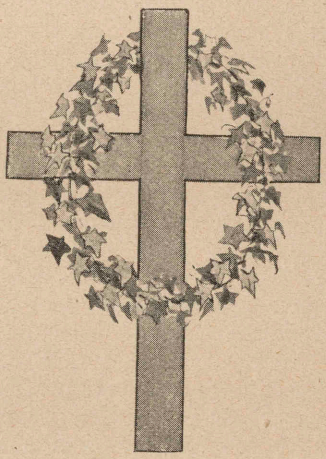

Tankekorn.

Adam og Eva var det første Ægtepar. Og den første Husven var Djævlen.

* * *

Vær aldrig forsigtigere, end naar du har Lov at gjøre, hvad du vil.

En Koncert. (Efter Professor Otto Haslunds Maleri).

En Koncert.

Der var en Mand, som plejede at sige, at han nok kunde lide at gaa paa Koncert, naar han blot maatte være fri for at høre paa dem, der musicerede.

Maaske den samme Mand vilde have syntes bedre om at overvære en saadan Koncert som den, Kunstneren med lige stor Elskværdighed og Humor har fremstillet paa det omstaaende Billede.

Denne Koncert udmærker sig først og fremmest ved sin Originalitet og dernæst ved at udføres af en lille Kreds af Koncertgivere, der paa Forhaand vækker vor Sympathi. Alle disse leende og lystige Barneansigter — og selv den lille, skraalende Glut i Vuggen — ere uimodstaaelig indtagende. Vel nok er det ikke nogen harmonisk Koncert — der skal vist endogsaa ret solide Trommehinder til at holde den ud — men hvilken smittende Lystighed er der ikke over Udførelsen! Og hvilken Orkesterdirigent, ham, der staar bag ved Smaapigerne og angiver Tempoet! Med sit lyse Haar og den svaje Ryg indsnevret i Jerseytrøjen tager han sig helt anderledes ud og er langt at foretrække fremfor nogen velfriseret og parfumeret Orkesterchef i Kjole og hvidt Slips. Han fører an uden Prætensioner og uden al Affektation, givende sig hen i den muntre Situation, hvor det blot gjælder om, at den ene Musikant efter bedste Evne søger at overdøve den anden.

Det er en Koncert fuldstændig con amore — rimeligvis til større Glæde for de Udøvende end for Tilhørerne. Men kan man ikke i nogen synderlig Grad nyde den gjennem Øret, saa nyder man des mere Synet af den — saa friskt og fornøjeligt som det er.

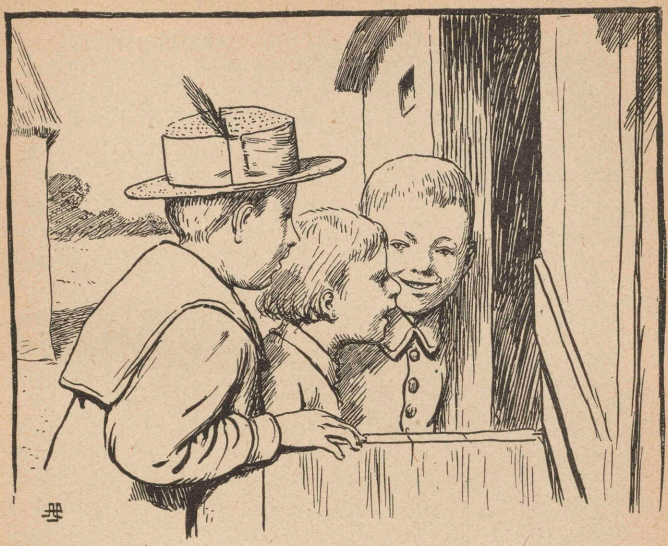

„Odin".

En Landsbyhistorie af **Hans P. Lunde.**

(Illustreret af Alfred Schmidt).

Niels Jakobsens brune Øg havde folet til Morgen. Og Niels stod nu inde hos hende i Udhuset, i frisk Halm til Knæene, og støttede omhyggelig Føllets famlende Søgen efter Føde.

Ved Døren til Udhuset stod hans tre Smaabørn, Jakob, Klavs og Ellen, alle henrykte over den nyfødte, som de ikke blev trætte af at se paa, skjønt deres Ansigter og Hænder var svulne af Foraarskulden.

„Hahh, det er en Vrinsker!" betroede Klavs Broderen, halvt hviskende.

„Det véd jeg godt."

„Han skal lægges til."

„Ja, for der er ingen, der slagter et Føl. Han skal være min. Jeg skal ordentlig ride paa ham til Sommerdag, lige saa stærkt, saa stærkt!"

„Han skal ogsaa være min, du," mumlede Klavs; „jeg vil lige saa godt ride paa ham."

„Lille mig vil og ride paa ham," sagde Ellen.

„Nej, det skal dutte, for du er kun en Pige," sagde Jakob. „I maa ikke ride paa min Føllebasse, for det vil jeg selv — altidens."

Det trak op til Graad i Ellens Ansigt.

Saa raabte Jakob:

„Se, nu patter han! Se, se!"

„Oh, ja nu patter han!" stemte Klavs i.

„Jh, nu babber han!" jublede Pigebarnet med Øjnene fulde af Taarer og klappede i sine smaa, tykke Hænder.

Niels tyssede paa dem.

„I maa ikke gjøre Føllet bange."

— — — — — — — — — — — — — —

Det betød meget for Niels Jakobsen, om dette Føl gik til gode.

* * *

Da Hoppen nogle Uger senere kom paa Græs ude i Toften, var Føllet ikke, som ved sin Ankomst, en ranglet, løsbenet Skabning, men trind som en Pølse — det havde endog faaet en Rende, den saakaldte Aal, ud midt ad Ryggen — og kunde slaa bag ud, saa det peb efter.

Niels' Nabomænd gjorde sig Ærinde om til ham for at se hans Føl, som der allerede begyndte at gaa Ry af. De ledte efter Fejl, og da de ingen fandt, viste deres Ansigter et underlig blandet Udtryk af Skuffelse og Beundring; for der var jo gjærne en eller anden Skavank ved Føl som ved voxne Heste, mente de.

Naar bare Vorherre vil bevare ham, sagde Niels Jakobsen jævnlig.

Den Sommer kunde han og Børnene træffes flere Gange om Dagen ude i Toften, i Færd med at klappe Føllet eller i Beundring over dets kaade Leg.

Jakob havde givet ham Navnet Odin, men Niels mente, det kunde gjærne blive regnet for Storagtighed, naar det spurgtes, at hans Føl havde faaet et saadant Navn, og røbe, at han allerede havde en høj Mening om Føllet, og det var nu det samme, enten Folk fik Nys om, hvad han mente i det Stykke.

Men han kunde ellers nok lide det Navn til Føllet og vilde ikke just have det affkaffet, naar kun det ikke blev brugt i Fremmedfolks Paahør, før det viste sig, om Odin blev, hvad han tegnede til.

Odin skulde ikke staa bunden den første Vinter; han fik hele Udhuset til sin Raadighed. Og Niels passede ham egenhændig med Hjælp af Børnene, der kappedes om at komme til at bære den lille Skuffefuld Hakkelse til Odin. Naar Niels havde fyldt Foderet i Krybben, stod han gjærne lidt og saa' paa Dyret, glattede paa Haarlaget og strøg undertiden paa Bagbenene, ned ad den indvendige Aare, for at prøve, om der skulde være noget som Galle, Spat eller andre for et saa lovende Hingstføl afgjørende Fejl.

Niels Jakobsen haabede allerede, at Odin vilde kunne redde ham fra hans Kreditorers Kløer.

Odin gik stadig frem. Han var et staaende Samtaleæmne dér i Gaarden, Familiens daglige Glæde. Tidlig og silde blev der puslet om ham, og hver Dag blev han mønstret paa Vejen ved Gaarden, for at han kunde gjøre sine Sager godt ved Dyrskuet, hvor han snart skulde fremstilles.

* * *

Dyrskuedagen var ved at bryde frem, da Niels Jakobsen tillige med sine Drenge og Morten, Karlen, sindig kjørte ud af Porten med Odin ved Siden af Vognen.

Saa langt ud de kunde skimte, var Vejen øde. Enge og Moser laa gjemte under hvide Taager, saa det hele tog sig ud som Damme og Søer. Det kvidrede i de grønne Hegn langs Vejen, højt oppe fra klingrede Lærkens Triller, og Gjøgen kukkede. Nyt og klart skinnede Markerne i den stille Sommermorgens Gry.

Niels Jakobsen havde næsten ikke sovet i Nat. Allerede da Klokken slog to, klædte han sig paa og gik ud for at fodre og strigle. Og nu sad han i Agestolen, bleg og spændt, og fulgte Odin med Øjnene uafbrudt, ængstelig for, at det kaade Dyr skulde blive smalt i Lyskerne af Turen. Karlen var Kusk. Drengene sad i deres bedste Puds paa et Knippe Grønt bag i Vognen, klarøjede af Forventning.

Odins Fremkomst paa Dyrskuepladsen stillede hans Medbejlere noget i Skygge. Niels kunde høre, hvordan Folk i deres Samtaler stod og roste hans Hingst. Niels

Jakobsen var dog meget beklemt: det kom jo for en stor Del an paa Løbet, vidste han; Odin kunde gjærne faa Nykker, naar han skulde traves. Og saa den Ting til, at Morten ikke var af de mest letbenede; han slog Skank, kunde daarlig vinde med, naar Hingsten gik paa.

Odins Numer blev raabt op. Det gav et Ryk i Niels Jakobsen: fik han ingen Præmie i Dag, saa troede Niels, at det Ry, Plagen alt havde vundet, vilde være tabt med det samme og næppe staa til at vinde igjen. Han havde da erfaret, at Hingste, der ikke i to-tre Aars Alderen præmieredes, blev halvvejs glemte. Præmien var jo Nøglen til Berømmelsens Port.

Dommerudvalget tog Odin i Øjesyn. Han stod med strakte Ben og krum Hals, trind og slank og lige i Ryggen; det blankbrune Haarlag glinsede i Solen.

„Trav!" lød det saa.

Odin fik en lille Snært, og saa af Sted. Dommerne lo ad Morten, der bumrede frem i sine stive Røjsere, som hans kalveknæede Ben havde Møje med at faa Fart i. Hatten faldt af ham, og da han paa Tilbagevejen greb efter den, faldt han over sin ene Støvle, som han var skudt, medens Niels travede videre med Hingsten.

„De skulde ha' Deres Ben skiftet om," sagde en af Herrerne til Karlen.

Da Bedømmelsen var endt, stillede Byens militære Spillemænd sig op i Kreds ved Tribunen og blæste i deres blinkende Messinghorn. Folk myldrede ind paa Pladsen og flokkedes omkring Dyrene, hvorfra en Duft, svagt mindende om Græs, strømmede over i Heden og Støvet, der hang over Vrimlen.

En grevelig Herre steg op paa Tribunen, som nu blev Midtpunktet for alles Opmærksomhed. Han holdt en kort Tale, saa raabtes der Hurra til dundrende Trommehvirvler, der overdøvede Dyrenes Vrinsken og Brumlen, Brægen og Grynten.

Først paa Præmielisten var Odin. Folk brød paa for at se det smukke Dyr, der med højt krummet Nakke og en dyb Skronnen dansede frem over Grønsværet. Niels Jakobsen modtog en vægtig Skindpung og et stort Papir af Greven. Og Mængdens Øjne fulgte Odin, saa længe de kunde se ham.

Niels var stærkt rødhovedet og ør. Han kom tæt

forbi mange af sine Bekjendte uden at se dem og uden at standse for at tage mod Lykønskninger; af den Slags havde han allerede faaet en Del baade af Bønder og Herremænd. Han saa alt som gjennem et dugget Glas, var ligesom beruset, uden at have smagt Spiritus den Dag.

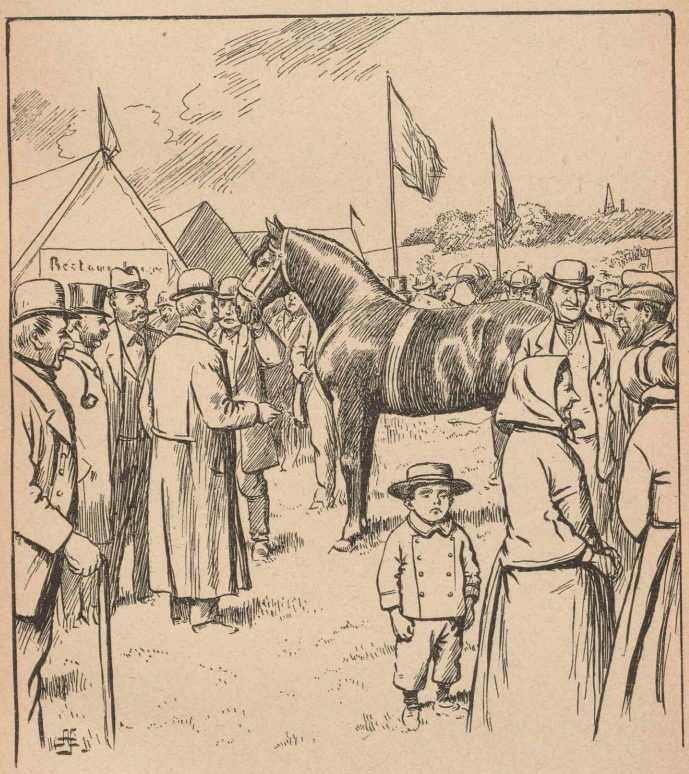

Ved hans Hjemkomst stimlede store og smaa sammen om Odin, der træt af Turen stod med Skilt paa Bringen og Krone paa Laaret.

Niels Jakobsen trak selv Odin i Hus og stoppede frisk Kløver i Hækken til ham. Strøg ham saa langsomt ud ad Ryggen; der laa gjemt en Tak i det Kjærtegn saa vel som i Blikket, der fulgte med.

Konen stod i Døren og smilede, da Niels vendte sig om for at gaa.

„Det var et godt Skud fremad, Grethe!“ sagde han.

„Ja, nu hjælper det. Jeg har været i saadan en Angst i denne Dag. Tænk, hvis han nu var bleven kasseret!“

„Ja, det maa du nok sige — — Nu tænker jeg ikke, der er nogen Fare, naar bare Vorherre vil bevare ham.“

* * *

Ja, havde Niels Jakobsen ikke havt Odin, var han sikker paa, at det snart vilde have været ude med ham. Haardt var han bleven spændt for med det lille Svælsted, og siden havde det ikke været Bondetider, som da han kjøbte.

Nu kunde han, med den Hjælper, han havde faaet i Odin. Der var strygende Søgning, og alle Gjæsterne skulde ind til Bordet, som fra Morgen til Aften stod dækket med god Mad og Drikkevarer.

I Førstningen holdt Niels ikke de fremmede med Selskab, men hans pludselig stigende Indtægter forledte ham snart til at gjøre en Forandring. Det var dog saa rart med en lille Kaffeknægt en Gang imellem, og det Par Dryp Rom mer eller mindre — —. Det blev til en Vane. Med Piben i Munden og en Knægt foran sig sad Niels Jakobsen hver Dag og hjalp sine Gjæster med at dampe Stuen fuld og drikke Flasken læns. Gaard lod han være Gaard, men Odin forsømte han ikke.

Niels lagde sig en Del ud og blev stærkt pludset og rød i Ansigtet. Men hen ved den Tid, Odin skulde prøves ved det store Statshingsteskue, faldt det lidt af med hans Drikkeri; han var ikke slet saa tryg som før. Denne Gang vilde Odin jo faa en Mængde ældre Hingste at konkurrere med og blive bedømt af andre Mænd. Og hvor let kunde der ikke støde noget til under Kraftprøven. Ja, her stod da noget paa Spil. Men fik Odin en god Præmie, saa vilde han vist heller ikke blive forbigaaet ved senere Skuer, naar han ellers maatte blive i Magt. For Niels havde indsamlet en Del Erfaring i saa Henseende og deri fundet et Fingerpeg for Odins Fremtid. —

Saa kom da det Tidspunkt, da Slaget skulde staa.

De Hingste, som fandtes værdige til Præmie eller Indbrænding, skulde møde til en Kraftprøve Dagen efter. Blandt de udkaarne var Odin.

I Smaatrav rullede Niels Jakobsens Enspænder-Befordring ind paa den grønne Fælled, hvor Prøven skulde foregaa — hen forbi de mange Ekvipager, der holdt i Nærheden af Tribunen — over paa et affides Strøg. Odin skronnede højt og slog nogle Slag op og ned med Hovedet, men var ellers from som et Lam.

Han startede i andet Hold og skulde Banen tre Gange rundt. Allerede i anden Omgang var han bleven Numer to. Der var stærk Spænding oppe blandt Tilskuerne. Niels havde endnu ikke brugt Pisken. Først ved Løbets Slutning, det sidste Par Hundrede Alen, gav han Hingsten et Rap, og under stigende Jubel og Klappen skød Odin sig let og sikkert forbi sin haardnakkede Medbejler og svingede skummende op for Tribunen.

Trods den vundne Sejr kunde Niels Jakobsen dog knap trække Vejret for Ængstelse, mens Dommerudvalget undersøgte Hingsten. Rigtignok havde Niels ikke mærket noget til Lungepiben hos Dyret, men det var dog ikke nemt at vide, hvad der kunde ske.

Nej, der var intet i Vejen.

Da Niels ved Aftenstid kjørte hjemad med en stor, om end ikke første, Præmie i Lommen, var han mindre klarsynet end ellers; han havde ogsaa set Bunden paa mange Glas den Dag, spenderet paa Venner og Bekjendte.

* * *

Odins Ry bredte sig Aar for Aar, og Søgningen steg. Niels Jakobsen fornam tit baade Sedler og Sølv mellem Fingrene. Men Gaarden blev fremdeles vanskjøttet; der blev snart aldrig noget Arbejde udført i rette Tid. Kaffeknægtene fik mere og mere Magt over ham, uden at Niels dog nogen Sinde blev saa overlæsset, at han ikke kunde trække sin Hingst ud af Stalden; det Stykke Arbejde turde han ikke betro Karlen, og at han aldrig kom til Skade derved, skyldtes Odins Fredsommelighed. Hingsten rettede sig villig efter sin gamle Ven, og hændte det imellem, at Niels talte ham lidt haardt til, blev Odin helt skamfuld. I Stalden fandt undertiden det omvendte Sted: naar

Hingsten, misfornøjet med sit Foder, borede Mulen ned i Hakkelsen og slængte den af Krybben, maatte Niels fire. Ja, ja, nu skulde han strax faa sin Havre, han maatte ikke være fortørnet.

Niels Jakobsen gik bag sin Kones Ryg og skar tykke Rundtenom'er Brød af til sit Yndlingsdyr. Naar hun da tog ham paa først Gjerning, undskyldte han sig med, at det var saa knapt med Havre for Tiden. Hun mente, det var vist knappere med Rugen, naar det skulde være; men siden det var Odin — —.

Niels stjal undertiden et helt Brød, som han gjemte i Foderloen og havde at skære af til Hingsten.

* * *

Der var en Stads, da Jakob og Klavs første Gang fik et længe næret Ønske opfyldt: at føre Odin frem ved Hingstestuet.

Folk morede sig ved at se de to Smaafyre trække den vidtbekjendte Hingst forbi Tribunen, mens Niels, rød i Hovedet af Stolthed over Odins Held og for en Del ogsaa af de mange Lykønskningsbægre, der var bleven drukket med ham i Dagens Anledning, fulgte med for at modtage Præmien. Der var Beundring i de forskjellige Udbrud, hans Tilsynekomst her fremkaldte — Niels var jo næsten bleven en navnkundig Mand. Der fortaltes adskillige Krøniker om ham. F. Ex. det, at han jævnede Stenhobene paa Landevejen, naar han kjørte hjem fra Staden — at han ikke blev færdig med at lægge Vaarsæden før hen ved Midsommertid, og at han da maatte kjøbe Sædekornet hos sin Kjøbmand. Men alt stigt blev dog ikke lagt ham til Last; det stillede tværtimod Odins Ejermand i et Lys, der øvede sin Tiltrækning paa Folk.

* * *

Det var en Vinternat med dump, ulden Luft. Tagene paa Niels Jakobsens lille forfaldne Gaard hvidnede; oppe over Rimtykningen hang Stjærnerne, de var laadne i Nat.

Fremmersdøren knirkede, et Skær gled hen over den hvidtindrende Gaardsplads og lyste paa den modsatte Ladevæg. Niels traadte ud med Lygten, gik over i et Udhus

ved Siden af Stalden for at se til Odin, der om Aftenen havde staaet og hængt med Hovedet og ikke villet æde.

Krybben var endnu halv fyldt med Hakkelse. Odin laa og vuggede med Hovedet og stønnede. Niels bøjede sig hen over ham og klappede ham, snakkede til ham som til et Menneske, men Odin laa, som han ikke mærkede det.

Niels Jakobsen stod længe og saa forknyt paa det syge Dyr. En pludselig Angst isnede igjennem ham, saa Lygten nær var falden ham af Haanden, da Odin rullede sig om paa Siden, strakte Benene fra sig og kastede Hovedet bagover. Det var nok paa høje Tid, at Dyrlægen blev hentet.

Niels gik over og vækkede Karlen, som snart kjørte efter Hjælp.

Dyrlægen blev gnaven, vilde nødig fra den varme Seng ud i Kulden. Men da han hørte, det var Odin, der var syg, kom han hurtig i Pelsen.

Han fandt hele Familien samlet i Udhuset, alle blege og tavse. Drengene saa fortrøstningsfuldt paa den høje Mand i Faareskindspelsen: han vilde nok faa Odin rask.

Dyrlægen brummede noget for sig selv, mens han undersøgte Hingsten.

„Der er vel ingen Fare?“ spurgte Niels sagte.

„Faren kan være stor nok; men nu gjør vi, hvad vi kan.“

Da Dyrlægen var kjørt, gik Grethe og Børnene til Ro igjen. Niels vilde vaage ene ved Odin. Han satte sig paa et Knippe Halm og saa tungt paa ham.

Fra Lygten, der hang paa en Knage, stod et døsigt Lys hen over nogle Kohoveder, der viste sig bag en aaben Dør. Rimen trak ind ved Yderdøren mod Nord og glimtede i Lygteskinnet. Gjennem Stilheden lød af og til et dæmpet Drøn inde fra Kvæghuset, Klirren af Kæder og dumpe Lyd af Kohornenes Stød i Spilbommene. Musene peb og kraslede oppe paa Slyden. Men tydeligst lød Odins hule Stønnen. Et Hanegal forkyndte, at det var snart Dag.

Det klarede op i Niels's Ansigt, da Hingsten sprang op og rev en Visk Hø til sig. Men da han kort efter smed sig igjen, skjønnede Niels, at det var Pine, der havde drevet ham op.

Niels kjærtegnede ham og stoppede en Tot Halm under hans Hoved, idet han mumlede:

„Ti kun du stille, min Dreng; det skal nok linde om lidt."

Skulde Niels Jakobsen i denne Nat have ransaget sit Indre, vilde han i en lille Krog deraf have fundet det Ønske: Var det bare et af mine Børns Liv, der var i Fare, i Steden for Odins. Et Ønske — om det var blevet opfyldt — han siden vilde have angret umaadelig, thi Niels holdt meget af sine Børn.

I Dagningen gik han rask ind i Sovekamret, hvor Konen var ved at klæde sig paa, og sagde med halvkvalt Stemme:

„Grethe, hvis du vil hilse af med Odin, saa er det Tiden nu; jeg tror, det er snart forbi med ham. Sig det til Drengene og Ellen."

Der blev en Travben over Gaardspladsen.

Odin løftede Hovedet og saa' paa dem med et langt, bristende Blik. Næseborenes fine lyserøde og de sammenbidte Tænder kom til Syne; et langt Suk suste stille frem, mens Hovedet sank ned paa Halmen.

Odin var død.

I Tavshed gik Grethe og Børnene til deres sædvanlige Morgendont. Niels derimod blev staaende ved Hingstens Lig og stirrede paa det, støttende sig til Væggen. Han skjælvede.

Da han ikke mødte ved Davrebordet, gik Grethe over i Udhuset, hvor han endnu stod paa samme Plet, tog ved hans Haand, trøstede ham og drog ham med sig.

Som i Blinde traadte Niels ud i Gaarden, idet han mumlede:

„Havde det bare været mig i Stedet."

Tankekorn.

Vildfarelsen slipper ofte ind gjennem en Sprække, medens Sandheden ikke kan komme ind gjennem en aaben Dør.

* * *

Hvad er Velgjerninger uden Kjærlighed? En Almisse, som ikke bringer Giveren nogen Velsignelse, og som haardt trykker Modtageren.

* * *

Da Morten Skomager saa Kongen.

Af Henrik Wranér.

„Ja det er baade vist og sandt, at „Stumpen" skal ind til Staden og se Kongen!" sagde Morten Skomager og klappede sin tiaarige Datter Ingrid paa det hørgule Haar. „Kan vi ikke faa nogen anden Befordring, saa maa du ta' Plads i Trillebøren og spænde Grisen for: enhver kjører efter sin Stand, ser du — som Møllersvenden sagde, da han hængte sig i Møllevingen.

Jeg glemmer aldrig den første Gang, jeg saa Kongen. Det var Carl den femtende. For Resten har jeg set baade ham og Kong Oscar mere end én Gang i mit Liv.

Hvordan det gik til? Naa, det kan jeg gjærne fortælle jer.

Jo, Kongen havde en Dag været inde i Ystad for at se paa Havnen, og han havde danset med Frøkenerne, saa Skomagerne hoppede i Vejret af bare Glæde. Og saa var han reist ud til en af Greverne paa en af de store Herregaarde, og vi havde faaet Nys om, at han vilde komme forbi Korsvejen ved Nøbbeløf saadan omtrent ved Middagstid den næstfølgende Dag. Og jeg havde været inde hos Moster og spurgt hende ud om alt muligt angaaende Kongen, men hun vidste ikke stort andet om ham, end at han spiste Risengrød hver eneste Aften, og at den var kogt i Smør, og at han dyppede den i Smør ogsaa. Da jeg spurgte, om han kunde faa Lov til at spise ligesaa megen Kartoffelgrød, som han vilde, med Sirup til, saa mente hun, at det var altfor simpelt for ham, men stegte Papegøjer og Paafugle og Svaner syntes han nok om. Han havde en Tjener, som gik bag efter ham, og som blev kaldt Kammerherre; han havde Lommerne fulde af Rosiner og brunt Sukker, og saa stak han Haanden ned i dem en Gang imellem og tog sig en forsvarlig Mundfuld. Om han ikke ogsaa havde Svedsker? spurgte jeg. Det troede hun ikke; i det mindste skulde hun aldrig have skjøttet derom, selv om

hun havde været Konge, sagde Moster, for hun havde en Gang faaet saa skrækkelig ondt i Maven af dem, da en Handlende paa Kiviks Marked havde budt hende en hel Næve fuld af Svedsker for at faa Lov til at tage et Kys hos hende. Hun sagde Nej, forstaar sig, men han tog Kysset alligevel, og saa kunde hun jo ligesaa godt tage Svedskerne.

Da jeg vaagnede tidlig om Morgenen, sad Fa'er oprejst i Sengen og ruskede i Mo'er. Og da han havde faaet hende vaagen, sagde han til hende:

„Gaa ind og hent Kisteklæderne, baade Drengens og vore egne! Vi vil hen og se Kongen i Dag; man siger, at han skal komme forbi Nøbbeløf."

Den, som blev glad, det var jeg. Jeg skulde altsaa være med!

„Der er jo en hel Mils Vej didhen — og varmt er det," mumlede Mo'er.

„Det er ogsaa noget at snakke om! Den, som sidder og slider Buxerne blanke paa en Skomagerstol Aar ud og Aar ind, kan nok trænge til at røre Benene en Gang imellem."

„Men, vor Fa'er — jeg tænkte, du skulde til Per Trueds og sy i Dag?"

„Fæhyrden tænker et og Faarene et andet!" sagde Fa'er.

For han brugte nu gjærne saadanne aparte Ordspil, og det er vel efter ham, jeg har arvet den samme Vane.

„Men saa ligger der et helt Læs Trætøfler fra Per Ers og en Bunke Seletøj fra Mons Stenkil paa Lyngen. Og den Kunde maa du passe, for det er det eneste Sted i Byen, hvor En nu og da faar en Slat Mælk!"

„Man er da ikke født til at være Slave, selv om man er kommen til Verden uden en halv Herregaard i Lommen. Kanske jeg aldrig mere faar nogen Konge at se; du har aldrig set andre end Karl Johan, og Drengen derhenne er ni Aar gammel og har endnu aldrig set sin lovlige Øvrighed, hvor tidt han end har læst Forbønnen efter hver evige Søndag i Kirken. Vi skal afsted!"

Saa tav jo Mo'er stille — som hun plejede at gjøre, naar Fa'er sagde, at det skulde være saaledes.

Da Fa'er saa var i Færd med at rede mit Haar og give mig en rigtig fin „Hanekam", saa spurgte jeg:

„Kongen gaar vel aldrig med Trætøfler?"

„Det skulde jeg ikke tro, han har nødig," sa'e Fa'er og lo. „Min gamle Moster fortalte, at Kongen aldrig gaar med et Par Støvler mere end en eneste Dag; hver Dag kjøber han sig et nyt Par, og saa faar Skomageren dem igjen Dagen efter og sælger dem til de fornemme. Men saa beklager jeg Kongen; det er ingen Plaisér at træde et Par ny Støvler ud hver evige Dag..."

Lidt efter spurgte jeg saa igjen:

„Kan Kongen gjør alt, hvad han vil?"

„Han er ikke almægtig; det er der kun En, som er, ved du nok!"

„Men maa han gjøre alt, hvad han kan?"

„Ja, det maa han..."

„Kan han saa ogsaa tage Per Anders' Gaard fra Per Anders og give os den?"

„Ja, det kunde han; men han gjør det ikke. Han vil ikke gjøre Uret mod sine Undersaatter, for det er til ham, man skal gaa, naar man ikke kan komme til sin Ret paa anden Maade. Du husker vel Præstebonden i Fjor, som gik til Kongen og vandt sin Sag fra Præsten?"

Saa skulde Mo'er til at give mig mit Forklæde paa.

„Hvordan gaar det til, naar man faar Kongen at se?" spurgte jeg hende.

„Mændene bukker, og Kvinderne neje lige ned til Jorden, og saa strø de Blomster paa Vejen..."

Det løb rundt i Hovedet paa mig. Det var, som om jeg gik i Søvne, medens jeg klædte mig paa. Jeg glemte endogsaa, hvor ondt det gjorde, da Mo'er gned og skruppede mig bag Ørene og sæbede hele mit Ansigt ind. Det sved i Øjnene, saa at jeg var lige ved at græde, men jeg undertrykkede Taarerne for Kongens Skyld... Vi var rigtig fine og pyntede, og Mo'er hentede sin Vielsesring, som laa i et hemmeligt Rum i Dragkisten, undtagen naar hun gik til Alters — saa bar hun den altid.

Da vi saa var færdige, tog Fa'er Salmebogen frem, og vi sang Salmen Nr. 300. Der blev altid sunget Salmer hjemme om Søndagen, og naar der ellers var nogen Højtidelighed. Mo'er græd, da vi kom til det tredie Vers:

„Ifra din kongelige Stol
Dit Aasyn skal, lig Herrens Sol,
Udsprede Lys og Glæde."

Jeg husker endnu den Dag i Dag, hvorledes Verset begynder. Og naar Mo'er græd, maatte jeg gjøre hende Selskab....

Jeg gik ud paa Græsplænen nord for Huset. Solen skinnede; der var ikke en Sky paa Himlen, og Svalerne fløj saa højt, saa højt. Jeg havde aldrig set saadan en Morgen — jeg kunde ikke lade være at nynne saa smaat for mig selv. Hvor jeg skulde bukke dybt for Kongen! Jeg tog Huen af og prøvede flere Gange derpaa for at øve mig. Om jeg blot havde havt nogle Blomster at strø paa Vejen! Men vi havde lutter Lavendler og nogle Nelliker og Hanekamme, men de var afblomstrede, en Rosenbusk, men den havde ingen Blomst, og saa Solsikken.

Solsikken! Der foer en stor Tanke gjennem min Hjærne. Den var saa dristig, at jeg for selve dens Umuligheds Skyld maatte tænke den om igjen.

I skal vide, at jeg en Gang havde faaet nogle Frø af en Solsikke ude hos Inger i Engegaarden, og dem havde jeg saaet udenfor det nordre Vindue. Der var kun et af dem, som kom op, men ingen kan tro, hvor glad jeg var for den Blomst. Hver Morgen, saa snart jeg vaagnede, rejste jeg mig op paa Albuen for at se efter, om den var voxet noget i Løbet af Natten. Jeg havde intet andet at pusle med; thi jeg havde ingen Søskende. Men den Blomst blev baade Bro'er og Søster for mig: jeg talte med den, vandede den, lagde Jord omkring den nederste Del af Stilken, satte Pilekviste til for at støtte den. Den største Bekymring voldtes mig af Mosters Gris; han havde nappet i den to Gange, saa at naar han var ude, turde jeg paa ingen Maade holde mig inde. Og saa snart han vendte sig til den Side, maatte jeg strax afsted for at jage ham bort.

Den Tanke, som faldt mig ind, var simpelthen at tage min store, gule Blomst, der var saa stor som en Tallerken, nu da den stod i sin bedste Flor, og kaste den til Kongen. Det forekom mig, som om jeg aldrig vilde have Hjærte til at tage den, men ikke des mindre styrtede jeg ind efter Brødkniven; det var, som om jeg vilde se, om jeg virkelig kunde gjøre det. Da jeg stod der med Kniven i Haanden foran Blomsten, kom jeg til at tænke paa Billedet, der staar i Biblen: Abraham ofrer sin Søn Isak. Ligesom i Vildelse gjorde jeg et raskt Snit, svøbte Blomsten ind i mit

Lommetørklæde og puttede Pakken i Brystlommen paa min flaskegrønne Trøje. Fa'er og Mo'er skulde ingen Ting vide. Jeg mærkede, at mine Øjne blev vaade, men jeg angrede intet Øjeblik, hvad jeg havde gjort.

Vi spiste Frokost, og saa tog vi afsted. Vi førte med os en solid Madpose, som Fa'er og Mo'er skiftedes til at bære.

„Man behøver ikke ligefrem at gaa og sulte ihjel, naar man skal have en Festdag!" sagde Fa'er. „Det er en Højtid at se Landets Fader, men det mætter ikke. Skjønt for Øjet, men ingen Ting for Tanden!"

Hen ved Nitiden naaede vi Korsvejen. En farlig Hoben Vogne var kjørte forbi os undervejs. Hestene var saa blanke og glindsende, som om de var ferniserede, og Seletøjet blinkede som Guld og Sølv. Og paa Mødestedet var der en forfærdelig Mængde Folk; det var som et Marked eller et Dyrskue eller en Kirkeindvielse. Der var to Kagekoner og en, som solgte Pølse og Kallun, Æg og stegte Sild, og der var en, som solgte Viser og fremviste „Lykkens Stjærne", og der var den blinde Spillemand fra Komstad. Gamle Staalhammer, den afskedigede Husar, var ogsaa med, forstaar sig. Han var allerede lidt svirende og gik og pralede med sin Medaille og fortalte Historier om, hvordan det var gaaet til, da han var ude med Karl Johan og kløede løs paa „Napolibum". Han havde vadet over Søer, der var flere Mil brede, klatret op ad Mure, der var saa høje som Kirketaarne, taget — ganske alene — en hel Eskadron til Fange, og det var klart for alle og enhver, at Karl Johan aldrig havde kunnet give „Napolibum" Klø, hvis ikke Staalhammer havde været med.

Henimod Middag kom Kongens Forridere til Syne i lang Afstand, og Lensmanden fik travlt med at gjenne Folket over paa den ene Side af Vejen, for at der kunde blive fri Passage. Mange fik ikke Plads paa Vejen, men maatte over i Rapsmarken.

Saa kom Kongens Vogn. En god Stund, inden han naaede Korsvejen, sagtnede Kusken Farten, og da han kom nærmere, kjørte han i Skridt. Der blev et forskrækkeligt Liv i Folkemængden; de trængtes og puffedes, og stakkels Mo'er puffede de ned i Landevejsgrøften, saa hun hverken kunde høre eller se, det arme Liv. Men hun havde naturligvis faaet Lommetørklædet frem og maatte tørre Øjnene alligevel.

Staalhammer havde trængt sig frem i forreste Række. Han svingede sin gamle Husarhue og raabte Hurra, og nogle stemte i med. Kongen nikkede helt venligt til alle Sider, gav Staalhammer en Rigsdaler i Sølv, og alt som Vognen kjørte frem, bøjede Folkemængden sig op og ned, præcis ligesom naar det blæser i en Rugmark.

Saa kom Kongen frem til det Sted, hvor vi stod. Fa'er slængte sin høje Hat og løftede mig op paa sine stærke Arme, for at jeg skulde kunne se ud over Folkemassen. Jeg mindes som i en Drøm, at jeg, skælvende som et Espeløv, fik Pakken med Solsikken frem af Trøjelommen, men jeg var saa forvirret og rystede saa stærkt paa Hænderne, at jeg ikke kunde faa Lommetørklædet rigtig løst, men kastede hele Pakken i det sidste Øjeblik. Under Farten løsnedes Lommetørklædet, og Solsikken traf Kongen lige i Brystet, saa at det gule Blomsterstøv stod som en Guldkrans omkring ham, akkurat som der plejer at være om Jomfru Marias Hoved paa de tyske Helgenbilleder.

Fa'er havde nok set, at jeg kastede noget, men han vidste jo ikke, hvad det var. Jeg har aldrig set ham blive saa bleg; Læberne dirrede paa ham, da han satte mig ned paa Jorden, og han greb mig haardt i Armen, idet han hviskede:

„Det var da vel ikke Æggekagen — i Himlens Navn!"

Jeg var lige ved at le, skjønt jeg var ganske ør i Hovedet af Skræk.

„Nej, det var Solsikken!" sagde jeg.

Og saa husker jeg ikke andet, end at Lensmanden stod ved Siden af mig, tog mig i Armen og førte mig hen til Kongens Vogn. Siden hen havde jeg mit Lommetørklæde igjen — hvor det kom fra, maa Herren vide — og da Vognen var borte, havde jeg en Rigsdalerseddel i den anden Haand. Og Mo'er græd og kyssede mig, og Fa'er sagde, at Kongen havde klappet mig paa Hovedet og spurgt, hvad jeg hed, og Lensmanden havde svaret, og Kongen havde holdt min Solsikke i Haanden, da han kjørte bort, og en fin Herre havde ogsaa set paa den og holdt den og blæst det gule Støv ud paa Folk. Selv saa jeg ingen Verdens Ting.

Min Tro jeg var stolt paa Hjemturen! Der var ikke en Sjæl, som saa paa Staalhammers Medaille eller hørte paa hans Historier, skjønt han fortalte om, at han en Gang

var gaaet ganske alene ind i „Napolibums“ Telt og taget hele hans Krigskasse, som var paa fjorten tusind Millioner Billioner foruden halvanden Stybere, som der var flere Tønder fulde af. Efterhaanden som han fik flere Snapse, blev han mere og mere ondskabsfuld mod mig, og omsider sagde han rent ud, at det var „Supornationsbrud“ at kaste Fandens Mælkebøtter paa Herrens Salvede, og jeg burde „extrakveres“, for det stod udtrykkelig i Krigslovene og Reglementet. Til sidst vilde han trække mig i Haaret, og Fa'er maatte lægge sig imellem for at holde Styr paa ham.

Men den, som om Aftenen med foldede Hænder rigtig læste med, da Mo'er i Aftenbønnen kom til det Sted: „Bevar og velsign vor elskede Konge“ — det var mig.

Og sent om Natten, da Mo'er troede, at jeg sov, kom hun hen til Sengen og klappede mig sagte paa Hovedet.

Fa'er gav mig aldrig nogen Øresigen efter den Dag.

Og vil I se Sedlen, saa ligger den endnu i Mo'ers Læddike. Gaa ud efter den, Stump! Se bare, den er saa fin, som om den var bleven trykt igaar. Og den skal blive bevaret i vor Familie som et Klenodie. Den skal ligge i din Salmebog, Stump, den Dag, du staar Brud. Du skal ikke blive saa rød i Ansigtet for det, lille Stump! Den Vej skal vi alle! som Konen sagde, da hun gik forbi Mergelgraven, hvor hendes Mand havde druknet sig.

Historier.

Følgeværdigt Exempel. En ung Pige i Milvaukee gik for nogen Tid siden ned til Floden i den Hensigt at drukne sig. I Nærheden af Floden blev hun indhentet af en af sine Tilbedere, der friede til hende, fik hendes Ja, vendte tilbage med hende og kort efter ægtede hende. Siden den Tid, fortælles der, kan man hver Dag se fire eller fem unge Piger fra Milvaukee vandre frem og tilbage ved Flodens Bredder.

Nationalbibliotekets digitaliseringsprojekt. Digitaliseret af Arkivalieronline.dk

„Forladt." (Efter Professor Franz Henningsens Maleri).

„Forladt."

(Efter Prof. Frants Henningsens Maleri).

Det er et Billede, der fortæller en Historie. En gammel Historie, som det kan gaa til i Verden, fordi Menneskene ikke ere saa gode, som de burde være. Og heller ikke saa kloge. Thi om enhver brugte „den Forstand, som Vorherre har givet ham," saa vilde der være færre ulykkelige til.

Han, som har forladt dem, hvis Værn og Beskytter han skulde være, har ikke forstaaet det gode, gamle Ord, som siger, at kun ved at gjøre sin Pligt kan man være lykkelig. Og endnu større Ulykke har han bragt over de forladte. Hvad er der hændet, før det kom saa vidt? Skridt for Skridt er det gaaet ned ad Bakke — en lang Historie om Svir og Letsindighed, maaske en anden Kvinde, som traadte mellem dem, saa han brød det sidste, svage Baand, der bandt ham til Hustru og Hjem.

Og nu er de overladte til sig selv — den fattige Kvinde og hendes Børn. Det ser ikke ud, som om hun har havt stor Skyld. Hendes forgræmmede Træk er kjønne og sympathetiske; der lyser et godt og kjærligt Sind ud af de sørgmodige Øjne. Og Børnene klynger sig til hende — den lille paa hendes Arm, den store til hendes lurvede Klæder — som om de længe havde vidst, at hun efter Evne har været dem en god Moder, deres eneste Beskytter.

Man møder stundom en saadan stakkels Kvinde, og man maa være grumme haardhjærtet, om man kan gaa ligegyldig forbi hende. Det er en af Livets Skyggesider, der glider En forbi, et Memento om megen Nød og megen Lidelse — en Skærv, tilkastet i Forbigaaende, er ikke nok til at afhjælpe den. —

Med en egen, enkel Stilfærdighed har Kunstneren tegnet sit Billede fra de ulykkeliges Verden. Det er et Billede, der brænder sig ind i Erindringen, og der kan ikke ydes det nogen større Roes end Erkjendelsen af, at denne fattige Kvinde vækker vor dybeste Medfølelse.

Den gode Husbond.

Fortælling af Leo Tolstoy.

Der levede i gamle Dage en Mand, som var en god Husbond. Han havde mange Tjenere og Overflod paa al Ting, og Tjenerne roste deres Herre og sagde:

„Der findes ikke paa Jorden nogen bedre Husbond og Herre end vor. Han sørger rigelig for os med Føde og Klæder, og han lader enhver arbejde, efter som hans Kræfter rækker. Han taler aldrig et haardt Ord, og han bærer aldrig Vrede eller Nag til nogen. Han ligner ikke saa mangen anden Husbond, der plager deres Tjenere værre, end var de umælende, straffer dem tidlig og silde og aldrig har et venligt Ord til dem. Men vor Husbond vil kun gjøre, hvad godt er, og han taler ikkun gode Ord til os. Vi kunde ikke ønske os nogen bedre."

Saaledes berømmede Tjenerne deres Husbond. Men det ærgrede Djævlen, at de levede i saa god Enighed og Forstaaelse med deres Herre, og han sørgede for at faa Fingre i en af Tjenerne, ved Navn Aleb, og da den Onde til Gavns havde faaet ham i sine Garn, befalede han ham at forføre de andre Tjenere til Synd.

En Gang, da alle Tjenerne hvilede ud efter deres Arbejde og talte berømmende Ord om deres Herre, sagde Aleb:

„I har ingen Aarsag, mine Brødre, til at prise vor Husbond som bedre end andre. Selve Djævlen vilde være os god, naar vi føjede ham i alle hans Ønsker. Vi tjener jo vor Husbond med Flid og Nidkjærhed og retter os i alle Ting efter hans Vilje. Han har knapt nødig at udtale en Befaling, før vi allerede har udført, hvad han vil have. Hvordan kan han saa andet end behandle os godt? Men forsøg blot at ophøre med eders Føjelighed, prøv paa at gjøre ham vred, og I skal faa at se, at han vil være ligesom alle andre Herrer og gjengjælde ondt med ondt, værre end den værste."

De andre Tjenere sagde Aleb imod, men efter at de havde skjændtes nogen Tid, enedes de om at lade det komme an paa et Væddemaal. Aleb paatog sig det Hverv at vække deres Husbonds Vrede, og der blev truffet den Aftale, at hvis det ikke lykkedes ham, skulde han forære dem sine Søndagsklæder, men vandt han Væddemaalet, skulde de andre give ham deres. Tillige lovede de at beskytte ham mod Husbonden og hjælpe ham til hans Frihed, hvis deres Herre skulde lægge ham i Lænker og kaste ham i Fængsel. Overenskomsten blev indgaaet, og Aleb lovede, at han allerede den næste Morgen skulde vække Husbondens Vrede.

Det var Alebs Bestilling at have Tilsyn med Faarestaldene og passe de kostbare Tillægsdyr. Den næste Morgen kom Husbonden ud til Faarestalden, ledsaget af nogle Gjæster, som han vilde vise sine Yndlingsfaar, og Djævlens Bundsforvandte blinkede nu over til sine Medtjenere, som om han vilde give dem til Kjende:

„Pas paa! Nu skal jeg vække vor Husbonds Vrede!"

Alle Tjenerne ilede til og kiggede gjennem Porten til Faarestalden, og Djævlen selv var krøben op i et Træ for at holde Øje med, hvorledes hans Bundsforvandte gjorde sine Sager.

Husbonden kom ind i Faarefolden, hvor han viste sine Gjæster Faarene og Lammene, og han vilde nu ogsaa, at de skulde se hans bedste Vædder.

„Det er allesammen gode Faar," ytrede han. „Men nu skal jeg vise jer en Vædder — den dér — det er mit Yndlingsdyr — den er mig ganske uerstattelig ..."

Men Faarene var blevne ængstelige for de mange Mennesker, og de løb forvirrede frem og tilbage i Gaarden, saa at Gjæsterne ikke kunde skælne den kostbare Vædder fra de andre Dyr. Et Øjeblik stod den stille, adskilt fra den øvrige Hjord, men nu passede Djævlens Haandlanger sit Snit, skræmmede i Smug Faarene op paany, saa at de ligesom før løb sky omkring mellem hverandre, og Husbondens Gjæster kunde ikke se, hvilken af dem der var den kostbare og uerstattelige Vædder.

Husbonden blev lidt ærgerlig til Mode og ytrede:

„Aleb, lille Ven, jeg beder dig om ganske varsomt fange min Yndlingsvædder og holde fast paa den ..."

Han havde næppe talt ud, før Aleb sprang som en

Tiger ind mellem Faarene. Med den ene Haand greb han Vædderen i Ulden, med den anden løftede han dens venstre Bagben i Vejret, og lige for sin Husbonds Øjne vred han Benet over, saa at det lød som en ung Gren, der knækkes. Dyret udstødte en jamrende Brægen og faldt ned paa Forbenene; Aleb havde brækket dets Ben lige oven over Knæleddet, og nu greb han fat i dets højre Ben, medens det venstre dinglede slapt ned.

Alle Gjæsterne og Tjenerne udstødte et lydeligt Raab af Harme og Medlidenhed, og kun Djævlen glædede sig ved at se, hvor flinkt Aleb tjente ham.

Husbondens Aasyn var blevet ganske mørkt, og han rynkede Brynene. Mismodig bøjede han Hovedet uden at tale et eneste Ord.

Ogsaa Gjæsterne og Tjenerne tav. De ventede paa, hvad der vilde ske...

Omsider rettede Husbonden sig op, som om han vilde kaste en tung Byrde af sig. Han løftede Hovedet og vendte Blikket mod Himlen, og endelig saa han hen paa Aleb, smilede sørgmodig og sagde:

„Aleb, Aleb! Din Mester har befalet dig, at du skulde gjøre mig vred, men min Mester og Herre er stærkere end din, og det er ikke lykkedes dig at vække min Vrede. Det bliver tværtimod mig, der gjør din Herre rasende. Du frygtede for, at jeg skulde straffe dig, og du vilde have din Frihed, Aleb! Vid nu, at jeg ikke vil tildele dig nogen Straf, og da du ønsker dig Friheden, saa skænker jeg dig den her, i alle mine Gjæsters Nærværelse. Gaa til hvad Kant, det lyster dig, og tag din Søndagsklædning med dig!"

Derpaa gik den gode Husbond ind i sit Hus, ledsaget af sine Gjæster. Men Djævlen skar Tænder af Raseri, idet han sprang fra Træet lige lukt ned i Jorden.

Historier.

Dommeren til en Bonde, der optræder som Vidne: „Er De i Familie med den Anklagede?" Bonden: „Ja! Hans Fader skulde have været gift med min Mo'er; men det blev ikke til noget."

Bjørnelabben

af H. K.

Øvre i Vestjylland ligger en lille, fredelig By gjemt bag høje Bakker. Indbyggerne ere hyggelige, venlige Mennesker, der leve i god Forstaaelse med hverandre og deres Omgivelser, og kun sjælden kommer der et Pust fra den store Verden og rører op i deres stille Hverdagsliv.

Engang i Halvfjerdserne var der i denne By en nalmindelig rar Postmester; han var ikke af den Slags Postmestre, man undertiden kan træffe nu til Dags, og som holde strængt paa, at Publikum ikke maa faa deres Breve for tidligt; nej, naar Posten kom, var Posthuset ogsaa aabent, og han og hans undergivne gjorde alt, hvad de kunde, for at hjælpe Folk til deres Sager; derfor var han ogsaa afholdt mere end mange andre Postmestre. Han og hans elskværdige Frue vare endvidere gæstfrie Folk, og deres Hjem var Samlingsstedet for en hel Del af Byens bedste Familier og livligste unge Mennesker.

Saa skete det en Gang, at Postmesteren fra en Slægtning i Norge fik sendt en stor gastronomisk Sjældenhed, nemlig en ægte Bjørneskinke. En saadan Begivenhed blev selvfølgelig fejret ved en større Festaften, ved hvilken Skinken indtog den ubestridte Hædersplads, og alle Deltagerne i Gildet fra Borgmester Smith og nedad vare enige om, at Bjørneskinke var en herlig Ret. Da Skinken saa var gnavet lige ned til Labben, vandrede denne alt Kødets Gang, idet den nemlig gik i Møddingen, og da der var gaaet en passende Tid, købte Peder Jensen paa Bakken ovenfor Byen Møddingen, bortførte den og bredte den i et pænt Lag ud over sin Mark.

Og hermed var det, Historien med Bjørnelabben tog sin Begyndelse.

Kunne Læserne erindre en uhyggelig Begivenhed, der i Halvfjerdserne foregik i Hamborg? En ukjendt Pige blev myrdet paa en skrækkelig Maade; Stykker af hendes sønderhuggede Lig opdagedes paa flere Steder, og skjønt man aldrig fik hendes ene Fod skaffet for Dagen, blev det dog oplyst, at hun var en dansk Pige ved Navn Anna Andersen fra Viborg. Beretningen om hende og hendes afskaarne Lemmer optog alles Tanker mange Dage; man var nemlig ikke dengang saa forvænt med den Slags Historier som efter Jack the rippers Tid!

Saa skete det en Dag, at der bredte sig et dumpt, uhyggeligt Rygte ud over den lille By; det fortaltes, at der paa Peder Jensens Mark var funden en afhugget Menneskefod, og efterhaanden som Rygtet drog fremad, blev det forbedret med den højst sandsynlige Gisning, at man her havde den Fod, som Politiet i Hamborg savnede. —

Det kan nok være, at den hele By kom paa Benene! Alle, der kunde krybe af Sted, drog op mod Peder Jensens Mark; selv den tykke Distriktslæge, hvem ingen mindedes nogen Sinde at have set til Fods udenfor Byen, var med, og det følger af sig selv, at hans to praktiserende Kolleger ikke manglede. Fra Mund til Mund i den udvandrende Hob fløj „Beretninger" om det uhyggelige Fund, og til sidst var det ikke alene „vist", at Pakkassen, hvori Benet havde været, var fundet med Hamborgs Stempel paa, men Peder Jensen skulde ogsaa have faaet telegrafisk Løfte om en høj Belønning fra det hamborgske Politi, skjønt nogle holdt paa, at hans Husmand, som havde fundet Benet ved at sprede Gjødningen, maatte være nærmest til Præmien.

Endelig kom det højtidelige Øjeblik, da Mængden med de tre Doktorer i Spidsen ankom til den kriminelle Mark. En uhyggelig Gysen for igjennem den, da Peder Jensen raabte:

„Kom herhen, her ligger det!"

Mængden stirrede, og Doktorerne pirrede ved det med deres Stokke. To af dem holdt paa, at det var en Menneskefod, medens den tredje først vilde tage endeligt Standpunkt overfor Spørgsmaalet, naar Benet var blevet vasket af, saa man kunde røre ved det.

Men som Spændingen var højest, trængte Postmesterens lille Viggo sig gjennem Mængden og stillede sig ved Siden af Doktorerne, medens han interesseret iagttog den frygtelige Fod. Pludselig gled et Gjenkjendelsens Smil over hans lille Ansigt, og han udbrød med medlidende Foragt:

„Det er jo ikke andet end Labben af vor Bjørneskinke!"

Derefter drog Skaren fredelig hjem til Byen igjen, medens den forsigtigste af Doktorerne gjorde tykt Nar ad sine lettroende Kolleger, der dog undskyldte sig med, at Bjørnen ligesom Mennesket er Saalegænger, hvorfor deres Fodblade nok i forraadnet Tilstand kunne have en vis Lighed med hinanden.

Redningsbaaden føres gjennem Klitterne (Efter Maleri af [illegible])

Redningsbaaden føres gjennem Klitterne.

(Efter Michael Anchers Maleri).

Der er et Sted i Landet, som ingen Maler og Digter og ingen Turist bliver kjed af at gjæste — det er Landets nordligste Punkt: Skagen.

Især om Efteraaret og ved Vintertid hænder det kun altfor jævnlig, at der kommer trist Budskab deroppe fra. Snart forlyder der om en Stranding, snart om modige og behjærtede Mænds Forlis, naar de overraskes af haardt Vejr under deres møjsommelige og farefulde Haandtering. Hvis det undertiden synes En, at man lever i en sløj og altfor letsindig Tid, saa bør man tænke paa Vestkystens og Skagens Befolkning, og man kan ikke gjøre det tidt nok. Der er ikke En af os, ligegyldig hvad daglig Dont han øver, som ikke kan lære noget af de Folk deroppe. Og det er ikke nogen overdreven Roes, naar man siger dette. Der er ikke mere ærlig sindende, trohjærtig tænkende, modige og bramfri Folk til end dem.

Se en Gang paa de stødte, alvorlige Skikkelser, som følger bag efter Redningsbaaden, idet den kjøres langsomt og møjsommeligt frem gjennem Klitterne. Om lidt vil den være ude ved Havet, og det første Hold af Redningsmandskabet vil gaa om Bord og sætte Livet i Vove. Men ikke én af dem finder, at han gjør mere end sin Pligt, og han venter knapt Tak eller Løn derfor. Hvor mange af os andre, Skribenter og Videnskabsmænd og Børsfolk og Velhavere, saa mange vi ere, have blot en eneste Gang i vort Liv vovet det samme kun for at gjøre vor Pligt?

Men for Vestjyllands Fiskere hører det til Dagens Skik og Orden. I Efteraarets Storme eller i bidende Vinterkulde, naar Sneen fyger over Marehalmstotterne, ere de altid lige parate til at føre Redningsbaaden gjennem Klitterne.

Der er en mærkelig Kraft og Alvor i dette Billede, og hvor prægtigt Kunstneren end har givet Stemningen og Fortællingen deri, saa har han dog tillige givet noget endnu betydningsfuldere — en Paamindelse om, at der her i Landet lever et Kuld af Mennesker — jævne, modige og pligtopfyldende — som vi allesammen kunne lære noget af.

Lensfruen paa Ellinggaard.

Et Sagn, gjenfortalt af **Anders J. Eriksholm.**

(Med Illustrationer af **Knud Gamborg**).

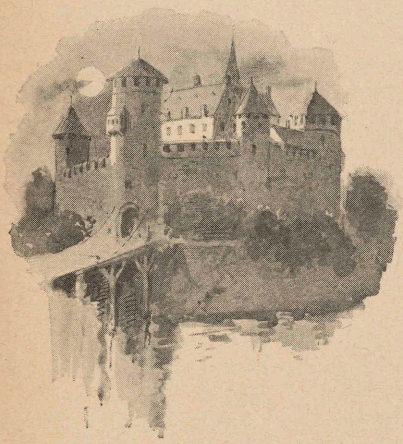

Der havde været Jagt i Ellinggaard Skove.

Dagen led. Solen var alt gaaet til Hvile bag Skybankerne i Vest. Skingrende Hornsignaler havde forkyndt, at Jagten var endt, og Deltagerne var nu paa Vej hjem til Herregaarden. I rask Trav red de hen ad Skovvejen.

Det var et saare pragtfuldt Tog. Guld og Purpur og Fløjl i mange Farver glimtede gjennem Novemberskovens røde Løv. Det var Riddere og Adelsmænd fra de omliggende Gaarde, fra Torbenfeld og Knabstrup, fra Hagested, Aastrup, Stigs Bjærgby, Vedby og mange andre Gaarde samt enkelte fjærn Vejs fra.

Forrest red en høj, statelig Dame og en svær Ridder i fyrstelig Dragt. Damen, der red en ung, prægtig Skimmel, var iført en graa Silkekjole, bræmmet med Hermelin, og paa Hovedet bar hun en liden, hvid Hue, paa hvilken der var baldyret et Vaaben af Guld. Under Huen tittede frem en Krans af kulsorte Lokker, som purrede sig foran, men bagtil faldt frit ned over Skuldrene og gav hendes fine, blege, men noget haarde Ansigt en egen Tiltrækning. Det var ædle og højbaarne Frue Ellen Jærnskæg, kongelig beskikket Lensfrue paa Ellinggaard.

Hendes Ledsager var af passelig Højde, meget bred om

Liv og Lænd. Ansigtet var trindt og rødladent, lysende af Godmodighed og med et Stænk af Livslyst i de blaagraa Øjne. En guldstukken Vams omsluttede hans brede Overkrop. Over Vamsen bar han et kort Slag af højrødt Fløjl, om Halsen en Kjæde med en Medaillon, hvorpaa var afbildet Guds Moder med Jesusbarnet. Paa hans brune, buskede Haar sad en rød Hat med hvide Fjer. Den svære Ridder var hans kongelige Majestæt, Landets Drot og Herre, Kong Hans, som i disse Dage var Fru Ellens Gjæst, og til hvis Ære og Fornøjelse Jagten var anstillet.

Naar Kongen og Fru Ellen under Skovvejens hyppige Svingninger for en Stund kom ud af Syne, kunde man se nogle af de adelige Herrer stikke Hovederne sammen, og det var ikke vanskeligt at gjætte, hvem de forborgne Smil og den hvifkende Tale gjaldt.

„Hans Naade finder megen Behag i vor gode Fru Ellens Omgængelse," bemærkede en lille, gulbleg Herre, Engelbrecht Bydelsbach til Torbenfeld. Den unge, smukke Ridder, som Ordene henvendtes til, var Knud Rud til Vedbygaard.

„Ja, Ellinggaard tykkes at være vor naadige Konge et saare kjært Sted. Ikke mindst siden Fru Ellens Faders, salig Ridder Jærnskægs, dødelige Afgang."

„Det har I saavist Ret i, min gode Hr. Rud. Folketungen er da ejheller tavs. Hans Majestæts Passion for Ellinggaard og den skjørteklædte Lensmand er bekjendt ret viden om. Da jeg sidstleden var i Odense, fortalte min derboende Frænke mig en artig Historie, hvilken I skal faa at høre." Og Engelbrecht Bydelsbach gjentog nu Historien for sin Ledsager. Det var om, hvorlunde den Odense Bisp, Jens Andersen Beldenak, ved et snildeligt Træk havde varet Kongen ad anlangendes Hans Naades aabenbare Forkjærlighed for Fru Ellen.

„Bispen er en Skalk," lo Hr. Rud efter at have hørt Historien til Ende. „Men synderligt kjendes det ikke, at Advarslen har nyttet."

„Nu, hvad skal man sige. Elskovs Lænker er ej lette at bryde. Desuden er Fru Ellen nok ejheller til Sinds at give Slip paa sit Bytte. Som en Edderkop spinder hun sine Traade tættere og tættere, og det vil falde Kongen svært at drage sig ud af Vævet."

„Kan hænde, I tager fejl, om det er jer Mening, at Fru Ellen lefler for Kongens Gunst!" Knud Ruds mørke Øjne funklede, og en Vredesrødme gød sig over hans Kinder.

„Ej, ej, hvor I tager strængt paa Veje, min gode Hr. Rud!" Hr. Bydelsbach blinkede med sine smaa, listige Katteøjne. „Skulde det være Sanden, hvad En hører, at ogsaa I er tryllebundet? Fru Ellens Øjne skal jo være som dragende Magneter, og der siges, at den Mand, paa hvem hun fæster sit Blik, haver sin Vilje forgæt."

Knud Rud havde et hvast Svar paa Læben, men bed det i sig, pegede paa de andre Herrer, der var komne et Stykke forud, og gav sin Hest af Sporerne. Hr. Engelbrecht fulgte Exemplet, og snart havde de to Adelsmænd indtaget deres Plads i den statelige Række.

Kort efter drog Jagttoget ind gjennem Ellinggaards Porte. Svende og Staldknægte førte Hestene i Stald. Med Kongen og Fru Ellen i Spidsen steg Jagtherrerne op ad Slottets Hovedtrappe for at begive sig til Ridderſalen, hvor et Bord, bugnende af kostelige Madvarer, Vine og Mjød ventede dem. Et Udvalg af det om Formiddagen skudte Vildt var bleven bragt hjem og anrettet af Fadeburspigerne.

Der var Travlhed paa Slottet. Lys blinkede i alle Ruder, hastige Trin hørtes op og ned ad alle Trapper fra Svale til Kjælder, hvor Tjenere og Svende bænkedes om de velbesatte Borde. Pigerne var ikke karrige med at sætte frem Øl og Mjød, og snart var Lystigheden i god Gænge i Sal og i Borgestue.

Og mens Munterheden øgedes ved Bægere og Krus inden Døre, faldt Mørket paa, og Natten hvælvede sit blanke Stjærnetag over Jorden — en stille, mild Novembernat med dæmrende Maaneskin.

* * *

Noget ud paa Aftenen aabnedes en Dør i Slottets nederste Stokværk, hvor Folkestuerne fandtes, og en høj, rank Skikkelse kom ud. Maanelyset faldt paa hans Ansigt og viste en ung Mand med et sydlandsk Ydre: sort, busket Haar og mørke, funklende Øjne. Han kastede et hurtigt, spejdende Blik om sig. Saa listede han sig langs Lade-

længen, bøjede ind gjennem en Port og kom snart efter ud i en høj, hvælvet Kastanieallé.

Han gik frem og tilbage gjennem Alléen, keg nu og da hen efter Porten, standsede og lyttede. Saa kom der et utaalmodigt Drag over hans Ansigt, hans Øjne stød Lyn, og han mumlede nogle Ord hen for sig. Atter begyndte han sin Vandring — standsede saa igjen og lyttede. Jo, nu lød der Trin, lette, ilende Trin — hans skarpe Øre fangede strax Lyden. De mørke Omrids af en tilsløret Kvindeskikkelse kom til Syne i Portaabningen, og lidt efter sank en ung, blussende Jomfru i hans Arme.

„Kirsten, hjærte Pige, jeg ængstedes svarligen for, at I intet vilde kunne undslippe de høje Herrer."

„Aa jo," svarede hun smilende, idet hun læmpelig frigjorde sig for hans Armes faste Tag. „Vore Gjæster i Aften sætte bravt mere Pris paa Krus og Kande end paa Fruentimmersnak."

„Vor hellige Frue velsigne dem derfor! Thi I skal vide, Jomfru Kirsten, at om jeg saa' en ung Junker staa glanende over jer og snakke jer Ørene fulde af fagre Ord og galante Talemaader, da kunde jeg kløve hans Pande! Bare Tanken derom fylder mit Sind med ulidelig Pine og Kval."

„Hvor kan du tale saa, Niels? Du véd jo, at jeg er dig tro, og at du er mit Hjærtes Allerkjæreste."

„Kanske veed jeg det — kanske ikke!" udbrød han heftigt. „Der er Tider, da det tykkes mig som intet andet end Gjøgleri og Drømmetant, at en fin Jomfru som I kan bære Kjærlighed til En, der er Søn af en simpel Tjenere og staar saa langt under jer i alle Maader."

De to Elskende havde sat sig paa en Bænk under Kastaniernes fligede Løv. Jomfru Kirsten trykkede ømt sin Fæstemands Haand og saa' paa ham med sine blide, trohjærtede Øjne.

„Aa, Niels, du er mig kjærere end mit eget Liv. Hver en Blodsdraabe i mig er dig god. Det skal du faa at kjende, naar de onde Dage kommer — og disse vil sikkerligen ej lade længe vente paa sig."

„Ej, ej, du spaar ilde, Kirstenlil! Lad mig se dig i Øjnene, om du skæmter eller taler for fulde Alvor. Har du arge Tidender at melde om, saa sig kuns frem."

„Ja, Niels. Den Tidende, jeg bringer, er intet god.

Vor Kjærlighed er ej længer dulgt for min Moder. Hr. Peder Galt, som maa have faaet Nys om vore lønlige Møder, har i Gaar aabenbaret hende alt. Kammertærnen, liden Anna, lurede ved Døren; hun hørte, hvad Hr. Galt forebragte, og betroede mig det i Morges.

„Den fordømte, sledske Præstehund!" Niels knyttede Hænderne, og hans Øjne lynede. „Husker du, Kirstenlille, hin Aften i Høst ude ved Kobbelhusene? Medens vi sad og talede, strøg en fordækt Person forbi os og tog Vej ind over Marken — sikkerligen har det været Hr. Peder! Siden har vi muligen hver eneste Gang havt uanede Vidner ved vore Sammenkomster, hvor løndomsfulde vi end mente dem at være. Nu, lad det saa være! Hvorom alt Ting er: Fru Ellen er vidende om vor Elskov, og visselig vil hun snart give sin Viden til Kjende; thi ret vel skjønner jeg, at hun intet vil taale Slægtskab med Ridefogdens Søn. Liden Kirstine! det maa du love mig: hvad end din Moder tænker op imod os for at skille os ad, saa vil du ikke svige det Løfte, du har givet mig?"

„Det lover jeg dig, Hjærtensven," hviskede Jomfru Kirsten stille, medens hun lagde sine bløde Arme om Ungersvendens Hals. „Hvad Raad end min Moder lægger op, og hvad der end monne times mig, saa vil jeg stedse vorde dig tro!"

* * *

Oppe paa Slottet gik det saare muntert til. De fornemme Herrer var samlede om Drikkebordene i Riddersalen, og mangen Kande sød Vin blev tømt under lystig Snakken og Talen. Hr. Engelbrecht Bydelsbach lo og fortalte Historier, medens han i Smug holdt Øje med Kongen og Fru Ellen; imellem blinkede han over til Knud Rud, som sad ved et lidet Bord i Samtale med Herren til Knabstrup, Hr. Iver Axelsen Thott.

Jomfru Kirsten satte Vinen frem og fyldte de tømte Stobe og Bægere paany. Rød og fin, slank og højvoxen, svajede hun om mellem Gjæsterne, og der var mere end én af de adelige Herrer, der havde en Artighed til Rede for hendes unge, friske Skjønhed.

„Ak, hjærte Jomfru Kirsten! Den Drik, I kredenser, er lifligere end Valhals Honning og Mjød!"

Hr. Engelbrecht gjorde en komisk Gebærde og plirrede kjælent med sine smaa, blaagrønne Øjne, der mindede om blinkende Vand.

Jomfru Kirsten rødmede. Hun skjænkede i Bægeret, og med sirlige Ord og Skrabud tømte Hr. Bydelsbach det til Bunden.

Lystigheden tog til. Den hede, stærke Vin gjorde sin Virkning. Gjæsterne blev efterhaanden mere højttalende, og rundt i Salen saa man blussende Ansigter og ivrigt snakkende Klynger. Talen var som en ustandselig mumlende Strøm, og det var uden Nytte, at en og anden dunkede Vinkanden imod Bordpladen for at skaffe Ørenlyd for sine Ord.

Jomfru Kirsten saa' under dette en nem Lejlighed til at smutte ind i sit Kammer. Hyllet i en lang, mørk Kaabe tog hun Vej ned ad en Bagtrappe og ud gjennem en Port i Ladebygningen.

Kongen og Fru Ellen havde ogsaa forladt Selskabet. I et lille Taarnværelse, rigt smykket med kunstfærdigt udskaaret Panel, havde de taget Plads. De sad paa højryggede Stole med guldvirkede Silkehynder, og paa Marmorbordet foran dem stod et kostbart Tavlbræt med pragtfulde Figurer.

Det var let at skjønne, at Samtalen mellem dem drejede sig om alvorlige Ting. Kongens Mine var saare betænkelig. Han sad tavs og legede med Brætspillets Elfenbensbrikker. Fru Ellen iagttog ham nøje, og der lejrede sig et utaalmodigt Drag om hendes Læber.

„Eders Majestæt kan da intet bifalde, at liden Kirstine har fattet Elskov til Ebbe Ridefogeds Søn?"

Kongen saa' op og mødte hendes Blik.

„Visselig ikke, hjærte Fru Ellen. Men ej tykkes jeg, at vi bør fare for haardt frem mod den unge Karl. Hvo ved for Resten, om det er Sanden, hvad Hr. Galt har forebragt? Kanske bærer han Nag til Ridefogdens og pønser paa Hævn."

„Hr. Peder Galt har svoret en dyr Ed paa sit Forebringendes Rigtighed," svarede Fru Ellen, og det syntes, som hun voxede for hvert Ord. „Ej har vi Føje til at tvivle derom. Kirsten og Niels skal skilles, og intet tiere maa deres Veje krydses."

„I faar gjøre, som I tykkes, hjærte Fru Ellen" —

Kongen flyttede sig uroligt paa Stolen — „men lad os tales ved i Fortrolighed. I ved, at min Renteskriver Anders blev rettet paa uretfærdige Beskyldninger, og I

ved ogsaa, hvilke store Anfægtelser jeg for den Aarsag har lidt og stundom endnu lider. Ej skjøtter jeg derfor om at laste min Samvittighed med tungere Byrde, end jeg lettelig kan drage."

Der glimtede et Smil frem i Fru Ellens kolde, graa Øjne.

„Hvo taler vel om at rette eller stigt? Niels maa bort herfra, paa hvilken Maade det end kan ske. Eders Majestæt har givet mig Magt i Hænde som Lensfrue paa Ellinggaard, og vide skal jeg at haandhæve denne Magt. Men i denne Sag, som ikke alene angaar min, men ogsaa eders Datter, æsker jeg Kongens Raad og Mening."

Fru Ellen rejste sig. Hendes Aasyn og Skikkelse bar Præget af en saadan Myndighed og stolt Værdighed, at Kongen uvilkaarligt studsede. Kun en Gang før havde han set hende saaledes. Det var ved Festen efter Ridder Jærnskægs Død, da Fru Ellen modtog den kongelige Beskikkelse som Lensfrue paa Ellinggaard.

Ellen Jærnskæg vedblev:

„Jeg har intet villet foregribe i Sagen, før eders Majestæt var indviet deri. Vil I som jeg, da giver vi Hr. Peder Galt Paalæg om ved magiske Kunster og Besværgelser at fordrive Niels fra Egnen. Saa bliver vi vel denne Bejler kvit, og Kirstines Sindelag vil sikkert snart vendes fra ham."

Kongen nikkede bifaldende.

„Lad det blive, som I siger, gode Fru Ellen. Jeg tænker, det er det rette. Voldelig Adfærd, ved I, huer mig kuns ilde."

* * *

Hr. Peder Galt sad i sit Studerekammer, granskende i en tyk Bog, som laa opslaaet paa Bordet foran ham. Han var en lille, bredskuldret Mand med en blank Isse, et lumsk Rævefjæs og to listige Øjne.

Bogen, hvori han læste, indeholdt Meddelelser om skjulte Ting og hemmelige Videnskaber. Fru Ellen havde skikket Præsten Bud om ved Hjælp af den sorte Kunst at fordrive Ebbe Ridefogeds Søn, Niels, fra Lenets Grund og Eje, og Hr. Galt, som ikke var videre forfaren i Sortekunsten, maatte desaarsag sætte sig paa Lærebænk. Thi vel vidste han, et der i en saadan Sag var mangt og meget at mærke sig, og glemtes noget, det være nok saa ringe en Ting, da baadede det hele intet.

Skumringen var alt faldet paa, og Mørket sænkede sig i Stuen, da Præsten lukkede Bogen, lænede sig tilbage i Armstolen og gav sig hen til sine egne Tanker. Disse var ikke meget lystelige. Vel havde Fru Ellen lovet ham en rundelig Sum, om han røgtede sit Hverv efter hendes Tykke, men lykkedes hans Forehavende ikke, da vidste han, at han vilde faa hendes mægtige Vrede at føle.

Hr. Peder Galt sad en Stund tavs og grundede. Saa rejste han sig, trak sin sorte Kofte paa, stak en Røgelseskaal og en liden Lygte til sig, laasede Døren og traadte ud i den køle Aften. Han slog ind paa Vejen, der førte til Ellinggaard, gik rask til og sagtnede først Gangen, da han var naaet et Stykke forbi Kobbelhusene.

Der stod ved Vejen et gammelt, trøsket Piletræ, hvis Stamme var saa hul, at en Mand let kunde gjemme sig deri. Ved dette Træ standsede Præsten. Her var Stedet, som han havde udvalgt sig.

En lys Taage laa over Egnen. Ikke et Menneske var at se, ingen Lyd at høre. Hr. Galt kunde derfor i Ro og Mag udføre sine Forberedelser; han tændte Lygten og gav sig straks i Lag med Arbejdet.

I det bløde Vejsand tegnede han først med sin Stok en tredobbelt Tryllekreds, skrev dernæst mellem Periferierne Navnene paa Aarets, Aarstidens, Dagens og Timens Engle. Mod Øst et Alfa, mod Vest et Omega. Derefter delte han Kredsen med et Kors gjennem Midtpunktet i fire Felter. I de fire Felter skrev han Navnene paa Fyrsterne for de onde Aander, som huserer i Elementerne: Samael, Azazel, Azael, Mehazael.

Da dette var besørget, trak Præsten sig tilbage til det hule Træ for der at oppebie Niels Ebbesøns Komme. Thi at Niels kom, derfor skulde Fru Ellen sørge. Paa et bestemt Klokkeslet vilde hun sende ham i et Ærinde til Nørjerlet med Bud til Peder Galt. Saalunde var Aftalen.

Præsten havde ikke ventet længe, før hans skarpe Øre fangede Lyden af Trin, der hastigt nærmede sig. Den kommende maatte være i godt Lune, thi han nynnede paa en munter Vise. Hr. Galt lyttede ivrigt, og et lumsk Grin bredte sig over hans Rævefjæs. Han tog ikke fejl; det var Niels, der sang.

Lidt efter kom en ung, rank Skikkelse til Syne. Trods Taagen var det ikke vanskeligt i den ranke Skikkelse at gjen-

kjende Jomfru Kirstines Bejler. Just som han var naaet ud for det hule Træ, faldt et Lysskjær over Vejen, en stærkt krydret, bedøvende Lugt slog ham i Møde, og et rungende Brøl fik ham med ét til at standse.

Han blev staaende som naglet fast til Jorden. Sort og uhyggelig, som et Uvejr eller en ond Aand, dukkede Præsten frem, og medens han svingede Røgelseskaalen i de oprakte Hænder, fremsagde han med høj og lydelig Røst Besværgelses-Formularen:

„Ved Guds, den Almægtige Faders og Søns og den hellige Aands Magt, Kraft og Vælde og i den hellige Jomfrus, vor Herre Jesu Kristi Moders Navn, i Kraft af de hellige Engle, Erkeenglene St. Mikael og St. Johannes den Døber, i den hellige Apostel Petrus og alle Apostlenes Navn, i den hellige Stefanus og alle de hellige Martyrers og Sancta Adelgundas og alle de hellige Jomfruers Navn, og paa Grund af den Lydighed, du er den hellige Kirke skyldig, byder og besværger jeg dig at vige fra disse Steder og aldrig mere her dine Fødder at sætte!"

Præsten svingede Røgelseskaalen endnu en Stund. Saa lyste han frem for sig med Lygten og opdagede, at han var alene. Niels var forsvundet, uden at han havde mærket det.

Hr. Peder Galt tørrede sin svedige Pande, slog Kors for sig og gik hjem med Bevidstheden om at have røgtet sit Ærinde vel.

* * *

Fru Ellen Jernskæg sad i Taarnkammeret paa Ellinggaard, hvor hun plejede at afgjøre Lenets Sager, tage imod Landgilde og høre paa Kjæremaal. Hun var bleg som en Dødning; hendes Hænder rystede, og der skinnede en sælsom, feberagtig Glans i hendes graa Øjne.

Bag hende stod Ebbe Ridefoged med ærbødig Mine og ydmyge Lader. Hans Ansigt udtrykte dyb Deltagelse; men den, der nøje iagttog ham, vilde se, at det kun var en paatagen Maske. Naar hans Herskerinde vendte Ryggen til ham, glimtede der et spottende Smil frem i hans mørke Øjne.

„Jomfru Kirstine er altsaa intet at finde paa Lenets Grund? Har I søgt hos alle mine Fæstere, i Huse og Gaarde, i Udrum og andre Steder, hvor et Menneske kan fjæle sig?"

„Vi har søgt alle Vegne, naadige Frue, men intet Steds fundet Spor af den ædle Jomfru."

Fru Ellen rejste sig, gik tæt hen til Ridefogden og saa' paa ham med et gjennemtrængende Blik.

„Tør du sværge mig til, Ebbe Ridefoged, at du intet ved om, hvor min Datter opholder sig?"

Ridefogden mærkede to kolde, staalgraa Øjne hvile forskende paa sig. Hans Sikkerhed begyndte at vakle, men med rolig og fast Stemme svarede han:

„Ej ved jeg noget derom, naadige Frue. Om I forlanger det, kan jeg derpaa sværge saa dyr en Ed, som noget Menneske har svoret."

„Saa sværg da!" udbrød Fru Ellen. „Men vogt dig, at du intet sværger falskelig. Liden Kirstine er forsvundet, og kommer det for Dagen, at du har staaet hendes Flugt bi, da haver du ingen Naade at vente."

Ridefogden bøjede sig dybt og svor derpaa Eden.

I det samme traadte en Terne ind og meldte, at Vægter-Else bad om at faa Naadigfruen i Tale.

„Lad hende komme!" bød Fru Ellen barsk.

Vægter-Else kom. Hun var en lille, halt Kvinde med sledske Manerer og ydmyge Fagter. Efter mange Skrabud og Hofte-Vridninger fortalte hun, at hun den foregaaende Aften, ved Laget Ni Slet, havde set den naadige Jomfru komme ud fra Slottet og tage Vej mod Nør-Jerlos. Saa vidt Else kunde se, bar Jomfruen paa en Bylt Klæder.

Mere havde Vægter-Else ikke at berette. Hun nejede underdanigt, kysfede Naadigfruens Kjolefløm og gik.

Fru Ellen sad tavs en Stund. Da slog en Tanke som et Lynglimt ned i hendes Sjæl: om Peder Galt ved sin Besværgelse ogsaa havde ramt liden Kirstine? Hun vejede ikke, om Tanken var vrang eller ret, den betog hende ganske. Al hendes Sorg og Fortvivlelse over Datterens Forsvinden vendte sig pludselig til mægtig Harme, til et vildt, ubændigt Raseri mod Præsten som den rette skyldige i hendes Kval.

Der gik det Sagn om Ellen Jernskæg, at hun havde dræbt sin Husbond under en Tvistighed. Om Sagnet havde noget paa sig, vidste ingen, thi Ridderen var død nede i det Tyske; men den Kvinde, der nu vandrede op og ned ad Gulvet i Taarnkammeret, bleg og skjælvende, og med Afsindet i de vildt funklende Øjne, kunde man saare vel tiltænke en slig ond Gjerning.

Ridefogden trak sig tilbage mod Døren, men Fru Ellen gav ham Tegn til at blive.

Hun vedblev en Tid lang at vandre rastløst frem og tilbage i Kammeret. Endelig standsede hun: Smærte og Had stod at læse i hendes Aasyn.

„Ebbe Ridefoged," sagde hun, „vil du skikke Bud til Peder Galt om at mødes med mig ved Kobbelhusene i Nat, naar Midnatsklokken slaar? Du ledsager mig og sørger

for et haandfast Værge; men mærk dig vel, at ingen levende Sjæl maa vide noget om dette vort natlige Stævne."

Ridefogden bukkede og gik; der glimtede et spodsk Smil i hans mørke Øjenkroge. Men Fru Ellen sank paa Knæ foran et Madonnabillede, dækkede Ansigtet med sine Hænder og brød ud i en højlydt Jamren.

— Morgenen efter fandt to Bønder Præstens Lig paa en Mark ved Kobbelhusene. Han havde et Saar i Tindingen, og hans Klæder var plettede af Blod. En gammel Kone fortalte, at hun ved Midnat havde hørt Nødskrig og Forbandelsesraab ude fra Marken. Men hun havde ikke turdet vove sig ud, og hvem der havde dræbt Præsten, vidste ingen.

* * *

I den dæmrende, halvlyse Novembermorgen red to unge Ryttere frem ad Landevejen mod Roskilde. De var hyllede i lange, sorte Kapper; men deres Ansigter var ubedækkede. Den ene havde fine, bløde Træk, som røbede, at det var en forklædt Jomfru; den anden var en vakker Svend med sort Haar og sorte Øjne.

De to Ryttere var Niels Ebbesøn og Jomfru Kirstine.

Præstens Besværgelse var ikke kommen Niels uventet. Takket være den tro Kammerterne Anna, var han vel vidende om Fru Ellens Plan, da han begav sig paa Vej til Hr. Peder Galt i Nør-Jerlos.

Kammerternen havde tillige bragt ham det Bud, at Jomfru Kirstine var rede til at følge ham, hvorhen han end drog i Verden. Ud paa Aftenen vilde hun forlade Ellinggaard og møde ham ved det gamle, ubeboede Skovhus — dér vilde Ebbe Ridefoged holde parat med to opsadlede Heste.

Og saaledes skete det ogsaa.

Iført de sorte Kapper, som Jomfru Kirstine havde bragt med, steg de elskende til Hest. Deres Flugt gik uhindret for sig i Nattens Mørke, og de var alt naaet et Stykke forbi Roskilde, da de i Morgenlysningen skimtede et langt Tog af Vogne og Ryttere, som drog dem i Møde.

Jomfru Kirstine vendte sig ængstelig mod sin Fæstemand.

„Hvad kan dog dette være, Niels? Det store Følge

kunde tyde paa, at det er Kongen; men alt det, jeg ved, er hans Naade paa Vej til Odense."

„Kan hænde, han har ændret sin Beslutning," svarede Niels. „Men vær kun ved godt Mod, liden Kirstine. Kongen er en brav og godsindet Mand; han vil intet nænne at handle ondt imod os."

Toget var nu kommen ganske nær. Væbnede Svende red i Spidsen; derefter fulgte nogle hængende Karme og en Styrke højvoxne Karle til Hest.

„Hold dig tæt bagved mig, hjærte Kirstine," hviskede Niels. „Vi rider langsomt nær Vejkanten; muligen vil man anse os for Pilgrimme og lade os uforstyrret drage vor Vej."

Fortroppen af Toget lod roligt de to fortklædte Ryttere drage forbi; men just som disse var ud for den første Karm, raabtes de an af en høj, brynjeklædt Ridder paa en kulsort Ganger. De andre Ryttere gjorde samtidig Holdt, og ogsaa Vognene standsede.

„Hvad er I for Folk?" spurgte Ridderen i en bryst Tone.

„Fredelige Rejsende," svarede Niels lavmælt, „og bodfærdige Pilgrimme, som beder om Lov til at drage i Fred."

„Ej, ej, unge Svend," smilede Ridderen spodsk. „Du ser mig intet synderlig bodfærdig ud; snarere kunde man antage dig for en forklædt Krigskarl. Ogsaa din Ledsager tykkes mig noget fordækt. Kom du kun frem, min Gut! Ej, ej, tror jeg ikke, det er en bitte Jomfru!"

„Naade, ædle Ridder!" hviskede Jomfru Kirstine stille. Hendes fine Aasyn farvedes af en Purpurrødme, og hun sænkede Øjnene blufærdigt mod Jorden.

Da aabnedes Karmdøren, og en myndig, men blid Kvinderøst spurgte, henvendt til Ridderen:

„Hvad er der paa Færde, Hr. Junker? Hvorfor holder vi stille paa alfar Vej?"

Røsten syntes Jomfru Kirstine vel bekjendt. Hun løftede Blikket mod den talende: en fyldig Kvindeskikkelse i sort Nonnedragt, men med et pragtfuldt Perlediadem om Panden. Det var Dronningen.

„Det er to fordækte Pilgrimme, eders Naade, som har forvoldt Standsningen," gjensvarede Junkeren. „Men ret snart drager vi videre."

Dronning Christine fæstede sine kloge, gode Øjne paa de to Pilgrimme, og der foer et Drag af Forbavselse og Nysgjerrighed over hendes Aasyn.

„Fejler mit Syn ikke," sagde hun, „saa er det Jomfru Kirstin Bille, Ellen Jernskægs Datter. Men hvo er jer Rejsefælle, ædle Jomfru?"

Niels steg af Hesten og bøjede sig ærbødig for Dronningen.

„Mit Navn er Niels Ebbesøn, eders Naade," svarede han. „Min Fader er Ridefoged paa Ellinggaard."

Dronningen saa' med et velvilligt Blik paa den unge, ranke, mørklokkede Svend, der traadte frem med en Værdighed og Sirlighed saa god som nogen Junkers.

„Nu, det kommer mig ogsaa for, at jeg har set dig paa Ellinggaard, Niels Ebbesøn. Men hvorlunde kommer du til at gjøre Jomfru Kirstine Følge?"

„Om det forundes mig at tale frit, naadige Dronning, da skal jeg forklare jer det. Al min Hu staaer til Jomfru Kirstine; hun er min trolovede Fæstemø. Men Fru Ellen, som fik Nys om vor Elskov, befoel Præsten ved en grum Besværgelse at fordrive mig fra Egnen. Saa fattede Jomfru Kirstine og jeg den Tanke at flygte bort med hinanden paa Lykke og Fromme. Derfor er vi her paa dette Sted, naadige Dronning, og i denne Forklædning. Guds hellige Moder velsigne jer, om I vil staa vor Kjærlighed bi!"

Niels bøjede sig atter med høvisk Anstand. Hans friske, kjønne Ansigt blussede af Liv og Varme, og der laa en tryglende Bøn i hans sorte Øjne.

Dronning Christine smilede — et fint, umærkeligt Smil. Saa vendte hun sig mod Jomfru Kirstine, der ogsaa var steget af Hesten.

„Er det Sanden, hvad han siger, hjærte Jomfru? Har I fulgt Niels Ebbesøn, som her staaer, af egen fri Vilje og af Hjærtets Drift?"

Jomfru Kirstine knælede ned foran Dronningens Fødder.

„Ja, naadige Dronning, jeg har fulgt Niels, fordi han er min allerkjæreste Ven, og fordi jeg intet kan taale at skilles fra ham."

„Nu, forholder det sig saa, maa jeg vel se at finde Udvej for jer to Flygtninge. Men nu maa jeg bede jer slaa Følge med os til Roskilde; vi tager ind i Bispegaarden, hvor vi bliver Dagen over. Saa finder vi nok siden paa Raad, saa du, liden Kirstine, intet behøver at græde dine Øjne røde, og din Fæstemand intet behøver at forringes for sin Stand og Stilling."

Dronningen nikkede venligt til den unge Karl, klappede Jomfru Kirstine paa Kinden og tog hende ind til sig i Karmen.

Og saa satte det lange Tog af Vogne og Ryttere sig atter i Bevægelse mod Roskilde.

— Otte Dage efter fejredes paa Frøslevgaard i Stevns et pragtfuldt Gjæstebud. Brudeparret var Niels Ebbesøn Bjørn til Frøslevgaard og Jomfru Kirstine Bille.

Blandt Gjæsterne var Dronning Christine med sine Damer og mange Riddere fra nær og fjærn. Saare lystigt gik det til, og mangen Kande sød Vin blev tømt for den unge Adelsmand, Niels Ebbesøn Bjørn, og hans smukke Frue.

Om Ellen Jernskæg er at fortælle, at hun efter Peder Galts Død gik om med et tungt Sind og en fredløs Sjæl. I natlige, ensomme Timer tyktes det hende ofte, at hun saa' den døende Præst og hørte hans rædsomme Forbandelse: „Du skal være en Natravn, indtil en Datter af din Slægt gaar i Kloster!"

Da Fru Ellen var død, begyndte Folkene paa Gaarden strax at ymte om, at hun spøgede. Man hørte hæse, jamrende Skrig og saa' ved Midnatstide en sort Fugl flagre om i Slottets Værelser. Men værst gik det til paa det Sted, hvor Peder Galt var dræbt; der spøgede Ellen Jernskæg hver Nat i sin virkelige Skikkelse. Og saa stærkt vedblev Spøgeriet at være, at Præsten Rasch i Slutningen af forrige Hundredaar højtideligt maatte mane den ulykkelige Lensfrue til Hvile for hendes fredløse Sjæl og til Trøst for silde Vandringsmænd.

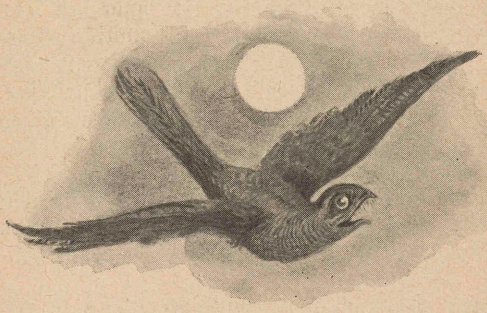

Ryslinge Højskole.

Af Knud Oba.

Landsbyen Ryslinge ligger i Sydfyen, omtrent tre Mil fra Odense, Nyborg, Svendborg og Faaborg, med hvilke Byer den staar i Forbindelse med gode Landeveje og de forskjellige sydfyenske Jærnbaner. Hidtil har Ringe været dens Station, men naar Nyborg—Ringebanen om kort Tid bliver færdig, faar den selv en Jærnbanegaard. — Ryslingeegnen, der er bølgeformig og opfyldt med smukke Skovpartier og levende Hegn, er frugtbar og veldyrket. — Midt i Byen, i en Klynge, ligger Kirken, Præstegaarden og Højskolen, og et Hundrede Skridt derfra er der et hyggeligt Anlæg med et stilfuldt Mindesmærke for Frederik den syvende. Paa en skovklædt Bakke en halv Fjerdingvej syd for Byen findes Valgmenighedens Kirke og Præstegaard, som kort efter 1864 blev byggede af Vilh. Birkedals Meningsfæller, da han blev afsat som Sognepræst i Ryslinge.

Lige siden 1849, da Birkedal kom dertil, og til Dato har Ryslinge været Skueplads for et stærkt aandeligt Liv, der har sendt sine Bølger til de fjærneste Egne i vort Fædreland. I Ryslinge har Valgmenigheds- og Friskolebevægelsen deres Kilder, og Forsvarsbevægelsen traadte der frem for Dagens Lys, ligesom ogsaa den Tanke, der førte til at fremme Forsvaret, ved frivillige Bidrag først blev tænkt i Ryslinge. Heller ikke skal det glemmes, at en af Danmarks dyreste Sager, den sønderjydske Sag, i den sidste Menneskealder har havt nogle af sine mest varmhjærtede Arbejdere blandt Ryslingeboerne, der i det hele har et aabent Sind for de bedste Rørelser i Tiden.

Ryslinge Højskole har ikke været fremmed for disse Bevægelser. Fra dens Oprettelse til nu har den paa forskjellig Maade havt Del i dem — undertiden en væsentlig Del.

Skolen blev oprettet 1866 af Birkedals Eftermand

Ryslinge Højskole.

som Sognepræst i Ryslinge, Pastor Johannes Clausen, med Bistand af M. Jørgensen (nu Førstelærer i Hillerslev) og Sønderjyden P. Thomsen, der endnu er Lærer ved den og bestyrer dens økonomiske Side. Den begyndte i Præstegaarden; men det varede ikke længe, før den fik sine egne Bygninger, som Tid efter anden er blevne udvidede og ombyggede, saa de nu danner et anseligt Bygningskompleks; for faa Aar siden er der saaledes i Skolens Have opført et stort Forsamlings- og Gymnastikhus, der kan rumme 5 à 600 Mennesker.

Den nærmeste Grund til Skolens Oprettelse var den samme, som gav Anledning til, at flere lignende Skoler oprettedes Landet over. Man var sig levende bevidst, at skulde man atter naa til „ruggrønt Land", da maatte den danske Ungdom have Sansen vakt for et ædelt Menneskeliv i „Fædrenes Spor".

I Ryslinge gik man imidlertid fra først af en Streg mere mod det kristelige end de fleste andre Steder. Dette hang sammen med Forstanderens Person. Pastor Clausen havde deltaget i Krigen som Feltpræst og der gjort den Erfaring, at det ikke alene var den folkelige Sans, som laa Brak, men at det stod lige saa slet til med Sansen for kristelig Alvor. Indtil 1877, da Clausen forlod Ryslinge, havde Skolen derfor et væsentlig kristeligt Præg. Og dette Præg bærer den den Dag i Dag om end i noget ændret Skikkelse.

I det følgende Afsnit af Skolens Liv, da Kapt. Rs. Hansen var Forstander, drejedes der mere ind i den grundtvigske Retning; i Undervisningen lagdes der stærkere Vægt paa det folkelige og derigjennem paa det danske Folks Forhold til Sønderjylland. Hansen havde nemlig faaet sin Uddannelse til Højskolelærer hos Pastor C. Appel i Rødding, og under sit Ophold i Ryslinge blev han stærkt paavirket af Birkedal.

Da H. i 1884 forlod Skolen, blev Alfred Poulsen dens Forstander. Det var en meget bevæget Tid, der nu oprandt. De politiske Bølger gik højt. De Mænd, hos hvem Skolen havde sin materielle Støtte, hørte til forskjellige politiske Partier, som ved alle Midler bekæmpede hinanden — saa det næsten saa' ud til, at Skolens Virksomhed skulde gaa til Grunde i den Malstrøm, der opstod, da de rørte Vande tørnede imod hinanden. Men ved fast Optræ-

den lykkedes det Alfred Poulsen, støttet af sin Broder Pastor Karl Poulsen, Birkedals Eftermand som Valgmenighedspræst, P. Thomsen og flere andre at klare Skærene, saa Skolen igjen kom i en jævn og rolig Udvikling. — Hvad der af sundt og godt var i Groning, da P. blev Forstander, har han fredet om, uddybet og udviklet; tillige har han givet dens Virksomhed en større Synskreds.

For nogle Aar siden skete der saaledes ved Bestræbelser fra Ryslinge en Sammenslutning af de fleste af Landets Ungdomsskoler under Navnet „Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler". Alfred Poulsen blev valgt til Formand. — Denne Stilling har han nyttet til bl. a. at faa et Samarbejde i Stand mellem Højskolerne og Universitetet. Og der er god Udsigt til, at det vil blive frugtbart for begge Parter, idet hver især har noget at byde og noget at lære. Højskolerne møder med friske Impulser, Universitetet med klare Tanker, to Ting, der maa gaa Haand i Haand, naar Folkelivet skal gro frodigt og sundt.

Uden for den almindelige Undervisning er der i Tidens Løb holdt en Mængde Møder paa Skolen. Fra Midten af Halvfjerdserne holdes der Sankt Hansdag et Møde udelukkende for gamle Elever. Det gjæstes tidt af mange Hundrede, Mænd og Kvinder fra alle Landets Egne — og er som oftest meget oplivende saa vel for Lærerne som for Gjæsterne. — Og om Efteraaret, før Vinterskolen begynder, afholdes de saakaldte „Efteraarsmøder for bosatte Folk". Disse Møder varer i flere Dage og besøges undertiden af 5 à 600 Mennesker. Dagen tilbringes med oplysende og opbyggelige Foredrag, Forhandling om brændende Spørgsmaal og Oplæsning af Digterværker. — Desuden er der paa Skolen i de forløbne Aar holdt mange Møder om Forsvarssagen (Skyttesagen), Missionen, den sønderjydske Sag osv. —

Politik i snævrere Forstand har Ryslinge Højskole aldrig befattet sig med.

Den har fra først af forstaaet og overholdt, at dens Opgave er at vække og nære det folkelig-nationale Liv paa kristelig Grund. Og det har den gjort med Alvor og Dygtighed — den staar derfor ogsaa i første Linie i den danske Folkehøjskolebevægelse.

Hjemmets Almanak for 1897.

Aarets Kalender.
Fest- og Mærkedage.
Markeder.
Om Ukrudt og dets Udryddelse. Af K. Hansen.

Biavl af H. Ersleb. (Med Illustrationer).
En gammel Skibsfører fra Sønderho. (Efter Prof. J. Exners Maleri).
Broder Lystig. En Soldaterlegende. Af P. Fr. Rist. (Illustreret af Alfr. Schmidt.
Fodgarden holder Hvil i Skoven. (Efter V. Irmingers Maleri).
„Karen-Marie". Af Børge Jansen. (Med Illustrationer af Alfr. Schmidt).
Improvisatoren. (Efter Const. Hansens Maleri).
Amors Genistreger pr. Telegraf. Af O. Danholm-Nielsen. (Med Illustrationer af Poul Steffensen).

Redningsbaaden føres gjennem Klitterne. (Efter Michael Anchers Maleri).
Lensfruen paa Ellinggaard. Et Sagn, gjenfortalt af Anders J. Eriksholm. (Illustr. af Knud Gamborg).
Ryslinge Højskole. Af Knud Obo. (Med Billede).

En Snevejrsdag. (Efter Erik Henningsens Maleri).
Uden om Afgrunden. Fortælling af Magdalene Thoresen. (Illustreret af Knud Larsen).
Brændesamleren og hans Kone. (Med Billede af N. F. Schiøtz-Jensen).
Stakkels Moses. En Erindring fra min Sømandstid. Af Oscar Madsen. (Illustreret af Alfr. Schmidt).
Det vil næppe gaa saa glat. (Efter Prof. J. Exners Maleri).

To Digte. Af Nicolaj Bøgh.
Folkene paa Hyllenæs. Af Anton Andersen. (Med Illustrationer af Poul Steffensen).
En Koncert. (Efter Prof. Otto Haslunds Maleri).
„Odin". En Landsbyhistorie. Af Hans P. Lunde. (Illustreret af Alfr. Schmidt).
Da Morten Skomager saa Kongen. Af Henrik Wranér.
„Forladt". (Efter Prof. Frants Henningsens Maleri).
Den gode Husbond. Fortælling af Leo Tolstoy.
Bjørnelabben af H. R.

Vejrspaadomme, Tankekorn, Historier, gode Raad m. m.